

Od 1. nov. dalje
naročnina mesečno
90 din, za inozem-
stvo 50 din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 din, za
inozemstvo 120 din.

Uredništvo:
Kopitarjeva ul. 6/III.
Tel. 40-01 do 40-05

Amerika pred volitvami

Predsedniške volitve v Združenih ameri-
ških državah so vsake štiri leta, in sicer v
novembru v tork po prvem ponedeljku v
mesecu. V tork torej, 5. novembra, bo kakih
50 milijonov volivcev izvolilo 531 poslancev,
ki bodo imeli pravico izvoliti predsednika ve-
like ameriške republike. Za večino torej zado-
stuje 266 glasov. Kdo jih bo imel?

Po zadnjih poročilih, ki prihajajo iz New
Yorka, Rooseveltov nasproti kandidat precej
pridobiva na svoji priljubljenosti. Med tem
ko je vse tedne volivnega boja kazalo, da je
razmerje za Roosevelta in za njegovega na-
sprotnega kandidata Willkiea 13 : 5, se je v
zadnjih dneh javno mnenje v prilog Willkiea
popravilo toliko, da sodijo, da je razmerje
med Rooseveltovimi pristaši in Willkievimi
le še kakih 8 : 5. Žilava propaganda republi-
kanskega kandidata Willkiea je le imela dosti
uspeha. Willkie more gotovo govoriti bolj pro-
sto in neobvezno, kakor pa Roosevelt, ki je
predsednik. Willkie to okoliščino tudi pošteno
izrablja in posebno napada svojega proti-
kandidata zaradi »nepredvidnosti«, s katero vodi
zunanjo politiko in zaradi »neuspehov«
njegove gospodarske politike. Pri svojem boju
proti Rooseveltu je dobil Willkie nepričako-
vanega zaveznika v voditelju delavskih orga-
nizacij Johnu Lewisu. Lewis je 1936 močno
podpiral Roosevelta. Zdaj pa se je od njega
obrnil in mu očita, da hoče vojsko. Vendar
pa vpliv Lewisa na delavske organizacije ni
več odločilen, ker se je veliko delavskih zvez
izreklo za Roosevelta. Krog, ki se zbira okrog
Willkiea, je dosti pisan. Predvsem so na nje-
govi strani vsi ameriški Nemci, dalje skrajni
pristaši izolacijske ameriške politike, ki jih
vodi polkovnik Lindberg, o katerem sodijo,
da je sploh v nemški službi Lindberg se za-
vzema za to, da bi Amerika podprla državi
osišča proti Angliji. Willkiea dalje podpira
tudi visoka financa, ki Rooseveltu očita soci-
alistične težnje. Na Willkievi strani so deloma
tudi farmerje.

Kljub temu pa se ne zdi verjetno, da bi
mogel Willkie odnesti zmago nad Rooseveltom.
Sicer je Willkie spreten kandidat. Nastopa kot
duhovit in vnet govornik, ki ga množice radi
poslušajo. Toda takoj spočetka je naredil na-
pako, da je preveč ostro pričel napadati svo-
jega tekmeča. Prezrl je, da je Roosevelt slej-
koprej ljubljene množice, kateri ugaja njegov
miren, prepričevalen in gentlemanski nastop.
Ako bi svet živel v normalnih razmerah, potem
bi Willkie morda mogel računati celo na zmago,
ker Amerikanci ljubijo spremembo. Razen
tega pa ima republikanska stranka dosti ugo-
den položaj med ljudstvom, celo ugodnejši
kakor demokrati. Po letu 1900 so demokrati
uspehi samo štirikrat: dvakrat je bil izvoljen
Wilson, in sicer samo zaradi notranjih sporov
v nasproti republikanski stranki. Za Roose-
velta, ki je tudi demokrat, pa je znano, da ga
je spravila na površje strašna kriza 1929. Tedaj
je Roosevelt prišel na oblast in jo je znal
obdržati. Kajti kriza se vedno traja in pol-
goma zavzema celo nove oblike. Položaj je
zdaj takšen, da ne gre samo za vprašanje
ameriškega blagostanja, ampak gre tudi za
način, kako zagotoviti njeno neodvisnost.

Veliki ameriški narod, tako ponosen na
svojo moč in ki je tako rad ob vsaki priliki
pokazal brezbrzičnost in celo prezir za evro-
pske prepire, se nič več ne čuti varnega. Za-
enkrat čuti se nejasno, da velike spremembe,
ki se odigravajo na stari celini, morejo biti
predgraja za velike svetovne dogodke, ki bi
utegnili bistveno vplivati na mednarodno ame-
riško trgovino. Celotna moralna in politična
tradicija ameriškega naroda se upira sleherni
vladavini, ki bi hotela okrniti neomejeno svob-
odo in svobodoljubje ameriškega človeka.
Zaradi tega je Amerika na strani Anglije in
odločen angleški odpor je v Američanih vzbudil
čut za anglosaško skupnost. Ne da bi se
ravno ustrašili, so Američani, ko so zvedeli
za pogodbo osišča z Japonci, zaznali, da
more nevarnost za nje priti tudi od Tihega
morja. Kajti imeli ste v Ameriki politike, ki
so zagovarjali izolacijo Amerike napram Ev-
ropi: niste pa imeli nikdar zagovornikov iz-
olacije napram Kitajski in Japonski. Narodni
ponos je bil žaljen in volitve bodo gotovo
stale tudi pod tem vtisom.

Sicer pa nič ne kaže bolj naraščajoče na-
rodne zavesti Američanov kakor dejstvo, da
tako Roosevelt kakor Willkie v zunanje-politi-
čnem pogledu enako govorita. Oba sta mne-
nja, da se mora Amerika oborožiti in oba sta
tudi pristaša čim večje podpore Angliji. Oba
trdita, da ne mislita zavesti Amerike v vojsko,
sta pa oba prepričana, da je treba Angliji
čim izdatnejše pomagati z vojnimi materialom.
Willkie sicer svojemu tekmeču očita, da je
nepreviden v svojih izjavah, toda istočasno pa
na shodih sam izjavlja, da naj le njega izvo-
lijo, ker bo potem Anglija dobila iz Amerike
več blaga kot pa zdaj pod Rooseveltom.

Ni dvoma, da je splošen položaj za Roo-
sevelta ugoden. Večina Američanov misli,
da bi ne bilo pametno menjati krmarja v vihar-
nem času. Sprememba na predsedniškem mestu

Jugoslavija strogo nevtralna

Službena izjava jugoslovanske vlade o stališču do spora med Grčijo in Italijo

Belgrad, 1. novembra. AA. Še pred
začetkom sedanje vojne v Evropi je Jugo-
slavija dosledno izvajala na Balkanu in
v Podonavju tvorno politiko miru ter vse
storila, da predvsem ustvari dobre in
prijateljske odnose z vsemi sosednjimi
državami, zlasti pa s sosednjima velikima
silama Nemčijo in Italijo. Ko je izbruhnil
spor med velikimi silami, je Jugoslavija
tako proglasila strogo nevtralnost, ki ni
slonela na ničemer drugem, kakor na spo-
štovanju njene neodvisnosti in varnosti
njenih meja. Z lojalnim izvajanjem take
politike je Jugoslavija najboljše služila
interesom svojega naroda, na drugi strahi

pa je popolnoma odgovorila svojim dolž-
nostim korektnega sosedstva, zaradi česar
je takoj dobila odločna in odkrita prizna-
nja Berlina in Rima. Poslednji spor med
Italijo in Grčijo, ki ga Jugoslavija globoko
obžaluje, ker je v iskrenih prijateljskih
odnošajih z obema državama, je prenesel
vojno tudi na Balkan in razumljivo je, da
mora Jugoslavija na novo nastali položaj
obračati čim več pozornosti in uporabiti
vse svoje sile, da obvaruje mir. Z ozirom
na svoje dosedanje zadržanje upa Jugo-
slavija, da z nadaljnjimi razvoji dogodkov
na Balkanu njeni interesi ne bodo ogroženi
od nobene strani.

Turčija se vojne ne udeleži

a vztraja neomejeno zvesta pri svoji zvezi z Anglijo in Grčijo

Govor predsednika turške republike Izmet Inenija

Ankara, 2. novembra. AA. Anatolska agencija:
Predsednik turške republike Izmet Ineni je imel
v petek govor o zunanji turški politiki in je med
drugim rekel:

Vojna v Evropi traja že 14 mesecev z največjo
srditostjo. Njen razplet ustvarja možnost, da se
tragedija razširi tudi izven Evrope in da zavzame
obliko svetovne vojne, svetovnega požara. Izgleda,
da se bo vojna nadaljevala še dolgo časa. Nemo-
goče je, da nam ne bi bilo žal teh mračnih izgle-
dov in da ne bi vzeli na znanje z največjim obža-
lovanjem in ogorčenostjo to nazadovanje civilizaci-
je. Naša država se je prebila skozi te težke čase
in ni pretrpela škode, ker je zedinjena okrog svo-
jega ideala neodvisnosti in varnosti. Pri zadnjem
zasedanju sem vam prikazal naše stališče pred
vojno. Od tega časa naprej v naši zunanji politiki
ni nastala od strani naše republike nobena spre-
memba. Prvi in osnovni razlog temu je, da je ta
politika stalno slonela na naši politični neodvis-
nosti in na naši politični nedotakljivosti ter da ni
šla za nobenimi ambicioznimi cilji, ki se menjajo
že po teku dogodkov. Naša vlada je večkrat iz-
javila, da Turčija ne more prepustiti niti pedi
zemlje, toda da ne želi niti pedi tuje zemlje. No-
bena država naj ne smatra, da je kakor koli ogro-
žena od naše politike.

Prav tako nam ne more nihče zameriti, če
hočemo v polni meri ohraniti svoje pravice.
Naše stališče nevojskujoče se države
ne more biti zapreka v obdrževanju normalnih
odnosov z vsemi državami, ki kažejo isto dobro
voljo in ki jo izvajajo. To stališče nevojskujoče
se države je brez izjeme kakršno koli udeležbo
v vojni in vojnih merah enih proti drugim iz na-
šega ozemlja ali iz naših pomorskih posesti.
Poudarjamo, da bomo mi odločno in popolnoma
še naprej to izključili in da se v vojni ne bomo
udeleževali. Nadaljnja vojna v poslednjem ča-
su je zavzela obseg, ki je vreden naše pozor-
nosti zlasti zaradi tega, ker so se vojujoče se
strani začele posluževati novih izgovorov. Naša
prijateljska in sosednja Grčija je danes na
nesrečo potegnjena v vojno. Mi prav sedaj raz-
mišljamo skupno z našo zaveznico Anglijo
položaj, ki je tako nastal. Upamo, da bodo po-
litična načela, o katerih sem vam zgoraj go-
voril, služila za to, da zavarujemo našo varnost
v bodočnosti, kakor so tudi doslej obvarovale
našo državo.

Naši odnošaji z vsemi sosednjimi državami,
kakor tudi z oddaljenimi državami, so še nadalje
normalni. Naši odnošaji so polni zaupanja s Sov-
jetsko Rusijo in datirajo že od pred 20 leti, ker
smo spoznali težave, ki ne gredo v račun ne ene
ne druge države. Ti odnosi so ponovno postali
prijateljski.

pa vedno prinese tudi gotovo spremembo v po-
litiki. Res je, pravijo Američani, Roosevelt je
delal napake. Toda dosežaj jih je še vsakdo,
tudi njegovi veliki predniki, kakor Jefferson.
Lincoln in njegov stric Teodor Roosevelt. Pa
so vendar bili to veliki predsedniki. Za seda-
njega Roosevelta pravijo, da si je pridobil
v zadnjem desetletju mnogo izkušenj. Čeprav
niso vse njegove gospodarske reforme bile
simpatične, pa je vendar znal ohraniti naklo-
njenost ljudskih množic. Južne države mu bodo
brez dvoma ostale zveste. Tudi mali farmerji
na zapadu. V industrijskih državah si oba
kandidata držita ravnotežje. Tako je verjetno,
da bo izvoljen Roosevelt, ker je že na svojem
mestu.

Odnošaji med Turčijo in Sovjetsko
Rusijo pomenijo sedaj dejstvo, ki je samo po
sebi izrednega pomena in naši dve državi sta
dolžni, da nadaljujeta s takimi odnošaji ne gle-
de na druge vplive. Prepričani smo, da bo ta
politika jutri prav tako plodna za obe strani,
kakor je bila včeraj in da bo služila samo inte-
resom obeh držav ter ne bo povzročila nobene
škode.

Mogoče in verjetno je, da je pred nami še
dolga doba trpljenja za vse človečanstvo. Med
to dobo bomo mi ostali v vsem, kar se tiče
naših življenjskih interesov, zvesti našim pri-
jateljstvom in našim zaveznicom.

V trenutku, ko se Anglija v težkih pri-
likah in v junaki borbi bori za svoj obstanek,
je moja dolžnost izjaviti, da so zavezniške vezi,
ki nas vežejo, čvrste in neomajne.

Stališče Sovjetov do Turčije

**Samo pri neposrednem napadu
na Turčijo, ostanejo Sovjeti ne-
vtralni, sicer pa ne...**

Ankara, 2. novembra. t. AFI: Na merodajnih
turških mestih izjavljajo, da sledi iz vprašanj, ki
jih je Turčija po diplomatični poti postavila sovjet-
ski vladi, da bi Sovjetska Rusija ohranila do Tur-
čije popolno strogo nevtralnost, ako bi bila Tur-
cija neposredno napadena na svojem ozemlju. V
tem primeru bi bila sovjetska vlada pripravljena
Turčiji moralno pomagati. Toda sovjetska vlada je
izrecno poudarila, da bi nevtralnosti ne spoštovala,
ako bi Turčija šla v vojno zaradi koga drugega.

Nastalo je nato vprašanje, kakšno stališče
bi Sovjeti zavzeli za primer, da bi bila Grčija

Nemčija-Turčija

Berlin, 2. novembra. b. Na današnji konferenci
tiska v Berlinu je bil glavni in edini predmet raz-
motranja politični položaj na Balkanu. Vprašanje
Balkana se ne razpravlja samo v časni-
karskih krogih, temveč je tudi glavni predmet poli-
tične in diplomatične aktivnosti. Nemški tisk stalno
poudarja, da Nemčija in Italija ne bosta na Bal-
kanu dopustili nobenega vmešavanja kateri koli
tretji državi. To je temelj nemške in italijanske
politike na Balkanu, ki je bil položen z nemško-
italijansko-madžarskim sodelovanjem, kakor tudi s
sodelovanjem Bolgarije. Po uvedbi novega režima
in po vkorakanju nemških čet v Romunijo so prav
tako tudi odnošaji med Nemčijo in Romunijo po-
stavljani na iste temelje. Organizacija jugovzhoda
še ni končana. Osiščni sili, ki danes vodita odlo-
čilno vojno, sta v vseh ukrepih sporazumni. O tem
ne more biti nobenega dvoma. Prav tako sta spo-
razumni tudi posebej glede ureditve jugovzhod-
ne Evrope. Nemški in italijanski tisk sta to že
večkrat poudarjala. Osiščni sili bosta tudi izko-
ristili vsako postojanko za uspešno vojno proti
Angliji. (Zadnji nastop Italije proti Grčiji je izraz
skupne borbe Nemčije in Italije proti
Angliji. Z druge strani pa se Nemčija trudi, da
se vojna na Balkanu ne razširi. Za Nemčijo je
mir na Balkanu zelo važen. Nemčija ne
želi da bi v bodoče prišlo do kakršnih zapletljivajev,

na primer napadena še čez bolgarsko
ozemlje ali celo s sodelovanjem Bolgarije, in
če bi v tem primeru smatrali, da Turčija brani
svojo lastno varnost, ako nastopi proti Bolga-
riji. Na to vprašanje je bil v Moskvi dan iz-
motavajoč odgovor. Znano pa je, da je
sovjetska vlada zaradi Bolgarije v zadre-
gi in da so sovjetski diplomati zadnje čase
prožili bolgarski vladi zelo močne nasvete, naj
se Bolgarija na vsak način drži izven sedanje
vojne. Bolgarija je do sedaj vedno poslušala
Sovjete, toda sprito zadnjih dogodkov v Ro-
muniji, kakor tudi sprito velikega števila nem-
ških turistov, ki se nahajajo v Bolgariji, je se-
daj vprašanje, če jim bo mogla ustreči tudi v
bodoče.

Iz tega sklepajo v turških krogih, da je stališče
Sovjetov dvorezno in da imajo Sovjeti morda že
tajne dogovore z Nemčijo in Italijo glede postopka
v turškem vprašanju.

Nemčija z zadržanjem Sovjetije zadovoljna

Berlin, 2. novembra. b. V Berlinu danes na
vrednih mestih poudarjajo sodelovanje Sovjetske
Rusije z donavsko komisijo in pravijo, da je to
dokaz, da hočejo Sovjeti sodelovati popolnoma
solidarno na organizaciji vseh jugovzhodnih pro-
blemov. Današnji »Völkischer Beobachter«
komentira dogodke na Balkanu in pravi, da je Albanija
popolnoma na strani Italije. List omenja poročilo
»Giornale d'Italia«, ki govori o izolirani Grčiji, ne-
možnosti angleške pomoči, o turški izjavi, o ne-
odvisnem in znanem stališču Jugoslavije glede njene
nevtralnosti in njenem nevmešavanju v vojno.
»Völkischer Beobachter«
poudarja, da je tudi So-
vjetska Rusija v tem sporu zavzela stališče mirnega
in objektivnega pričakovanja.

Sovjeti so bili o vsem v naprej poučeni

Moskva, 2. novembra. b. »United Press«
poroča, da ruski tisk o grško-italijanskem sporu piše
popolnoma nevtrarno. Iz pisanja ruskega tiska ni
mogoče dobiti slike, kakšno stališče zavzema So-
vjetska Rusija do italijanskega vdora v Grčijo. —
Sovjetska Rusija je bila že prej obveščena o kom-
plikacijah v Sredozemskem morju, tako da dogodki
niso nikogar iznenadili. Včerajšnji govor turškega
ministrskega predsednika, v katerem je med dru-
gim izjavil, da so sovjetsko-turški odnošaji iz kri-
tične stopnje prešli v prijateljske odnošaje, je bila
v celoti in brez komentarjev objavljena od sovjets-
kega tiska.

Papen se že vrača

**Med potjo — na lovu skupno z go-
spodom Ciano in Bibbentropom**

Berlin, 2. novembra. b. Nemčija se trudi, da
Turčijo zadrži od vstopa v vojno. V berlinskih
krogih, kakor tudi v tujem tisku se zelo zanimajo
za sedanji obisk nemškega poslanika v Ankari
von Papena. Von Papen je že na poti nazaj v
Ankaro. O njegovi misliji v Berlinu ničesar ne go-
vorijo, čeprav tuji časnikarji vedo, da bo odšel v
Ankaro čez Budimpešto in Bukarešto. Iz vseh zna-
kov sklepajo, da je von Papen nekje v južni Nemčiji
na lovu, na katerem sodelujeta tudi italijanski zu-
nanji minister grof Ciano in pa nemški zunanji
minister von Ribbentrop.

Poročila z vseh štirih bojišč

**V Grčiji se razvijajo vedno hujši boji – Napadi na Anglijo trajajo dalje –
Nov napad na Berlin – V Afriki večja letalska delavnost**

Grško bojišče

Italijanska poročila

Nekje v Italiji, 2. novembra. AA. Stefani: Italijansko vrhovno poveljstvo poroča:

Na Grškem v dolini reke Kalamas so v teku akcije naših čet v smeri proti Janini in višnam Indusa. Naše letalske sile so včeraj čez dan bombardirale vojaški arzenal v Salaminu in ladje, ki so bile zasidrane v tamkajšnjem pristanišču, prav tako pa tudi vojaške barake pri Skiperu z očitnim uspehom, dalje železniško postajo v Larisi, kjer je bil zadet en vlak, Korintski zaliv, železniško progo Korint–Atene, ki je na več krajih pretrgana ter v dveh zaporednih valovih tudi Solun. Pri spopadu s sovražnimi lovskimi letali je bil verjetno sestreljen en sovražni aparat. Naša letala so se vrnila domov.

Srednji del Sredozemskega morja: Dvoje italijanskih pomorskih ogledniških letal se je sprijelo s tremi sovražnimi lovskimi letali in dvoje njih sestrelilo. Eno naše letalo se ni vrnilo.

Srednja Afrika: Sovražne patrle so s pomočjo avtomobilov izvedle napad na našo obmejno postajo Tessini, bile pa so na mestu odbite, ker so naše sile prešle v protinapad. En naš oddelek je zlomil sovražni odpor in zavzel v bližini Casale več višin v gorah Suscib, ki gopeodujejo nad sudansko nižino. Pri nekem našem letalskem napadu na letališče Rozeireis sta bili sestreljeni dve angleški letali tipa Gloucester. Sovražni letalski oddelki so bombardirali na več krajih železniško progo pri Adeli, škode pa so povzročili malo.

Na področju Sredozemskega morja so naše letalske eskadrije bombardirale in obstreljevale s strojnimi sili očitni uspehi čete, ki so jih Angleži prevažali na Kreta. Nekaj ladij je bilo tudi poškodovanih, prav tako tudi pristaniške naprave in skladišča v pristanišču. Vsa italijanska letala so se neopškodovano vrnila domov.

Rim, 2. novembra. b. Italijansko letalstvo je v zvezi z vojnimi operacijami na kopnem izvršilo napad na Salaminu in na vojne objekte na Krfu in na železniško postajo v Larisi. Razen tega so italijanska letala zopet bombardirala Korintski kanal ter železniško progo Korint–Atene. Italijanska letala so izvršila dva nova napada na Solun ter izvedla tudi letalske operacije proti Kreti.

Letalski boji v Sredozemlju

Nekje v Italiji, 2. nov. AA. Posebni dopisnik agencije Stefani poroča: Včeraj so se razvili boji med italijanskimi lovskimi letali in angleškimi letali vrste »Sunderland«, ki so poskušali izvesti napad na naše podmornice. Do tega boja je prišlo v srednjem delu Sredozemskega morja. Naša letala so opazila angleška letala v trenutku, ko so se ta poskušala spustiti in napasti podmornice. V boju, ki je nato nastal, je bilo eno angleško letalo zadeto in je padlo v morje. Italijanska letala so se spustila na kraj, kjer je angleško letalo v morju izginito, letalcev pa niso mogle najti. V istem pasu so italijanska letala izvedla napad tudi na druga angleška letala in je bil v ponovnem epopadu zbit na tla še en angleški aparat. Prišlo je tudi še do tretjega boja, toda angleška letala so se mu izognila in izginita.

Italija zanika, da želi z Grčijo kompromis in mir

Rim, 2. nov. Associated Press: Agencija Stefani javlja, da je pooblaščen najboljši odločno zanikati razne govornice, ki se širijo, češ da je Italija pripravljena rešiti svoj spor z Grčijo s pomočjo diplomatskih posredovanj in pogajanj. Stefani pravi, da je položaj obraten. Italija ne išče miru z Grčijo s pogajanj. Vojni stroj je bil sprožen po krivdi Grčije in njenih svetovalec in Italija ga ne bo ustavljala, dokler ni bil v polni meri dosežen cilj.

Nadalje izjavljajo v Rimu, da je bila italijanska zahteva, ki je bila stavljena Grčiji, odklonjena prav za prav le od treh ljudi, to je od kralja Jurija, predsednika vlade Metaxasa in šefa gene-

ralnega štaba. Ljudstvo ni bilo vprašano. Na to trditev odgovarjajo v grških krogih, da ni resnična, ker je bil italijanski ultimatum odklonjen na seji vlade.

Položaj na grškem bojišču

Rim, 2. nov. b. Italijanski listi pišejo: Strategična grška luka Patras zahodno od Aten je skoraj popolnoma v razvalinah. Položaj na bojiščih v severozahodnem delu Grčije ni nič boljši. Trdijo, da je italijanska vojska dobila močne okrepitve in da sedaj oblega utrjeno grško mesto Janino. Italijanski uradni krogi trdijo, da se že 79 grških mest s skupno 35.000 prebivalci nahaja pod italijansko oblastjo.

Srditi boji za Janino

Atene, 2. nov. b. United Press poroča: Zadnja poročila o borbah na italijansko-grški fronti trdijo, da se vodijo srđiti boji prsa v prsa. V gorskih predelih severno od industrijskega mesta Janine divjajo velike borbe vse do reke Kalamas. Grške čete so tukaj podprle zelo močne angleške letalske eskadre. Na vseh drugih frontah pa se vodijo le manjše bitke. Italijanski glavni štab se trudi, da svojim silam zagotovi napredovanje ob obali.

Mobilizacija v Grčiji gre gladko od rok. Dosej je bilo pod orožje poklicanih že okrog 400.000 mož. Odpošiljanje čet na fronto se vrši brez težav. Grško časopisje sme v svrhu varčevanja izhajati le na dveh straneh.

Grški protinapad

Atene, 2. nov. t. Associated Press: Na severnem bojišču, kjer Italijani pritiskajo v smeri proti Florini, je grški gardni (evzonski) polk napravil bajonetni napad na italijanske postojanke in zavzel strategično važen hrib, ki so ga junaško branili italijanski alpinci. Grki imajo sedaj spet pod nadzorstvom ceste iz Korče v Grčijo proti Florini. Prvi italijanski ujetniki pa so bili nabrani na južni fronti v Epiru, kjer Italijani prodirajo proti Janini. Tamkaj je bil odbit oklopni napad. Grško vojno brodovje obstreljuje italijanske čete z obale Epirosa. Do sedaj se italijansko brodovje še ni pojavilo.

Solun bombardiran

Atene, 2. nov. t. Reuter: Italijanski bombniki so napadli večje število grških mest, med njimi tudi Solun. Bombe so zadele neki hotel, v katerem se je nahajal Reuterjev dopisnik, nekaj čolnov v pristanišču, morsko obrežje, kjer je bila poškodovana tudi ena cerkev, ter uredništvu dveh solunskih listov. Solun sta bombardirali dve skupini bombnikov. Dva italijanska bombnika sta bila sestreljena že dopoldne, število zadetkov popoldne pa ni znano. V Larisi so bombe ubile 10 ljudi. Na Krfu je 10 ubitih in 47 ranjenih, na Kreti 6 ubitih in 25 ranjenih. V pristanišču Pireju pristaniške naprave niso bile poškodovane.

Angleži so se izkrcali

London, 2. nov. b. Uradno potrjujejo poročila o izkrcanju angleške vojske na nekaterih grških otokih, čeprav ne omenjajo, kje se je angleška vojska izkrcala. Angleški krogi verujejo, da so se angleške čete izkrcale na raznih strateških otokih Egejskega in Jonskega morja. Zaradi napovedanega močnega delovanja angleške vojne mornarice domnevajo, da bo angleška vojska najprej okrepila grške posadke na otokih Kreta in Krf.

Bombniki nad Napolijem

London, 2. novembra. t. Reuter. Letalsko ministrstvo poroča: V noči od 31. oktobra na 1. novembra so angleški bombniki napadli vojaške cilje v Napoliju. Ves napad je trajal tričetrt ure in so ga angleški bombniki izvedli v treh zaporednih valih. Bombe so zadele petrolejske čistilne tovarne ter petrolejska skladišča. Nastale so eksplozije in požari. Obramba je bila šibka. Prav ta-

ko je bila bombardirana železniška postaja in protiletalske baterije.

Angleška pričakovanja

Rim, 2. novembra. b. Po informacijah londonskega dopisnika »Stockholm Tidningen« upajo angleške oblasti, da bo Grčija nudila Italiji odpor vsaj šest tednov, kar bo dovolj, da Anglija utrdi pomorska in letalska oporišča na Kreti in na Cikladskem otočju, kakor tudi oporišča na grških otokih v Jonskem morju. Ta predvidevanja angleških uradnih krogov smatra italijanski tisk za preoptimistična ter pri tem opozarja, da znajo oporišča, ki jih hočejo Angleži zasesti in urediti za sebe, že poprej zasesti italijanske oborožene sile, zaradi česar bo angleško brodovje in letalstvo prisiljeno, da si išče varnejšega zavetja zunaj Sredozemskega morja.

Afriško bojišče

Italijanska poročila

Nekje v Italiji, 1. nov. AA. Stefani: Službeno poročilo št. 147 vrhovnega poveljstva italijanske oborožene sile se glasi:

Operacije v Epiru v Grčiji se razvijajo normalno. Naše čete so prispele do prometnega središča Kalibali, Pota, ki jih je bil sovražnik pri umiku poškodoval, se popravljajo.

V Severni Afriki so naše hitre kolone izvršile napad na sovražne sile in jih potisnile od

Alamensamne 40 km vzhodno od Sidi el Baranija. Naše letalstvo je izvršilo močne napade na sovražne položaje, in se srečale s sovražnimi lovskimi formacijami ter se z njimi spoprijelo. Naša lovka letala so sestrelila 7 sovražnih letal. Verjetno sta bili sestreljeni še dve sovražni letali. Tri naša letala se niso vrnila v svoja oporišča.

Sovražno letalstvo je napravilo napad na letališče pri Marmariki. Pri tej priliki so bili trije ranjeni in eden mrtel. Gmota škoda je majhna.

V Vzhodni Afriki je sovražno letalstvo napadlo Adi Gala. Škoda je majhna. Trije domačini so bili ranjeni. Izvršen je bil napad sovražnega letalstva na Agordat brez posledic. Sovražna letala so vrgla več bomb na Neapelj. Od teh bomb je bilo nekaj zažgalnih. Bilo je nekaj gmotne škode pri Bagnolinu in Takuanu. Zivljenje je izgubila ena oseba, pet pa jih je bilo ranjenih.

Angleška poročila

Kairo, 2. nov. AA. Reuter: Angleško vrhovno poveljstvo sporoča sledeče: V noči med 30. in 31. oktobrom se je neka naša patrle v zapadni puštinji srečala s sovražnim oddelkom. Naša patrle ni utrpela nobenih izgub. Na sektorju pri Casali je angleška patrle uničila 29. oktobra mehaniziran sovražni transport. Na nilskem sektorju se sovražni izvidniški oddelki umikajo. Ti oddelki so bili napadeni 28. oktobra. V Kenji in Palestini ni bilo nič posebnega.

Nairobi, 2. novembra t. Južnoafriško letalsko poveljstvo poroča, da je prišlo med južnoafriškimi in italijanskimi letali do manjšega spopada, pri katerem so bila sestreljena 3 italijanska letala.

Napovedi o nastopu angleškega vojnega brodovja

London, 2. nov. t. Reuter. V krogih angleške admiraltete izjavljajo, da bo angleško sredozemsko vojno brodovje skupno z letalstvom izvedlo v kratkem neke operacije v vzhodnem delu Sredozemskega morja. Podrobnosti pa se ne objavljajo.

Nemško-angleški boji

Nad Anglijo

Nemška poročila

Berlin, 2. novembra. AA. DNB. Vrhovno poveljstvo poroča:

Nemški letalski oddelki so nadaljevali s svojimi povračilnimi napadi na London. Zgodaj zjutraj, prav tako pa tudi zvečer je več nemških bojnih letal ponovno bombardiralo britanska pristanišča. Zadetih je bilo več zgradb in skladišč, v katerih so izbruhili tudi požari, medtem ko je bilo več letal uničenih na tleh. Nadaljnji napadi so bili izvedeni na pristanišča in tovarniška skladišča v južni Angliji, zlasti pa na Portsmouth. Neka velika tovarna letal je bila težko zadeta. Včeraj so nemški strmoglavci izvedli napad na tri konvoje pred jugovzhodno angleško obalo. Zadetih in potopljenih je bilo 13 britanskih ladij s skupno tonažo 47.000 ton. Poškodovanih je bilo še nekaj drugih ladij. Pri Gric Yarmouthu je posadka nekega letala vrste Heinkel 111 potopila v drznem napadu en britanski rušilec in tri oborožene ladje v dobro zavarovanem konvoju.

Pri Doveru je daljnostrelno nemško topništvo in prav tako tudi topništvo vojnih ladij preganalo nek angleški konvoj. Pri tej priliki je bilo več zadetkov. Ladje so zapadle v pristanišče Dover, toda nemška artilerija je nadaljevala z obstreljevanjem. Sovražna obalna artilerija je izstrelila nekaj granat, ki pa niso zadele cilje. Nemške težke baterije so streljale, dokler sovražni ogenj ni potihnil. Čez dan je prišlo do več letalskih spopadov, ki so se vsi končali ugodno za nemške letalce. Ponoči so bili spet hujši povračilni letalski napadi. V industrijskem delu Birminghama in Coventryja, a prav tako v pristaniščih Liverpool so izbruhili veliki požari. Izvedeni so bili hudi napadi na več škotskih industrijskih središč in pristanišč.

Nemška letala so nadaljevala s polaganjem min pred britanskimi pristanišči. Pri včerajšnjih napadih je sovražnik izgubil 10 letal. Dve nemški letali se nista vrnila domov. Major Galant je izvojeval svojo 50. zmago.

Angleška poročila

London, 2. novembra. AA. Reuter. Ministrstvo za letalstvo in za javno varnost objavljata: Ponoči med petkom in soboto so sovražni napadi trajali nekaj ur. Vsi ti napadi so bili zelo razsežni. Napadi so ponehali okoli polnoči. Sovražna letala so v glavnem bombardirala London in zjutraj ponovila napade na London. Več napadov je tudi bilo na jugovzhodni del Anglije in nekaj bomb je bilo vrženih tudi v vzhodni škotski in na mesta v srednji Angliji. Materialna škoda ni bila velika, pač pa je bilo več ljudskih žrtev.

London, 2. novembra. t. Reuter. Letalsko ministrstvo poroča: Dne 1. novembra je bilo nad Anglijo sestreljenih 15 nemških letal. Angleške izgube znašajo 7 letal, toda dva pilota sta se rešila.

London, 2. novembra. t. Reuter. Letalsko ministrstvo poroča: Danes je bilo nad Anglijo sestreljenih 10 nemških letal. Angleži niso trpeli nobenih izgub. Prvi jutranji napad so naši lovci odbili in nemški bombniki-lovci niso prišli do Londona. Pri drugem napadu je priletelo okrog 100 nemških letal, ki so bila razpršena in jih je le nekaj prišlo nad London. Današnja škoda je malenkostna in je bila storjena v ustju reke Temze in v grofiji Kent. Število žrtev je neznatno.

Palača Kensington zadeta

London, 2. novembra. t. Reuter. Med zgradbami, ki so bile pri zadnjih nemških nočnih napadih na Anglijo poškodovane, je tudi palača Kensington, rojstna hiša kraljice Viktorije, dom vete-

ranov Chelsea in znani aristokratski trg Kensington Square. Poškodbe so precejšnje. Od 500 veterinov, ki žive v Chelsea Hospital, pa ni postal nobeden žrtev napada.

Angleško uradno sporočilo o izgubah v 12 tednih letalske bitke za Anglijo

London, 2. novembra. t. Reuter. Letalsko ministrstvo poroča: Nemške letalske sile so v 12 tednih, odkar traja njihova ofenziva na Anglijo, izgubile za vsako sestreljeno angleško letalo tri svoja letala, za vsakega ubitega angleškega pilota 14 svojih pilotov. Od dne 8. avgusta dalje, ko se je začela letalska bitka proti Angliji, so Nemci izgubili 2433 letal, bombnih in lovskih, medtem ko znaša število izgubljenih pilotov in letalskih strelcev najmanj 6000. Angleške izgube znašajo 353 letalcev. Najhujiši je bil boj dne 15. avgusta, ko je prišlo nad Anglijo 1000 nemških bombnikov in lovcev. Takrat so angleški lovci in protiletalsko topništvo sestrelili 234 bombnikov in 162 lovskih letal. Od takrat naprej so tako imenovani »Junkerjevi« strmoglavci popolnoma izginiti z angleškega neba. Samo v drugem tednu v septembru se jih je nekaj pojavilo in sta bila sestreljena dva. Potem spet nič več do petkovega napada na angleški konvoj trgovskih ladij. Tudi novega »Junkerja 88« ni na spregled. Nemci se poslužujejo za napade na Anglijo sedaj silno visoko letetič »Messerschmittov«, ki so lovka letala, ki pa nosijo s seboj nekaj manjših bomb. Bombniki čez dan ne prihajajo več nad Anglijo, ponoči pa je vsak bombnik obdan od štirih lovcev. Nemške izgube so zadnje čase bile manjše, toda kljub temu so angleški lovci sestrelili dne 7. oktobra še 27 takšnih lovcev-bombnikov, zadnji torek pa 33. Čez dan se je kljub velikanski višini, v kateri letijo, in kljub oblačnosti neba le nekaterim redkim letalom posrečilo priti do Londona. Anglija je z bitko za London in Anglijo zadovoljna.

Nad Nemčijo

Nemška poročila

Berlin, 2. nov. AA. DNB: Pri nocošnjem poletu angleških letal nad Nemčijo se je le nekaterim letalom posrečilo prileteči nad nemško prestolnico. Ta letala so metala eksplozivne bombe na stanovanjske četrti in je bil spet zadeta velika bolnišnica. Izbruhili so požari, ki pa so bili hitro pogaseni. Bilo je nekaj mrtvih in ranjenih med civilnim prebivalstvom. Pristojni krogi pripominjajo, da so Angleži kljub dobri vidnosti metali bombe samo na stanovanjske okraje, v katerih ni nobenih vojaških objektov.

Angleška poročila

London, 2. nov. t. Reuter. Letalsko ministrstvo poroča. Sinoči so skupine angleških bombnikov spet bombardirale Berlin. Napad se je začel takoj zvečer ob mraku in je trajal do 6 zjutraj. Na mesto je bilo vrženih veliko število eksplozivnih in zažgalnih bomb. Druge skupine bombnikov so metale bombe na petrolejska skladišča in rafinerije, na železniška križišča in blagovne kolodvoze, ter letališča v različnih krajih srednje in zahodne Nemčije. Bombardirana je bila sovražna tovarna ladja, ki se je potopila.

London, 2. nov. AA. Reuter: Letalsko ministrstvo objavlja, da so angleška letala v noči od petka na soboto letela nad Berlinom in nad raznimi industrijskimi središči v srednji in zahodni Nemčiji.

Povsod so lepo počastili spomin rajnih

Ljubljana, 2. nov. 1940.

Po vsej Sloveniji so na praznik Vseh svetih oživila pokopališča, kamor so od blizu in daleč prihiteli živi, da počastijo spomin svojih dragih. Čas, ki ga preživlja Evropa, je še prav posebej opozoril povsod na številne žrtve iz minule svetovne vojne. Zato so bili na vseh pokopališčih spomeniki, postavljeni v čast žrtvam svetovne vojne prav posebno lepo okrašeni. Medtem ko so v popoldanskih urah svojci na grobovih svojih dragih prižigali svečke in molili za dušni mir svojih rajnih, so na večer po stari slovenski navadi molili še marsikje po tri rožne vence, namenjene pokojni veruih duš.

V Ljubljani

Ljubljana se je še prav posebno pripravila na praznik Vseh svetih saj je vsesvetska akcija že zgodaj začela opozarjati, naj se spomnimo grobov svojih dragih. Kljub temu, da je zadnje dni hudo nagajalo vreme, so bila vsa pokopališča, kamor zahajajo tudi ljubljanci, tako v Štepanji vasi, v Dravljah, na Viču in na Rudniku lepo urejena, očiščena in okrašena. Tudi počivališče za slovenski narod zaslužnih mož — Navje — je bilo primerno okrašeno. Prav živahno pa je bilo zadnje dni na glavnem ljubljanskem pokopališču pri Sv. Križu. Na praznik sam pa so se začele že v zgodnjih dopoldanskih urah vsipati množice na pokopališče. Cestna železnica je vozila z vso »vprego«, kar jo je premogla, od vseh strani naravnost k Sv. Križu. Dopoldne je še nekako zmagovala živahen promet, v popoldanskih urah pa je pritisnila na pokopališče še velika reka pešcev. Tramvaji so bili nabiti do zadnjega kotička in marsikje so se na postajah čakajoči premislili in odšli raje peš na pokopališče, kakor da bi čakali na to, kdaj bo prišel voz, v katerega bo še mogoče vstopiti.

Okrug 2 popoldne je število obiskovalcev na pokopališču že izredno naraslo. Grobovi so bili vsi okrašeni, v prav lepem številu pa so gorele na grobovih svečke mestne vsesvetske akcije. Tudi število preprostih vencev vsesvetske akcije je bilo letos zelo veliko. Skoraj ni bilo groba, na katerem med drugim cvetjem in zelenjem ne bi ležal tudi venec vsesvetske akcije. Okrog 3 so množice pritisnile proti velikemu križu sredi pokopališča, kjer so bile opravljene najprej molitve za pokojne vse, ki počivajo na pokopališču, za tem pa so člani združenih zborov Hubadove pevske župe zapeli dve lepi žalostinki. Ob triletici na 4 pa se je začela ob novi grobnici, v kateri počivajo kosti žrtev iz svetovne vojne, lepa slovesnost, ki jo je pripravila Zveza bojevnikov. Pred spomenikom kranjskega Janeza, ki stoji na stopnišču pred grobnico, je Zveza bojevnikov položila prekrasen venec, lepi pa so bili tudi venci divizijskega poveljnika, rezervnih častnikov, dobrovoljcev, vojni invalidov in Legije koroških borcev. Ob stopnišču sta z rdečim plamenom gorela iz žar velika ognja, na velikem trgu pred grobnico pa se je postavila častna četa vojakov 40. pešpolka s polkovno zastavo in vojaško godbo. Bana dravske banovine je pri slovesnosti zastopal načelnik dr. Hubad, divizijskega poveljnika general g. Janež, ljubljanskega župana obč. svetnik g. Lukič, častno pa so bile zastopane številne organizacije bojevnikov in Združenja rezervnih častnikov in podčastnikov. Za začetek je vojaška godba zaigrala učinkovit žalni kor, za tem pa so pevci zapeli »Vigred se povrne«. Ker so bili postavljeni zvočniki, ki so prenašali petje in godbo, je vsa ogromna množica najmanj 6000 ljudi lahko dobro zasledovala vso slovesnost. Za tem je pristopil k mikrofonski škof dr. Gregorij Rožman, ki je s svojimi besedami ganil vse navzoče.

Iz govora škofa dr. Rožmana

Škof je najprej omenil, da današnji dan, posebej pa še to posvečeno mesto spominja slehernega izmed nas na izvir, iz katerega smo izšli in na končni cilj, kateremu se ob zatonu življenja zopet povrnemo. Naj nas med seboj za življenja ločijo še tako velike razlike, različni položaji, revščina ali bogastvo, vse to izgine po nekaj letih večnega počitka v grobu. V grobovih dobi tudi najbolj nesrečen svoj končni mir v Bogu. To dokazujejo tisoči in tisoči grobov vojni žrtev, ki počivajo na tem kraju. Bog ve, kje so bili doma vsi ti bojevniki, najrazličnejše narodnosti so zastopane med njimi in ko so še živeli, so si mnogi izmed njih stali drug drugemu sovražno nasproti. Sedaj pa so združeni na tako tesnem prostoru in nič jim ne kali njihovega počitka. Tudi ne žalostna vojna, ki zopet znova spravlja v trepnet narode. Ali ni žalostno, da si človeštvo ne zna priboriti mirnega sožitja v ljubezni drug do drugega dru-

gače, kakor s krvavimi žrtvami tisočev. Saj je vendar toliko prostora na zemlji in bi od darov zemlje lahko živeli v miru in božjem blagoslovu prav vsi milijoni zemeljskih prebivalcev. To nam prav glasno govore ti grobovi. Naj sedaj naša molitev poprosi za večni mir vsem, ki počivajo v njih!

Za tem so bile opravljene molitve za umrle, na kar je častna četa v spomin mrtvim bojevnikom oddala častni strel. Iz zvočnikov je zadonela ne samo vsem navzočim bojevnikom, ampak tudi vsem drugim v srce segajoča žalostinka »Oj Doberdob«, ki so jo pevci odpele s prav posebnim občutjem. Žalna koračnica, ki jo je odigrala vojaška godba, je zaključila slovesnost, ljudje pa so zopet pohiteli nazaj k svojim grobovom.

Do poznega večera so vztrajali tisoči in tisoči obiskovalcev na grobovih in ko je legla noč, je vse pokopališče žarelo v rdečem soju tisočev in tisočev gorečih svečk in lučk. Pred pokopališčem pa so bile slovesno razsvetljene Zale, katerih monumentalni vhod je bil viden daleč po ljubljanskem polju. Vsega skupaj je na praznik Vseh svetih obiskalo ljubljansko pokopališče najmanj 40.000 obiskovalcev.

Sempeterčani so se še posebej spomnili vseh župljanov, ki so padli v svetovni vojni. V cerkvi je bila maša zadušnica, ki jo je za padle bojevnike daroval g. župnik Košmerlj. Imel je lep govor, v katerem je v vznešenih besedah poveljeval žrtve padlih bojevnikov. Po maši je bila lepa slovesnost še pred spomenikom, ki je bil bogato okrašen z zelenjem, venci in rožami. Velika množica faranov se je zbrala pred spomenikom, kjer je g. župnik opravil cerkvene obrede, na kar je združeni pevski zbor zapel dve žalostinki.

Na dan Vernih duš je Zveza bojevnikov v Ljubljani še posebej počastila padle borce. Ob 9 dopoldne je bila maša zadušnica v frančiškanski cerkvi, katere so se udeležili številni člani Zveze z vsem odborom in predsednikom Ratajem na čelu. Tudi v ponedeljek je bilo na vseh ljubljanskih pokopališčih zelo živahno, zlasti v popoldanskih urah, ko se je vreme popravilo. Delavni dan je seveda povzročil, da obisk ni bil tolikšen kakor na praznik.

V Celju

Celje, 2. novembra.

Tudi Celje se je na dostojen način oddolžilo spomnu dragih rajnih. Ob 8 zjutraj je bila v opatijski cerkvi služba božja za padle koroške borce, ob 11 pa so se člani Legije koroških borcev in tudi številni drugi poklonili spomnu padlih pred okrašenim spomenikom na dvorišču vojašnice Kralja Petra na Dečkovem trgu. Slovesnosti so se udeležili tudi vojaški in civilni odličniki. Spominski obred je opravil g. opat Jurak, godba je zaigrala žalostinko, častna četa pa je oddala tri »salve«. Popoldne je bila na okoliškem, mestnem in bolnišnem pokopališču običajna pobožnost. Ob 3 so peli združeni pevski zbori pod vodstvom prof. g. Knapa žalostinke na okoliškem, ob 4 pa na mestnem in vojaškem pokopališču. Številni obiskovalci, ki so v trumah hiteli proti pokopališčem, so darovali za podpirance Vincencijske konference in Rdeči križ in tako najlepše počastili spomin rajnih.

V Mariboru

Maribor, 2. novembra.

Na praznik, ki je posvečen spomnu mrtvih, se je Maribor že nekaj dni pripravljati; venci in cvetje, ki ga je bilo ogromne množine na trgu in na vseh večjih križiščih na prodaj, je oznanjalo ta praznik. Lepo vreme, ki je po dolgotrajnem deževju in snegu nastopilo, je vabilo meščane na ceste in skoro vsak drugi je nosil v rokah cvetje in vence in ogromne množice so že na praznik Vseh svetnikov hitele na pokopališče. Popoldne se je večletok ljudi pred pokopališčema, posebej proti Pobrežju, še zgostil. Mestno avtobusno podjetje je dalo vse razpoložljive avtobuse na to progo, tako da so vozila odhajala skoraj vsako minuto z Glavnega trga ter so prevozila na tisoče ljudi. Dobro so bili zasedeni tudi izvoški in taksiji. Na pokopališčih pa se je poznala križa. Sicer je bilo dovolj lučk in dovolj krasnega cvetja, vendar se je zlasti na priprostitih grobovih revnih ljudi videlo, da so sveče letos le silno drage in da je precej cvetja pomoril jesenski mraz in sneg, ostalo pa se je zato podražilo. Grobovi bogatejših pa so bili prav tako razkošno razsvetljeni in okrašeni kakor druga leta.

Po popoldanskih službah božjih so šle procesije iz župnijskih cerkva na pokopališča. Iz stolnice je šla procesija na staro mestno pokopa-

lišče, ki je bilo ta dan odprto, pa je nudilo obiskovalcem nenavadno sliko. Večina grobnice je zasutih, razdrlih, spomeniki so pobrani, le tu in tam še štrli kakšen kamenit spomenik. Pokopališče je opuščeno, zemeljske ostanke večine rajnih so prenesli na druga pokopališča, tisti, ki niso imeli svojcev in za katere se ni nihče zmešnil, pa počivajo naprej pod opuščeni, zravnanimi grobovi. Kmalu bo zaplulo nad njimi novo življenje in čez dvajset, trideset let se bo le malokdo spomnil, da je bilo na tem prostoru pokopališče. Procesija, ki je prišla iz stolnice, se je ustavila pri kapelici, v kateri počivajo zemski ostanke škofa Antona Martina Slomška. Kapelica je bila vsa v cvetju in lučkah. Stolna župnija se je spomnila tudi tistih svojih faranov, ki počivajo na njenem pokopališču na Tezmem. Tam so bile molitve za rajne ob 2. Iz frančiškanske in magdalenske cerkve pa sta se vili procesiji na Pobrežje.

Vsa tri pobreška pokopališča, mestno, fran-

Divizijski poveljnik general Dragoslav Stefanović zapušča Ljubljano

General Dragoslav Stefanović

Poveljnik dravske divizijske oblasti, divizijski general g. Dragoslav Stefanović zapušča te dni Ljubljano ter se odziva pozivu, ki ga kliče na še važnejše in še bolj odgovorno mesto. Divizijski poveljnik general D. Stefanović je danes dopoldne obiskal bana dravske banovine g. dr. Marka Natlačenca in se od njega prisrčno poslovil. General Dragoslav Stefanović je bil le leto in pol med nami, saj je prišel v Ljubljano lani konec aprila. Kljub kratki dobi pa si je g. general pridobil v Ljubljani veliko število prijateljev, ki so odličnega vojaka in strokovnjaka visoko cenili, spoštovali in vzljubili. Povsod in napram slehernemu je bil divizijski poveljnik kot častnik gentleman, kot predpostavljeni starešina dober in priljubljen pri vojastvu kakor tudi pri civilnem prebivalstvu. Vsa Ljubljana bo divizijskega poveljnika generala D. Stefanoviča ohranila v najlepšem spomnu, hkrati pa vse prebivalstvo

od srca želi, da bi tudi g. general odnesel iz Ljubljane najlepše vtise in spomine.

Ljubljana se veseli visokega priznanja, ki ga je njen dosedanji divizijski poveljnik deležen s tem, da je bil pozvan za pomočnika poveljnika 4. armadne oblasti in mu k temu imenovanju od srca čestita. Prav posebno pa jo veseli dejstvo, da prav zaradi visokega položaja, ki ga bo zavzel g. general D. Stefanović, ne bodo pretrgane številne prijateljske vezi in zveze s Slovenijo, saj spada dravska divizijska oblast pod delokrog armadne oblasti, kamor odhaja g. general Dragoslav Stefanović.

Ze od nekdaj prihajajo v Ljubljano najbolj odlični vojaki in strokovnjaki za poveljnika dravske divizijske oblasti, prav posebno veselje pa nas navdaja, ko čujemo, da bo dosedanega poveljnika divijske oblasti nasledil kot vršilec dolžnosti poveljnika njegov brat generalštabni brigadni general g. Ljubomir Stefanović. G. general Ljubomir Stefanović ne prihaja v Slovenijo kot tujec. Prav dobro pozna slovensko zemljo in je bil celo ob velikih jesenskih manevrih ob Kolpi l. 1937 načelnik generalnega štaba takozvane južne armade. Ko se z žalostjo poslavljamo od priljubljenega dosedanega divizijskega poveljnika g. Dragoslava Stefanoviča in mu želimo na novem mestu čimveč uspehov, hkrati z veseljem pozdravljamo njegovega brata in mu v imenu vse Ljubljane kličemo prisrčno dobrodoščilo!

General Ljubomir Stefanović

† Matija Malešič:

Ob grobovih

Škofjeloški glavar in pisatelj Matija Malešič je letos prvo leto med pokojniki. V zapuščenih in poleg drugih romanov in ertje zapustil tudi velik roman iz začetka svetovne vojne, ko se je boril na arbski fronti. Začetek XIX. poglavja »Silno domotožje«, pri nasno danes iz rokopiša v spomnu na slovenske grobove, ki se odpirajo križem sveta, ter tudi v spomnu njemu samemu, ki je tako rano padel v grob, objokovan od svojih dragih domačih in prijateljev.

Borna bosanska vasica, pet, šest lesenih, s slamo kritih nizkih hiš, dvanaest ovjnih hlevov okoli koč, sredi vasice prazen prostor, kjer so se najbrž pastirji sestajali na pomeneč. Golovo je ta prostor najlepši v vasi, kadar ga ne pokriva sneg Na prostoru štirje križi. Preprosti križi iz svežega smrekovega lesa, na vsakem deščici, na hrupavih deščicah slovenski napisi. Deščice so majhne, neenake, nabrane v naglici po kočah in hlevih naokoli. Pisava na deščicah je okorna, črke neenake, vrstica niso ravne, ali popisana je vsaka deščica vsa. In na vsaki se vidi po pisavi, kako tesna je predla tistemu, ki je pisal neenake črke in mašil vrstice, da bi čim več napisal na ozko deščico. Mnogo, mnogo je hotel napisati na deščico tovariš iz sedemindvajsetega črnovojniškega polka, ali deščica je tako majhna... Po nizkih, bornih lesenih križih vise preprosti venci iz smrečja... Vencem se vidi, da jih niso pletle ženske roke... Sneg pokriva grobove.

Tukaj počiva četovodja Alojzij Janežič iz Ljubljane...

Morda je danes Ljubljana zavita v tako gosto in neprodno meglo, kot ta borna bosanska vasica. Ze kmalu popoldne je prižgala Slavica Janežičeva električno luč, učiti se mora, sveti Miklavž ni več daleč. Mamica zavrti nazaj električni gumb na steni, Slavica ne vidi črk v knjigi

»Ali ti nisem rekla, da moramo hraniti, odkar ni očka? Hraniti povsod, tudi pri elektriki?«

»Očka te okrega, mamica, ko se vrne. Pri elektriki hraniti! Pa da dobi njegova Slavica slab red v šoli? In kaj porečem sv. Miklavžu, če me vpraša, zakaj nisem znala v šoli?«

»Do sv. Miklavža se očka vrne, ne mamica?« vpraša Lojzek. »Dosedaj se je še zmerom za Miklavževo vrnil, pa če je bil še tako daleč in še tako dolgo z doma.«

»Vojska je drugo ko potovanje za zaslužkom! pouči Slavica brata.«

»Če se ne vrne do Miklavža, mu vsaj piše tam z vojske, ne mamica?«

»Mamica, ali letos ne nastavimo svetemu Miklavžu tudi pri naši gospe?«

»Povedal sem Stanku, katerega oče je sedaj na mestu našega očka, da nastavimo tudi pri gospe. Več, mamica, kaj mi je rekel? Letos nastavim pri gospe jaz. Ti nimaš pravice, saj ni več tvoj očka v službi pri gospe!«

Janežička skrije svoj obraz v kodrate laske svojega Lojzka, da ji ni treba kazati žalosti...

Daleč od žene in otrok... Daleč, daleč je Gorenjska. Janez Kalan! Vasi okoli Škofje Loke morda tudi danes sanjajo pod sneženo odejo. Tam sredi vasi zidana hiša, križi na velikih oknih.

V veliki sobi se prerivajo na peči Janezek, Jožek, Majda in Anica. Vsi vprek kričijo tja proti mizi, kjer piše Tone, najstarejši, pismo očetu, ki je na bojišču, v Bosni nekje, v Srbiji morda...

»Da ga pozdravljam, napiši, Tone! Moraš napisati jasno in posebej: Janezek Vas posebno lepo pozdravi!«

»Ne pozabi pripisati, Tone: Majdi je silno dolgčas po Vas, ata!«

»Da Jožek vsak dan povprašuje mater, kdaj se vrnete, atek. Boš napisal tako, Tone?«

»Da ne emejo pozabiti na svojo Anico, ko pridejo domov iz te grde vojske, napiši Tone!«

»Tiho, vi tam na peči! Če bi Tone napisal vse Vaše čenče, nam za druge koristne in potrebne stvari ne ostane dovolj prostora!« Mati drgnejo hrbet ob peči in premišljajo. »Tisto si napisal, da se je liska otelila? Da je junček lep in da ga bi bilo škoda dati mesarju?«

Micka zabučuje Tonetu: »Ne smeš vsega popisati! Zame prihrani prostora, pripišem jih sama, kar jlt imam povedati, očetu.«

»Tak ne bodite sitni in nadležni vsi po vrsti! Najprej gospodarstvo in kar je potrebno za hišo! Potem šele in, če bo prostora, drugo, kar mislite. Kaj si napisal nazadnje, Tone?«

Pišite, če naj junčka gojimo. Je res tako lep, da bi nam bilo vsem hudo, če bi ga odvedel mesar. Da ga samo vidite! Ko se vrnete...«

»Dobro. Ko se vrnete... Ko se vrnete... Ko se vrnete...« Mati pa ne dokončajo, prej jih premaga. Danes so prav posebno občutljivi in razneženi. S predpasnikom si pokrijejo lice in zbeže v vežo. Njihov jok udarja skozi zaprta vrata v sobo. In Tone se zazre na ledene rože na oknih; ne rad bi pokazal pred mlajšim, da je tudi njemu hudo.

Micka pa ne more skriti solz. Kaj je le danes materi, da se ne morejo premagati in hite skoro na vsak stavek, ki ga Tone napiše, jok v vežo? Da ne slutijo nesreče tam na bojišču?

Janezek, Jožek, Majda in Anica na peči obmolkejo in se žalostno spogledajo.

Jože Punter...

Tuli burja na Krasu okoli Postojne. Križani Bog, kaka burja! Streho nam je odkrila, oče! Kje ste, da nam je popravite? Kje si, Jože Punter?

Matija Golobič...

Takega leta pa še ne, Matija Golobič! Kje je še Martinje, ko krstiš svoje letošnje vino, pa je že tak sneg! Menda je tam v Beli Krajini tudi tak sneg sedaj, kot tu v Bosni! Semička gora, Semička gora! Pa če si tudi gora, še v snegu si

opojna, sladka in vabljava! Mošt kipi po belih zidanih. Klok, klok, klok... čuješ, Matija Golobič? Klok, klok, klok... »Atek, kako le more sveti Martin obiskati vse zidanice na svoj god, ko je zidanice toliko, toliko samo po Semički gori.«

»Zato mu je dal Bog iskrega vranca. Ali nisi še videl na sliki viteza sv. Martina in njegovega konja? Konj sv. Martina je nagel kot nikdar noben konj na svetu. Eina, dve, tri, prh, prh, in že je previhral vso Semičko goro. In vse Semičko vino je krčeno.«

Semičko vino. Matija Golobič, čuješ, semičko vino! Klok, klok, klok po belih zidanih... V kotu pa starina, semička starina! Morda pa sedaj niti še ni snega po Beli Krajini! Pomisli, Matija Golobič, sonce greje Semičko goro! Ko martinček bi se grel pred svojo zidanco, Matija Golobič! Klok, klok, klok v zidanci; sladki mošt, že tvoj glas človeka omamlja, kaj stoprav tvoja moč! Pridi, lepi moj sosed, pokusi mojega! Prigrizni dobra žena, nikdar ne pusti moža samega v zidanih! Steci domov, Matijček, povej materi, da me ne bo pred nočjo domov. V skrbah je žena, če človek ne pride, kadar se je napovedal. Ne zaspi, več, sosed, ne zaspi žena, če te ni doma... Zmerom misli na najhujše. Na vsak šum dvigne glavo: si ti, Matija? Oh, kako sem v skrbah... Kod le hodiš? Zakaj te le ni?«

Matija Golobič, ali se je tvoja duša spotoma pred sodbo oglasila v Beli Krajini? Je potrkala skrivnostna piščica v gluhi noči dne 17. oktobra na okno kmečke hiše tam pod Semičko goro? Golobička, ali si bila zelo v skrbah. ali si to trkanje drobne piščice razumela?

»Kje neki hodi naš kadet, da ga ni nazaj,« je vprašal Hrupa.

»Tam je, ob grobovih,« je tiho povedal Grgo. Vojaki so se uzrli na Janeza, ko je nepremično stal ob štirih grobovih sredi vasi in strmел v napise na križih

LJUBLJANA

Ob gostovanju belgrajske Filharmonije v Ljubljani

Lovro Matačić,
ravnatelj belgrajske Opere, dirigent.

V torek, dne 5. novembra bo prvič v svobodni Jugoslaviji nastopila Belgrajska Filharmonija s celotnim orkestralnim korpusom v Ljubljani, kar je gotovo velik in izreden umetniški kakor tudi kulturni dogodek. Skupina nad 80 članov orkestra bo po koncertu v Zagrebu prišla tudi v Ljubljano ter v Unionski veliki dvorani dala slovenskemu občinstvu izredno izbran orkestralni program. Na prvem mestu bo Belgrajska Filharmonija izvajala simfonično delo slovenskega skladatelja Blaža Arnič: Pesem planin, s čimer se bo tepo poklonila slovenski glasbi ter izvajala prvokrat našo novo veliko simfonično pesnitev velikega stila. Ze s tem, da je dal dirigent Lovro Matačić to skladbo na prvo točko, je znamenje, s kakšno ljubeznijo zasleduje ta veliki glasbenik razvoj slovenske glasbe in v kako tesnih stikih stoji s slovenskimi skladatelji. G. Lovro Matačić je namreč svojo glasbeno kariero začel v Ljubljani kot dirigent slovenske Opere, kot dirigent Akademskoga pevskega zbora ter kot dragi gost, ki večkrat pride med nas na umetniška gostovanja. Iz Ljubljane je šla njegova pot na Opero v Zagreb, od tam pa v središče države, v prestolniško Opero, katere ravnatelj je sedaj. Kot svetovno znani dirigent je dirigiral velike simfonične koncerte v inozemstvu kot gost, kamor so ga vabila velika gledališča in filharmonične družbe, kakor na Dunaju, Varšavi, Berlinu, Parizu, Pragi, Rigi ter še marsikje. Tako uživa sloves enega

najboljših jugoslovanskih dirigentov ter je glavni dirigent Belgrajske Filharmonije. Ta je bila ustanovljena l. 1923, ter je njen ustanovitelj skladatelj Hristić, katerega velika simfonija »Vstajenje« je na programu kot druga točka ljublj. koncerta. Sedaj pa stoji na čelu Filharmonije bivši minister dr. Voja Janjić. Poleg Arniča in Hristića bo program vseboval še Lisztov Preludij ter svetovno znano Beethovno gigantsko delo Eroico (3. simfonijo).

Ker bo torkov koncert Belgrajske Filharmonije umetniško izredno visoko stoječa simfonična prireditev, kakršne nismo vajeni, ker bo na njem doživelo krst novo delo slovenskega skladatelja Arniča in ker bo manifestacija kulturnega sodelovanja med Belgradom, Zagrebom in Ljubljano, kar naj našo notranjo povezanost še bolj okrepi, moremo ta koncert samo toplo pozdravljati — kakor tudi željo, da bi Ljubljanska Filharmonija vrnila obisk v Belgradu, kar je v načrtu — ter smo prepričani, da bo Ljubljana z največjim navdušenjem sprejela pomembne goste ter počastila njihov obisk s svojim obiskom.

Blaž Arnič
slovenski simfonični skladatelj.

Dva jubileja zvestega dela

Gmeiner Jože

Zajec Lojze

Jubilej 30 letnega zvestega dela v Jugoslovanski tiskarni praznujeta faktor strojnega oddelka stavec G. Jože Gmeiner in njegov namestnik G. Lojze Zajec.

Jože Gmeiner, se je rodil l. 1897 ter je 2. novembra l. 1910 stopil kot vajenec v Jugoslovansko tiskarno. Po vojni se je izučil tudi za strojnega stavca ter je odslej ves čas v strojni stavni, katere vodja je postal l. 1928. Odslej vodi ta oddelek z največjo skrbnostjo in natančnostjo ter skrbi za izpopolnitev ter tehnično brezhibno delovanje. Njegova vestnost za tehnično popolnost je dvignila ta oddelek visoko ter je v čast Jugoslovanski tiskarni. Tudi se je pod njegovim faktorstvom oddelek že znatno izpopolnil. On nadzoruje tudi stavljenje »Slovenca«.

Lojze Zajec, rojen l. 1894, je vstopil istega leta 10. oktobra v podjetje Jugoslovanske tiskarne kot vajenec, se izučil l. 1914 tudi za strojnega stavca ter je odslej neprestano v tem oddelku ter je ves ta čas staval »Slovenca«. Udejstvoval se je tudi javnega življenja ter je bil nekaj časa občinski svetnik v mestnem odboru ljubljanske občine. Vzorno je vzgojil svojo številno družino. V strojni stavni zavzema tudi mesto faktorjevega namestnika.

Obema sotrudnikom pri »Slovencu«, ki sta tesno povezana s tehničnim delom pri stavljenju našega lista, k njunemu delovnemu jubileju iskreno čestitamo ter jima želimo v življenjskem poteku iz mnogih uspehov, napredkov in zdravja, da bi mogla še dolgo časa služiti zvesto podjetju, ki izdaja naš časopis, ter našemu listu še posebej!

l. Križanske moške kongreganiste vabimo, da se udeležijo v torek, 5. novembra ob 6 zjutraj svete maše za rajne sobrate, ki se bo opravila v križanski cerkvi. — Istega dne ob osmih zvečer je kratka odborova seja.

l. Vsesvetska akcija postaja iz leta v leto bolj popularna. To je bilo videti na praznike umrlih po vseh ljubljanskih pokopališčih, kjer so bili prav redki grobovi, ki jih ni krasil skromni mestni venec, ali ki na njem ne bi bile prigrizane vsaj belozelene mestne sveče. Povpraševanje po venčih in svečah vsesvetske akcije je bilo zlasti pred pokopališčem Sv. Križa tolikšno, da je že v dopoldanskih urah na stojnicah prodajajočim članicam Vrhovnega socialnega sveta in ostalih ljubljanskih humanitarnih ter karitativnih društev pričelo primanjkovati zlasti malih vencev po 20 din ter malih svečk po 6 din. Ljubljanski skavti, ki so ponudili svojo pomoč vsesvetski akciji, so imeli polne roke dela z donajanjem vencev iz skladišča na Zalah, pa tudi tovarni avto mestne občine je bil skoraj neprestano na poti od cukrarne do pokopališč in razvažal vence. Kolikšno je bilo zanimanje za letošnjo vsesvetsko akcijo, je razvidno že iz tega, da je ostalo od

vsega ogromnega števila pripravljenih vencev le 60 vencev po 100 din, vendar je pričakovati, da bodo šli v promet tudi ti, saj je v Ljubljani prelep običaj, da se spominjamo naših rajnikov tudi še po prazniku umrlih in krasimo njihove grobove še nekaj dni po tem prazniku. Tudi letos je Ljubljana pokazala svoje zlato srce in je v globoki pieteti počastila spomin svojih rajnikov ter v svoji dobroti pomagala mestnim revežem. Končnega obračuna o gmočnem uspehu letošnje vsesvetske akcije seveda še nimamo in ga bomo mogli objaviti šele kasneje. Vendar pa že zdaj lahko rečemo, da je tudi gmočni uspeh te akcije letos vsaj tolikšen kakor lani. Tudi zamisel sistematičnega zbiranja voska v prid mestnim revežem je bila nadvse posrečena. Obiskovalci pokopališča pri Sv. Križu so v nastavljene košare pridno odlagali voščene odpadke. Nekateri so te odpadke odlagali zavite v papir, zato marsikateri niso vedeli za pravi namen postavljenih košar in so vanje metali ovojni papir. To pa seveda ni odgovarjalo resnici, ker so bili v papirju ostanki dogorelih sveč. Mestno poglavarstvo pa je s pomočjo svojih organov v večernih urah pobiralo vosek tudi z grobov samih, pri čemer pa moramo pripomniti, da so bili pobrani samo ostanki. Tudi letos, žal, niso izostale tatvine sveč. Zato je treba tem bolj podčrtati pravkar omenjeno dejstvo, da je mestna občina zbirala samo odpadke dogorelih sveč, sicer bi nepoučena javnost prav zaradi teh tatvin utegnili morda sklepati, da so mestni organi pobirali tudi nedogorele sveče. Količina nabranega voska je prav lepa. Mestno poglavarstvo se vsem ljubljancem za njihovo dobroto in razumevanje, ki so ga pokazali za socialni pomen vsesvetske akcije, najlepše zahvaljuje tudi v imenu mestnih revežev, saj bo iz dohodkov te akcije možno tudi letos nahraniti nešteto revežev v mestni kuhinji v mestni cukrarni ter oddati marsikaterega revnega otroka v otroški prehodni dom ter ga s tem oleti moralne propasti. Nadalje se mestno poglavarstvo iskreno zahvaljuje za sodelovanje vsem članicam in članom Vrhovnega socialnega sveta ter v njem pri delu za bližnjega združenih humanitarnih in karitativnih organizacij, skavtom ter vsem ostalim sodelavcem, ki so po svojih najboljših močeh pripomogli k tako lepemu uspehu letošnje vsesvetske akcije.

l. Za vsesvetsko akcijo so poleg dobrotnikov, o katerih smo že poročali, darovale večje zneske še nekatere druge tvrdke in sicer: tovarna Reich 1000 din, tovarna »Saturnus 1000 din, tvrdka Gustav Weilguny 1180 din, Zedinjena zavaroval-

Damske plašče, površnike za gospode

nudi v največji izbiri za jesen in za zimo ter po ugodnih cenah konfekcija

LUKIČ, LJUBLJANA

pri tromostovju

nica 400 din, Zavarovalna banka Jugoslavija 400 din in tvrdka Anton Krisper 200 din. Mestno poglavarstvo se darovalcem iskreno zahvaljuje za izdatna darila, s katerimi so pripomogli, da je letošnja vsesvetska akcija tudi v gmočnem oziru uspešna čim boljše in bo z nabranim denarjem spet pomagano mestnim revežem. Čeprav so prazniki umrlih že za nami, vendar morejo bogatejši dobrotniki kljub temu še darovati za to akcijo in bo mestna občina hvaležno sprejela vsak znesek v prid mestnim revežem.

l. Danes ob 11 ima vodstvo po razstavi Kluba neodvisnih v Jakopičevem paviljonu g. prof. Stanislav Kregar V prostorih je toplo zakurjeno. Oglejte si visoko kvaliteto razstavo, ki je dosegla v Zagrebu moralni in gmočni uspeh, in to večji kot do danes v Ljubljani. Katalog za razstavo ima trajno vrednost.

l. Cena mleku zvišana. Mlekarsko društvo je na svoji seji ob navzočnosti banke uprave, mestnega poglavarstva in Kmetijske zbornice sklenilo, da se cena mleku poviša na 3 din za 1 liter. Ker je ta povišek tako malenkosten z ozirom na splošni porast cen, vljudno prosimo prizadete, da ga lojalno vzamejo na znanje. — Mlekarsko društvo za Ljubljano in okolico.

l. Pouk na liceju. Ravnateljstvo mestne ženske realne gimnazije in mestnega trgovskega tečaja v Ljubljani in II. dekliske ljudske šole na liceju obvešča učenke, da v ponedeljek in torek (4. in 5. novembra) ne bo pouka zaradi preurejanja centralne kurjave.

l. Kdo je videl torpedo? Prav malokdo. Slika torpeda, njegov opis, kakor slike in opise drugih vrst orožja, na primer protiletalskega topa, težkega topa, magnetne mine, raznih ladij, bomb, aeroplanov itd. boste dobili v »Slovenčevem koledarju«, ki ga takoj naročite.

l. Nastopno predavanje g. priv. docenta ing. Ciril Rekarja pod naslovom: Dosedanji in bodoči razvoj železarstva v Jugoslaviji, bo v torek, dne 5. novembra ob 17 v predavalnici mineraloškega inštituta na univerzi. Vsi, ki se za aktualno predavanje našega priznanega železarja zanimajo, so vljudno vabljeni.

l. Umrla je Press Viljemina, damska krojaška mojstrica v Ljubljani. Pogreb pokojne bo danes ob treh popoldne v Zal. Vabim vse člane Združenja krojačev, krojačice in sorodnih obrtcev v Ljubljani, da se pogreba udeležijo. Zadrugi načelnik Može Fran s. r.

l. Na predavanju SPD v petek, dne 8. novembra ob 20 v dvorani Delavske zbornice bo znani strokovnjak na področju barvne fotografije in organizator slovenskega fotoamatstva g. Kocjančič Karlo seznanil planince s tehnično snemanjem v naravnih barvah, in sicer s primerki, ki kažejo vpliv različne svetlobe, osvetlitve, razdelitve ostrine, uporabe vsakovrstnih filtrov in kemičnih postopkov na barvne emulzije. Vstopnice bodo na razpolago v društveni pisarni SPD na Aleksandrovi cesti 4-I od ponedeljka, 4. novembra dalje.

l. Kegljaji! Moderno in lepo opremljeno ter urejeno keglišče ima Rokodelski dom v Komenškemu ulici 12. Tudi čez dan je keglišče prijetno toplo. Vabimo kegljaje na številni obisk.

l. Revna služkinja že 2 leti bolna prosi dobre ljudi za kak mali dar. Tudi kosi stare obleke, perilo ali obušalo bi bili dobrodošli. Svoje prihranke je že porabila in nima sedaj s čim živeti. Bog povrni vsakemu že vnaprej. Darove sprejema uprava lista kjer se na željo izve tudi naslov.

K. Pučnik

Ljubljana, Frančiškanska ulica 3

Krojaštvo za dame in gospode

ujalegantneje oblači iz lastne zaloge najboljših blagov in tudi iz prinesenega blaga. Balonski plašči!

l. Poučni tečaj o vzgoji zelenjave, sadja in cvetja na malem domačem vrtu. Sadjarska in vrtnarska podružnica Ljubljana I je sklenila tedenska strokovna predavanja, ki jih prireja vsako leto, povezuje letos s sistematično celoto tako, da bodo skupno tvorila nekaj tečaj iz sadjarstva, zelenjadarstva in cvetličarstva za lastnike malih vrtov s posebnim ozirom na prilike in potrebe mesta Ljubljane in njene okolice. Zaradi tega je izdelala načrt predavanj, ki naj bi nudila udeležencem zgoščen, toda čim izčrnejši pouk o vsem, kar mora lastnik malega vrta vedeti in znati. Predavanja bodo kolikor mogoče zasnovana za prakso ter bodo ponazorjena s slikami, naravnim materialom, preparati in drugimi učnimi pripomočki. Svoje sodelovanje so obljubili priznani strokovnjaki, kakor nadzornik Josip Strekelj, banski svetnik ing. Jeglič Ciril, sadjarski nadzornik Kofol Franc, mestni kmetijski referent ing. Levstik Jože, ravnatelj mestnih vrtov Lap Josip, inž. Janežič Franjo od Kmetijske poskusne kontrole postaje, mestni vrtnarski asistent Pirnat Franc, upravnik drevesnih Kmetijske družbe Brececljnik Janez in Kregar Jože, predsednik vrtnarskega odseka podružnice. Predavanja bodo obravnavala načrtno gojitve glavnih vrtnarskih panog: zelenjadarstva, sadjarstva in cvetličarstva. Seznam predavanj objavlja društveno glasilo »Sadjar in vrtnar«. Prvo predavanje v okviru

tega tečaja bo v torek, dne 5. novembra t. l., ob 19. zvečer v kemijski dvorani l. drž. realne gimnazije v Vegovi ulici, in sicer bo predaval inž. Levstik Jože o »Pripravi zemljišča za mali vrt, o rigolanju in zboljšanju zemlje, o gnojenju in kolobarjenju in o potrebnem orodju«. Vstopnine ni. Člani vseh ljubljanskih podružnic in gostje vabljeni.

l. Pri zaprtju. motnji v prebavi — vzemite zjutraj na prazen želodec en kozarec naravne »FRANZ-JOSEF« grenčice.

l. Film »Angel ljubezni«, ki ga ima na sporedu kino Union, je po vrstnem redu peti film, v katerem nastopa mlada, prikupna, ameriška pevka Deanna Durbin. Doslej smo imeli pri nas priložnost videti tri njene filme, in to: »Tri zlata dekleta«, »Njena prva ljubezen« in »Ona in njeni 100«. Ze s temi svojimi tako rekoč začetnimi filmi je očarala svoje gledalce, ki so občudovali njen dražestni nastop, kakor tudi odlično kvaliteto njenega glasu. Sicer se ta njen peti film v originalu imenuje »Tri čedna dekleta doraščajo«, s čimer se je hotelo poudariti, da so mlade deklice, ki so nastopale v njenem prvem filmu »Tri zlata dekleta«, dokaj dorele tudi v umetniškem pogledu.

l. Preprečen požar. Na praznik zjutraj je na dvorišču gostilne Stefan Mencinger na Šmartinski cesti začelo goreti v pletilski delavnici Sečka Matija. Domači so opazili, da se vali iz delavnice gost dim in obvestili gasilce, ki so prihiteli in v dobre pol ure nevarnost odstranili. Kakor je bilo ugotovljeno, so v četrti zvečer štiri pletilje, ki so bile tam zaposlene, zapustile delavnico v redu, vendar je ena izmed njih pozabila izklopiti električni likalnik. Likalnik je čez noč grel naprej in se je ob njegovi vročini vnela miza za likanje. Ogenj je seveda le počasi nastajal in so šele v jutru začele goreti na mizi zložene jopice in kupi volne. Delavnica je bila zavarovana, tako da je tudi škoda, ki znaša okrog 10.000 din, v glavnem krita.

Kaj je z Ligo dostojnosti?

Kadar se nam kaka nova organizacija ali nov pokret predstavi in nas snubi za svoje namene, radi postanemo nervozni. Nič nam ni prav, ne ime, ne namen, ne pravila. Morda kar naravnost obsojimo novorojeno dete! Kaj pa je tebe treba bilo! Saj celo kraljica organizacij, Katoliška akcija, ni bila tako sprejeta, kakor bi zaslužila. Se danes, ko bi morala biti že v polnem razmahu, nismo prišli iz debat, v čem prav za prav obstoji. Pa naj potem neobgljena sirotka dostojnosti kaj boljšega pričakuje!

Ko se je dostojno predstavila, kot že njen poklic zahteva, so mnogi, tudi taki, od katerih bi po pravici lahko kaj dostojnejšega pričakovali, začeli iz nje norce briti. Vsaka navidezna nepristojna beseda, kretnja, obnašanje kakšga človeka jim je bila dobrodošlo povod, da so jo smešili, češ, se moraš zapisati v Ligo dostojnosti! Še večje nesumnosti so se čule. Če je v poletni vročini pes komu jezik kazal ali poštenega človeka obljubljal, si čul pripombo: V Ligo dostojnosti ga zapiši! Proti takim je menda ni treba resno braniti. Saj večina tisto tudi ni bilo resno mišljeno. Kar je pa bilo, se itak samo zadosti obsoja.

Stvar, za katero gre, je krvavo potrebna. Po zadnji svetovni vojni se je posurovelost kot veletoč razlila z raznih front v zaledja. Let je bilo treba, da je naše versko in moralno še zdravo podeželje svoje vrtniške sinove zopet nekoliko v red spravilo. Nekoliko, pravim, kajti ni šlo brez dejanskih konpromisov. Marsikaj se je zaneslo med prej dostojen podeželski narod, kar mu bo vedno v sramoto in preklestvo. Vzemimo samo grozotno madonnanje, ki je prodrlo v najvišjo gorsko vas, nad katero kraljuje morda samo še — Marijina cerkevica.

Menda nihče ne misli, da bo sedanja vojna imela kake boljše posledice. Rajši slabše, tudi za nas, čeprav bi se nam posrečilo ostati izven vojne. Kajti moralne rane prejšnje vojne še zdaleka niso zaceljene, ko je zopet počilo. To pa vemo, da če okrevajoči znova zapade boleznii, je poslednje hujše od prvega. Če hočemo tedaj vso žalostno dediščino vojne, oz. vojnega stanja, katero pri onih, ki prihajajo na dopust, že sedaj bridko okušamo, kar le moč paralizirati, neškodljivo narediti, moramo naše organizacije pravočasno prepojit z duhom katoliškega kavalirstva. Le v takem ozračju bodo vračajoči se pod domači krov iz preklinjalcev in klafcev,

zopet postali dostojni ljudje in katoliški kavalirji.

Spričo tega bi voditelji naših organizacij ne smeli prav nič oklevati, kako stališče naj zavzamejo nasproti Ligi dostojnosti. Saj niso slepi, da bi ne videli nevarnosti, ki preti vsemu našemu katoliškemu prosvetnemu delu po vojni posurovelosti. Zimska vzgojna sezona naših organizacij se je začela. Z Ligo dostojnosti in njenim vzvišenim ciljem takoj na program vseh društev! Vsak njihov zaveden član mora biti obenem ligaš, sam vsestranski dostojen katoliški kavalir in pobornik tega kavalirstva v vsej naši javnosti! P. H. B.

Do sedaj najodličnejši in najrazkošnejši film DEANNE DURBIN

Angel ljubezni

(3 SMART GIRLS GROW UP) — Deanna Durbin kot elegantna mlada dama, ki sama doživlja čare prve ljubezni, urejuje tudi zaljubljena srca svojih sestra Poje: »Poslednja roža« iz opere MARTA od Flotowa, »Poziv na ples« od Webra, »Capinero« »Because« itd.

Danes ob 10-30 ljudska predstava pri znižanih cenah, ob 15., 17., 19. in 21. uri!

KINO UNION, tel. 22-21

Joan Penny Kay

KINO MATICA

telefon 22-41

Predstave danes ob 15., 17., 19. in 21. uri, dopoldne matinejska predstava ob pol 11. uri

Veličasten Fox vefelfilm o gradnji sueškega prekopa

SUEZ

Najodličnejši in najpriljubljenejši igralci: Tyron Power, Loreta Young, Annabella. — Zvijensko delo genialnega mladega diplomata. Strahovita borba dveh mladih ljudi s človeško zloba, zavistjo, nerazumevanjem in sovražnimi prirodnimi silami. Prekrasni prizori brezmejnne ljubezni, zvestobe in silne nadčloveške vztrajnosti!! — Nastopaj Napoleon III., cesarica Evgenija, Victor Hugo, Franz Listz, Gladstone, Disraeli in drugi Senzacionalno! Aktualno! Nepozabljivo! Siljen uspeh dosedanjih predstav!!

Nedeljsko branje

Stari mlini

Pet lesenih mlinov na veter je stalo prej krog našega starega mesteca z rdečimi strehami in rumenimi stolpi in so mu dajali svojski, podeželsko-idilični videz. Vsi so stali ob cestah, ki so vodile v sosednje trge in mesta. Ti mlini so bili stari, zvesti stražarji in so odločno podili vse tuje in moderno preč, kar ni spadalo k značaju tega mesteca.

Dokler so bili oni tukaj, je mesto ohranilo svojo podobo. Življenje je potekalo v malenkostnih razmerah rokodelcev.

Pred slehernimi mestnimi vrati je ždel po eden od petih mlinov, le pred lieuwenskimi vrati sta bila dva. Ta dva sta stala tesno drug pri drugem, in kadar je bilo tiho, sta mogla drug drugega slišati, kako sta mela s kamnitimi zobmi. En mlin je stal na mestnem nasipu, drugi pa onkraj rečice, kjer se začinjajo njive. Ta mlin je bil Franzoojev.

Čeprav so bili mlini najbolj zvesti stražarji, se vendarle niso mogli uveljavljati sprito elektrike in vojne. Tisti mlin ob sisperskih vratih so pred nekaj leti podrli, ker je bil v bližini električni mlin. Konkurencija ga je ubila. Zemljišče so v parcelah razprodali. Tudi tisti pri meheljskih vratih kmalu ni imel nič dela in je odšel v Hemptensko pokrajino.

Vendar — ostali so še trije. Sukali so svoje roke kakor veseli otroci. Dokler ni pridivila svetovna vojna v Flandrijo! Neka »debela Bert« ali druga pošast je sestrila Koesteerski mlin. Tisti ob lieuwenskimi vrati je pogorel. Tako je ostal le še Franzoojev mlin.

Tega je imel moj prijatelj Palletier na vso moč rad. Kako je bil mlin lep v megli, ko so izginili obrisi in se je dvigal grozeče kakor strašilo, ali pa, kadar mu je sneg posadil smešno, belo kučmo na vrh! Drugič je kipev v sončni pripeki, večer pa ga je ožarjal z rdečastim ognjem, a vsenaokrog je bila pokrajina v senci. Prav tako rad ga je Palletier videval, ko se je lesketal v dežju, a še rajši, ko je pihala sapa. Takrat je sukal svoje lopute z vso silo svojega lesenega trupa. Če je ponoči tulil vihar iz butal v mlin, je s skrbjo mislil nanj in je bil jutraj vesel, videč, da še stoji in se vrti v svojem soncu. Kako lep je bil v mesečini! Takrat je dejal Palletier, da je mlin mogočen in da je poln zgodb o ljubezni in strahovih.

Prijatelj je menil, da je mlin jako podoben človeku, njegovim kretnjam in delovanju. Palletier je bil tako srečen, da je poznal dušo mlina in sicer mlinarja, Franzoojevega očeta. Stanoval je zraven v neki beli hiši. Razgledoval se je, odkod vleče veter, in je po tem uravnaval mlin. Pregledoval je zoreče žito, ki bo skoraj prišlo med mlinsko zobovje in se spremenilo v belo moko za dobri kruh. Spel je jadra skupaj, kadar je huda sapa hrumela po pokrajini. Takrat mu je želel blagoslova in ga je z blagoslovljeno vodo poskropil v znamenju križa, kadar so se s svinčene nebesa utrinjali bliski. Ko se je približala pohlevna pomlad, ga je prepleskal s skromnimi barvami, s sivo in belo, in napravil je še rdečo zvezdico v sredi. Mlin je negoval od bakrenega petelina na vrhu pa do štirih stebrov spodaj. To je mlin dobro vedel in zato je brez nerganja mlet zlato zrnje.

Človek je kar vesel, če ima kakega vrtnarja ali mlinarja za prijatelja. Oči teh dveh so se naskrle barv in daljnih daljav in duša in beseda sta jima polna barv, svetlobe in sreče.

Franzoojev mlin je vseboval nekaj, kar je slehernega človeka privabilo.

Tako je privabil zaljubljenca, ki so se ondi shajali, pa rejce golobov, ki so odondot spuščali svoje golobe ali pričakovali njih povratka, in kmetje iz sosese, ki jim sicer še na mar ni prišlo, da bi se bili prikazali iz svoje hiše, so obstali, če so po več ur zijali v lepo pokrajino.

Ta mlin je imel tradicijo: prihajati, zločinska drhal, tatovi, pastirji, otroci, popotniki in zaljubljeni ljudje so prihajali semkaj in vsakdo s kakšnim posebnim namenom. Mlin je imel svoja doživljenja in svoje zgodbe.

Kakor vsi mlini, je bil tudi ta podoba miru. Zato pa jih, kakor kažejo stare slike, in sleherni vojni požgo. Kjer se vrti kak mlin, tam je kruh in mir v deželi. Kjer pa se tvornice kadijo, pa bodi, da bi izdelovale rože ali kaj sličnega, ondi je nezadovoljstvo v sredi delavcev in ljudi sploh. Mlin je edini mehanizem, ki vpliva podeželsko in vsebuje pozicijo. Zatorej ga ljubijo pesniki in slikarji. Skratka: v mlinih biva sreča.

In kot podoba sreče je stal Franzoojev mlin na gričku ob reki, in mlin je bil okrogel, ko da bi sliči prsim, ki dajejo mleko in ne kruh.

Ze pred svetovno vojno, ko je njegov dvojček na drugem bregu še vrtel svoje lopute, se je začel grd boj zanj. Nekaj električni mlin, nekakšen ciklopski zaboj, se je izzivajoče razceperil med ta

dva. Rjovenje strojev je preglušilo veselo tiktakanje mlinskih loput. Zato potem dvojčka nista nič več slišala drug drugega tiktakati.

V vojni je nato eden pogorel in Franzoojev mlin je ostal sam. Tiho in boječe je mlet križ iz loput kvišku, zakaj, ničesar ni bilo, kar bi mogel mleti. Kakor da bi imel zaprte oči, je žaloval nad pokrajino, ki mu je sicer dajala obilico žita.

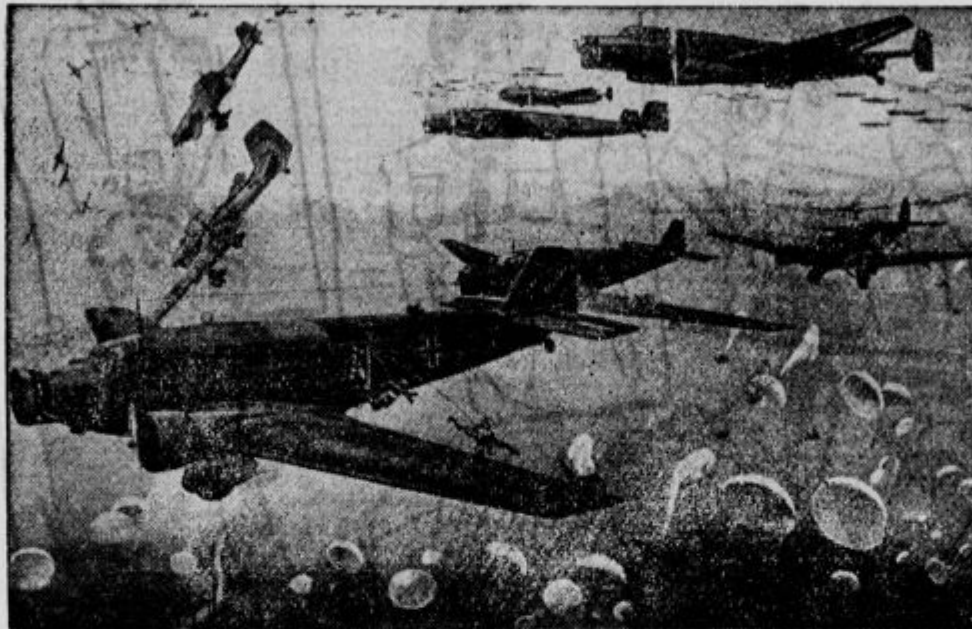
Tako je stal štiril leta dolgo.

Nato so vriskajoče trombe oznanile mir. Lopute so vse navdušene in junaške začele popevati pesem vetrov, znotraj pa se je prašila bela, prekrasna moka.

Toda, bilo je, ko da mu je duša ranjena. Mlinar je bil izginil. Ali ga je nemara prepodilo hrumenje strojev nasproti njegove bele hiše ali pa gorje vojnih let? Nič ne vem.

Čez nekaj tednov nato sem pohajkoval po njivah. Vsak dan sem videval dobri, stari mlin, ki je dalj kruha in miru. Vonj po zrelih sadežih in hrastovem lesu je polnil ozračje. Po vodi so se vrtinčili odpadli lističi.

A kaj, kaj je bilo to? Le nekaj dni me ni bilo, pa je bilo tu vse prazno! Nečesa je manjkalo; Franzoojevega mlina ni bilo več!

Z gromom in peklom nad zemljo

Kokoš iz Galicije

Takrat, ko so najhujše divjali boji na gališkem višavju, je zvečer sporočila straža, da leži blizu zapuščenega gališke vasi, kar na prostem polju, vojak, ki mu je bila krogla prebila nogo. Tista njiva, kjer je bilo le majhno skrovišče za ranjenega vojaka, se je raztezala med ruskimi in nemškimi postojankami, tako da že drugo jutro ni bilo moči niiti misliti na to, da bi ranjenec dobil kako pomoč. Z največjo muko je bil ušel iz ruskega ujetništva, a ponoči, ko je bil zaradi izgube krvi, lakote in žeje napol mrtev, se je bil splazil v opuščen strelski jarek sredi tiste njive.

Zaradi bližine sovražnih čet in pa ker je bil zmeraj bolj slab, ni imel ranjenec nobene prilike, da bi bil dal kako znamenje in tako tudi ni mogel pričakovati pomoči od svojih tovarišev, zlasti še, ker so bili ti medtem premeštili svoje postojanke. Tako je bil v svoji prvi noči trpljenja že obračunal v svojem samotnem skrivališču z vsem življenjem, z domovino in s pozemsko ljubeznijo. Jutro je pričakoval brez vsakršnega upanja in v zvezi s smrtjo. Toda ko se je začelo daniti, je ves obnemogel od lakote zagledal belo kokoš v bližini na polju, ki je prav zložno in zadovoljno stopicala proti svojemu, iz krompirišča in stare slame sestavljenemu skrivališču. Brezskrbno je pomenila v kot, čepela nekaj časa in je pustila blesteče se belo jajce v grezdu, ko je odhajala na svoj sprehod v okolico.

Sedem dni in sedem noči je ranjenec vojak, tako ves v strahotah med smrtjo in življenjem, prebil v tem skrivališču, in sleherni jutro je prišla kokoš, da mu je prinesla življenja za bodoči dan. Vsak dan je s tresočo se roko in po mučnih urah pričakovanja, zdvajanja in smrtnega strahu vzela jajce, ki mu ga je nedolžna in nerodna posilanka položila poleg njegovega bridkostnega ležišča. Sijajna postava kakega angela bi ne bila

Mislil sem, da se mi sanja. In kakor je skoraj zmeraj, kadar nas kaj hudega zadene, tudi zdaj nisem mogel verjeti, da je bilo to res. Bil sem ves iz sebe.

Čez uro nato pa sem že vse zvedel. Nekaj okoliški posestnik je bil kupil ta mlin in se je z njim odpeljal v svojo vas. Cesar strele in bliski, viharji, vojske in stroji niso zmogli, to je opravil navaden kmetič iz okolice.

Zdaj pa je vse prazno po polju in ravninah. Pokrajina je kar brez ozračja in se dozdeva ko kaka vas brez cerkve. Mlin je proč in nikdar več ne bo nobenega na tem kraju. Mestece nima nobenih mlinov več. Toda ljudje bodo še zmeraj rekali v neizbrisnem spominu nanj: »Pojdi k mlinu in izpusti golobe!« — in: »Drevi pridem k mlinu.« — Ni ga več, a govorili bomo še o njem, kakor bi še ostal, saj v domišljiji še živi.

Čas mlinov je potekel; drug za drugim izginjajo; nova doba je prišla.

Ta doba streže mestecu — ne da bi bilo zato kaj boljše — s hrumenjem in topotanjem velikanske tvornice ob reki. Stavba podrtava pod delom kakor čebelnji panj, in zvečer neusmiljeno in zmagovito zabada tisočero luči v temo.

Nobena roka se ni zganila, nobena usta se niso odprla, da bi se bil poslednji mlin ohranil. Škoda!

(Feliks Timmermans.)

Zgodba o martinčku

Na dvorišču dubrovnške rektorske palače stoji skromen spomenik, edini, ki ga je ta poslednja republika Jadranskega morja sploh kdaj postavila. Vodniki tujcev in domačini, ki jih vprašaš po imenu ovekovčenega človeka, povedo vsi eno in isto zgodbo. Nekateri jo okrasijo, kakor to zahteva njih poklic; drugim se začno ponosno bliskati oči, kakor se začno svetiti vsem prebivalcem tega mesta, ko začno govoriti o svoji zgodovini, o zgodovini Dubrovnika.

Ce stojiš na zidovih in stolpih tega starega mesta, prav rad verjameš njegovi zgodovini.

Na obzorju migotajo in se lesketajo golfi in samotni kraški vrhovi, ki slehernega vsiljivca s silovitim pritiskom svoje osamljenosti in okorelosti napadejo, a ob vznosu zaganja morje svoje sinje vode in bele grebene valov proti obzidju in sponam. Med temi silami se je porodilo ljudstvo in mesto, ki je tako junaško kot njegovo ime.

To je zgodba o Mihaelu Pracatu, čigar spomenik krasi zdaj dvorišče rektorske palače v Dubrovniku.

Nekoč je bilo na otoku Lopudu, ki v jasnih dneh meni, da moreš kamen vreči nanj, tako se ti blizu vidi, veliko mesto. Kjer so zdaj majhne ribiške kočice in gostišča in hoteli za tuje med oljkami, cipresami in igličastimi drevesi, ondi so se nekoč velike palače dvigale s tal.

Potres, ki je pred dve sto leti ogražal vse Primorje, je te ponsne stavbe podrli in je sesul njih zidovja, prav tako kot je nekoč Dubrovnik uničil oblast vseh sosedov, ki so se mu zoperstavili. Kar je bivalo na malih otokih v dubrovniškem zalivu, je pošiljalo svoje sinove na trgovske ladje, ki so križarile po vseh morjih tedanjega sveta, ki so prinašale zaklade iz Benetk in Genove, iz Turina in Carigrada. In marsikdo, ki je bil doma na Lopudu, je postal premožen in mogočen mož, tako da se je mogel glede na bogastvo meriti z mestnimi plemiči, ki so stolovali v rektorski palači in sklepali pogodbe z Madžari, s Turki in z Benečani. Marsikoga pa je usoda porinila spet nazaj v mla ribiško kočico, iz katere je bil izšel, če sta jug ali burja vrgla ladje na čeri, ali če so barbarski morski roparji potopili ljudi in ladje na morsko dno.

Ko je Mihael Pracat nekega jesenskega večera stal ob obzidju svojega vrta in je videl, kako se je na zahodu sonce, vse zlato in lesketajoče, potapljalo v morje, se mu je ta prirodni pojav zazdel ko kos njegovega življenja, ki je bilo prav tako pestro in blesteče se, ki je videlo mnogo zlata in draguljev, ki pa ga je zdaj vrglo nazaj v tišino in skromnost njegovega rojstnega otoka. Ali naj bi še enkrat poskusil svojo srečo? Ali niso bili udarci usode in nezdgo njegovih poslednjih let jasna znamenja, da je začela njegova zvezda bledeti?

Majhen martinček je iskal toplino poslavljajočega se dneva in se je trudil, da bi se priplazil skozi trnje in vejice vrtnice in grmičja na tople kamnitne plošče vrtnega obzidja. Spet in spet so njegove nožice spodsnille, da je padal nazaj na že hladno in vlažno zemljo. Pa se ni dal prepoditi, poiskal si je novih potov dotlej, dokler ni dosegel svojega smotra in se zleknil na sonce.

Mihael Pracat si je zamišljeno gladil lase, katere je bil že marsikak morski vihar razkrušil in prepihal. Potem je odšel nazaj v svojo hišo. In začel je iznova, začel je z majhnimi, najetimi

RADI VELIKE IZBIRE NIZKE CENE

Dvokolesa, otroški vozički, šivalni stroji, prevozniki, ciklji, pneumatika

Iribuna F. B. L. Ljubljana, Karlovska c. 4

ladjami, dokler ni imel denarja za gradnjo svojih ladij, pošiljal je svoje ladje najprej v Italijo in Grčijo, nato pa dalje, zmeraj dalje. Postal je veliki, vsemočni Pracat, dasi je bil na pol patričij, ker je bila njegova mati plebejka in zato ni smel nikoli sedeti za mizo dubrovniških rektorjev. Tako je obogatel, da je na tisoče zlatnikov posojal in daroval mestu, da je zidal stavbe in okrasil samostane in cerkve.

Od kakega dubrovniškega plemiča ne bi mesto ničesar drugega pričakovalo, zakaj to je bila njegova dolžnost in nekaj samo po sebi umovenega. Če je pa vse to storil človek, ki ni mogel biti izvoljen v mestni svet, ker ni bil plemiškega rodu, potem naj dobi spomenik — ne nagrobnik — temveč spomenik stare dubrovniške republike.

To je zgodba o Mihaelu Pracatu, velikem pomorskem trgovcu iz Dubrovnika, in o malem martinčku, ki ni izgubil poguma in se je povzpela kvišku na svoj smoter takrat, ko je hotel Mihael Pracat zložiti jadra in ostati spodaj.

(V. N.)

Grobnice in spomenike

kamnoseško stavbna, »crkvena« dela izvršuje po nizkih cenah

kamnoseško kiparsko podjetje

FRANJO KUNOVAR

nokopališče Sv. Križ-Ljubljana

telefon 40-09

venski zemlji toliko križev in drugih znamenj, in kar je še več, toliko cerkva? Ker so bili ti rodovi Bogu hvaležni, da jim je hude stiske in obiske obrnil v dobro. Malovernost rodi malodušnost; živovernost pa pogum in velikodušnost. No, in prav hvaležnost za vse je znamenje žive vere.

Na božji prvi

Zahvalna nedejja

Tista čednost, ki je tako redka med ljudmi kakor zlato med rudninami, poje danes zahvalno pesem. To je hvaležnost. Zahvalna srca se dvigajo k Delcu vseh darov. Toda ne vsa. Nekatera srca se stiskajo v boječi skrbi za bodočnost.

»Kaj ste boječ, maloverni?« kliče danes Cerkev s Kristusom. Morda niste v zadostni meri založili svojih žitnic in drugih »šhramb?« Morda so se vam skazili načrti, ali se vam je zrahljalo zdravje? Morda niste mogli dobiti ali ohraniti svoje službe? Kaj hudega je pred vami, da ne pojeate zahvalne pesmi tudi vi?

Pravile, da ne veste, čemu prav za prav bi se letos zahvaljevali. Tako govori bolj malovernost ko nevednost. Bog pač ne daje darov, da bi jih človek kopičil in kotičil. S prejetimi darovi je treba ravnati, kakor je zapisano: Če imaš veliko, daj veliko, če pa imaš malo, glej,

da tudi od malega komu kaj podeliš. To je pristna hvaležnost za vse, kar koli in kolikor koli si prejel: Darežljiva hvaležnost.

Ako se ne moreš zahvaljevati za obilico gmotnih darov, pa se vsaj zahvali za duhovne darove, ki jih Bog nikomur ne odreče. Ako se mu ne moreš zahvaljevati za dobiček, ugled in uspeh; sezi globlje, pa se mu zahvali za trpljenje, preziranje in ponižanje, ki ga Bog svojim vernim vselej obrne v dobro. Ako se mu ne moreš zahvaljevati za ljubezen in zvestobo prijateljev, pa se mu zahvali za škodoželjnost in nevoščljivost sovražnikov, saj nam v duhovnem oziru večših sovražnikov več koristijo ko prijatelji. Zahvaljen bodi Bog za vse!

Življenje je boj, a najlažje se bojuje tisti, ki si v luči in temi z vernim upom ponavlja: Deo gratias! Bogu hvala! Ta resnica je tako preprosta, da bi jo človek smehljalje zavračal, če nam je ne bi potrjevala izkušnje naših davnih slovenskih rodov. Zakaj pa stoji na slo-

»Povej mi torej moje Kitajske?«

»Prosim, gospod učitelj, danes še nisem videl časopisov.«

Oskrbovanje številne družine

Vprašanje postaja res pereče, trikrat pe-reče. Oni, ki trde, da je otrok luksuz, dobivajo v očeh zmaterializiranega sveta prav. V teh očeh so otroci odvisna breme, ki si ga je »na-ložil nespameten človek«. Naj ga tudi nosile!

Ne bom ovinkaril, temveč načel glavno vprašanje, in sicer zgolj za današnjo družbo glavno vprašanje: Ali je družba, ali je država danes, danes v teh resnih dneh, kaj intere-sirana, če družina obstoja ali ne, in sicer ob-stoja vsaj v taki obliki, da država ne trpi škode ne na številu prebivalstva, ne na držav-ni zavesti? Če je že morda komu iz družbe vseeno, kaj bo za nami, ali potop ali požar, ne more biti to vseeno katoličanu in ne more biti vseeno onemu, ki mu je blagor države na srecu in na skrbi.

Tu niti ni mesta, da bi to vprašanje morda razglabljali v mistični, nadnaravni luči, dasi bi bilo za katoličana prav primerno, da bi se naučil gledati vlogo družine v žaru mističnih nalog Zdrava in velika družina je v dobrobit splošnosti, že če vprašanje gledamo, kakor bi ga katoličan, če izključuje vse druge vidike, nikdar ne smel. Če to vprašanje samo z ma-terialne strani gledaš, moraš priznati, da šte-vilne družine z odpovedjo in žrtvijo maše vrzel, ki jo seka družbi lahkotno gledanje po-vršnega človeka na dnevna vprašanja. Mene zmeraj razjezi govoričenec o državotvornosti človeka, o katerem vem, da se brani otrok. Tak človek je državotvoren samo toliko časa, dokler se mu godi dobro v državi, a je kaj največji nergač, če si mora odpovedati naj-manjšo stvar. Zato bi moral vsak, ki mu je za narod in državo, meti pred oči resnico, da je notranja sila naroda odvisna od gleda-nja na družino. Ne pomaga nič, če si še tako zatiskaš oči in ušesa pred to resnico. Če bi pa stvar razglabljali že z miselnim pogledom, bi to privedlo sprito dejanskih današnjih raz-mer naše razmišljanje lo tako čudnih in težkih zaključkov, da bi jih zmogel samo naj-večji optimizem.

Ali ni čudno in nerazumljivo, da morajo n. pr. otroci številnih družin plačevati šolnino in vse druge pristojbine? Poznam družino, ki je za svojih sedem gimnazijcev samo na po-stranskih pristojbinah plačala 490 din. Ali ni čudno, da se pri odmeri davka upošteva držav-nemu in banovinskemu uradniku tudi doklada za otroka? Kako boš razlagal n. pr. delavcu nujnost velike družine, ko niti ne zasluži to-liko, da bi dostojno živel sam. Kako boš ne-komu svetoval, naj se poroči, ko pa več, da se otrok v naši družbi ne upošteva tako, kakor bi se moral? Z golim materializmom stvari ne prideš do dna. Z golim materializmom je Fran-cija n. pr. podlegla, kajti nikoli ne more ma-terija dati duha, če ga povsod drugod zanikaš. Vendar bi pa morala družba — tudi država — vedeti, da gre za samoobrambo, njeno samo-obrambo, če posveti posebno pozornost šte-vilni družini. Že v takem vzdržanju bi človek, ki se peča z vprašanjem, videl začetke duha, ki je zmožen prekvasiti družbo. Velika dru-žina je posebno v kritičnih časih obsojena na posebno vlogo v družbi, bodisi da zahtevajo od nje krvni davek, bodisi da je treba dru-gačnih žrtvi.

Družba — država — ima interes na tem, da obstoji zdrav rod in da je v tem rodu opti-mizem. Najboljša šola za optimizem je velika družina, ker mora včasih samo z optimizmom

»Pomislite, gospod sodnik: mlečen riž, pražen riž, riž z mesom, riž na juhi, dan na dan riž, teden za tednom riž! Saj sem že skoraj po kitajsko go-voril!«

V neki družbi je Goethe nekoč pripovedoval o neapeljski kraljici Karolini, sestri Marije Antoi-nette. Svojo zgodbo je začel z besedami: »Kraljica je bila v drugačnem stanju kot njena dežela — namreč v blagoslovljenem.«

Slikar van Dyck je bil dokončil sliko neke knežinje. Ta je opazovala svojo podobo prav dol-go in natančno in je bila jako zadovoljna, le za-čudila se je, kako da je slikar tako izrazito nasli-kal njene roke.

»Zakaj ste pa moje roke naslikali mnogo lep-še, kot so v resnici?« je vprašala.

»Ker mi bodo te roke dale plačilo,« je smeh-ljaje se odvrnil van Dyck.

»Kaj pa pomeni konsekvence?«

»Konsekvence?« To je, da človek ni danes tako in jutri spet tako — ampak, da je zmeraj tako.«

»Ali je tam tvrdka »živali v hiši?« Kako je pa s tisto vašo garancijo, da daste denar nazaj? Namreč tista riba je mrtva.«

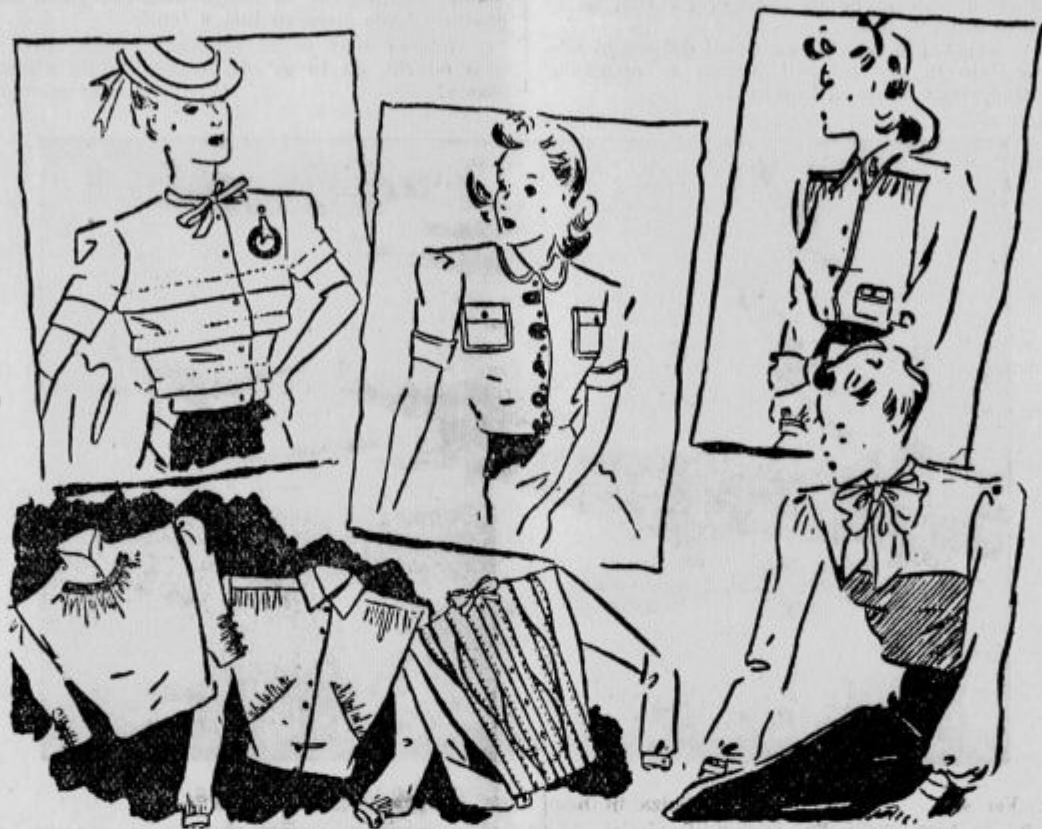
premagati to ali ono stisko. Vendar pa mora ta optimizem najti pravo oporo. Nikoli ne sme zmagati zavest, da je družina zapuščena. Za zgled optimizma navajam, ko govorim o njem. Mojzesa a tudi njemu sta morala dva podpirati roke, da ni omagal.

Nam ne preostaja nič drugega — potem se bo merila naša notranja odpornost — da pogledimo smisel za občestvo. In moramo pri tem najprej izključiti možnost, da bi kdo imel dobiček od tega, če nima čuta za občestvo. Če se to začne, je upanje, da bo mogla družba preboleti sedanjo krizo. Vem, da naše pokolenje ne bo nikjer polno in z vsemi silami za občestvo, kajti občestvo zahteva žrtve in odpovedi. Ob zbirki za nemške šole v naši državi je n. pr. dr. Sepp Janko rekel, da ne mara miloščine in da bo pregledal seznamek vseh onih, ki so se hoteli izvit z miloščino: on da zahteva več, on da zahteva dokaz, da

darovalci čutijo za skupnost. Prav tako mora vznikniti tudi v naši družbi čut za skupnost.

Pokaži mi, brat, onega, ki ga vznemirja, če ima tuja družina z osmimi nepreskrbljenimi otroki za razpolago samo očetov zaslužek te-densko 250 din! Morda je ta znesek tudi 300 din, a to bi bilo že mnogo! In s tem zneskom morajo plačevati tudi stanovanje! Kako naj bo ta družina zadovoljna in kako naj hvali raz-mere, ki zahtevajo od nje več nego običajne žrtve? Kakšna čustva more imeti član te dru-zine, če vidi, da je vse okoli njega brezbriz-no? Koliko mladostnikov je pri tem razmiš-ljanju zaslo na napačno pot! Ne manjšam krivde teh ljudi, a vendar trdim, da je tudi družba sama kriva na tem. Stiska je sicer ve-lika, a pomoč še ni prispela, vendar je ta že nujna, tako nujna, da je nevarnost, velika nevarnost, da vse otopi.

Če bi otopelo, potem pa res ne preostaja drugega, kakor da »premenimo klic, ki je bil v tem listu: »Rešite nas, potapljam se!« v opo-zoritev: »Rešite se, potapljate se!« (N. V.)

Star kostum in nova bluzo

Za novo bluzo ni treba dosti denarja in vprav nova bluzo poživl star kostum, da dobi tako rekoč povsem nov obraz. Jesenske bluze niso tako nežne in dehteče, kot so bile poletne, namenjena je hladnim dnevom in oblačnemu nebu. Zatorej je na mestu mehka flanela, satin ali žamet. Rokavi naj bodo dolgi ali pa naj segajo do komolca.

Na pričujoči sliki vidiš zgoraj na desni bluzo v obliki moške srajce, ki je narejena iz tanke flanele. Pod to lepa prazna bluzo iz satina v dveh barvah, ki se lepo ujemata. V sredi risbe je lična bluzo za mlade ženske iz jerseva. Zraven je elegantna bluzo, ki ima vodoravne gube in je lahko iz svile ali pa iz volnenega blaga. Pod to bluzo so trije

vzorci, ki si jih moreš po okusu izbrati in ki so vse tri primerne, da pomladijo obnošen ko-stum. (Glej sliko!)

Neredna stolica

upliva na ves organizem. Dobro sredstvo za odva-jati, ki zanesljivo deluje in ima prijeten okus, je

DARMOL

O mladinskih knjigah, ki so!

Nedavno je neki ugledni inozemski list tole zapisal:

»Že več let nisem bral nobene knjige Karla Maya. A v dobrem spominu imam Winnetouja, Old Surehanda in Hadži Halefa. Marsikaterga pisatelja iz mladih let sem že zdavnaj po-zabil, toda Karel May še živi pri meni in tudi ne bo umrl.«

Ko sem pred nekaj meseci obiskal svojega znanca, je le-ta udobno sedel v naslanjaču, noge je imel prekrižane, na kolenih je imel knjigo in je zadovoljno pihal dim iz smotke. Položil je knjigo na mizo in je vstal, da bi me pozdravil. Pa je že tako, če te obišče kaka znana oseba, položiš knjigo z naslovom navzgor na mizo, češ pogled, kaj berem! Saj je dobra knjiga hkrati posetnica tistega človeka.

Znanec pa je dal knjigo na mizo tako, da je bil naslov spodaj, in nisem se mogel pre-magati, da bi ne bil iztegnil roke po knjigi.

»O, saj ni nič posebnega!«

No, pa sem že prebral naslov: Karel May.

In postarnemu možu, staremu fantu, je bilo jako sitno, ko sem to storil.

»Veste kaj,« mi pravi drug znanec, »rav-natelj ta in ta zbira znamenje in novce. Toda, da vam povem, mimo vsega tega in mimo učenih knjig ima tudi nekaj metrov na visoko knjig Karla Maya v omari. Te knjige bere od prvega zvezka pa do zadnjega in začne spet od začetka. A to na skrivaj. Noče, da bi mu to kdo omenil.«

Ko je moral moj prijatelj, slikar velikega imena, za nekaj časa v bolnišnico, je zahteval, čim se je zbudil iz narkoze naj mu prine-sejo knjigo Karla Maya.

»Ali imate Karla Maya v knjižnici?«

Ravnatelj mestne ljudske knjižnice sko-migne z ramami, rekoč: »Kajpa, saj Karel May ni nobeno posebno slovitvo in dolžni smo, da dajemo mladini le dobre knjige. Toda tako povsem brez Karla Maya le ne moremo shajati. Zato ga pa tudi imamo. In nobenih

knjig mladina toliko ne zahteva, ko knjige Karla Maya. Kaj hočemo? Toda v našem katalo-gu ga ni.«

Voditeljica neke mladinske založbe pravi: »Javno seveda odklanjam Karla Maya, saj mo-ra knjiga mladini nuditi same dobrine. Ven-dar, kaj vem, tako povsem brez Karla Maya le ne prebijemo. Imamo ga nekaj zvezkov, a javno in uradno ga seveda odklanjamo.«

»Karel May — zmeraj so ga pristni fantje radi brali in ga še zmeraj berejo. Ljudje smo zoper tebe in smo zate, ni te v katalogih in nisi javno in uradno priznan — vendar te bodo pravi fantje še vedno radi brali.«

Tako ta list. Pri nas — kadar ne zaleže za mir v hiši ne to ne ono, zaleže Karel May. Fantje ga bero in v hiši je tiho po v cerkvi.

Tega še ne veš?

V čebelnjaku živi kakih 40.000 do 80.000 delavk, nekaj tisoč trotoev in ena kraljica.

Konj skoči v višino največ 2,38 m, na da-ljavo pa 7,50 m.

Izreden primer bolezenske vročine so do-gnali v bolnišnici severnoameriškega mesta Cincinnatija. Neka bolnica, ki je imela pada-vico (epilepsijo), je imela po hudem napadu 45 stopinj vročine. Čudno je to, da bolnici ta temperatura ni prav nič škodovala.

Na svetu je več ko en milijon raznih vrst živali. Med njimi je 750.000 vrst žuželk, 28.000 vrst ptic, 20.000 vrst rib in 18.000 vrst se-slavcev.

Kar brez sape prihihi Tonček na kolodvor.

»Ali je vlak že odšel?«

»Seveda — zdaj gre prei: prei je pa pozneje sel; pozneje bo šel pa spet prei.«

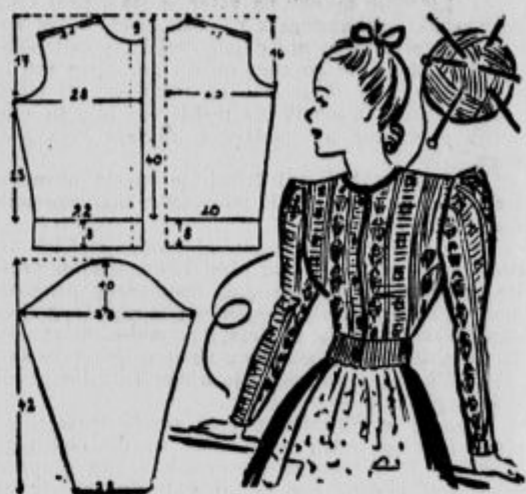
»...??«

Pet gramov sladkorja

Včasih ni drugače, ko da mora biti dete umetno hranjeno. Če se to zgodi, tedaj je potrebna največja paznja in snaga. Najbolj važno je, da je mleko povsem pristno in zdravo, da ni niti malo kiselo.

V prvih mesecih sme dobivati otrok le razredčeno mleko. Na vsakega pol litra mleka pride ista količina riževe sluze in po-trebna količina sladkorja. Kakšno hrano da naj dobi otrok, pa se ravna po telesni teži otro-ka. Na slehernih 100 g tekočine pride 5 g slad-korja.

Zlasti snažne morajo biti steklenice. Nujno je potrebno, da jih po uporabi takoj iz-plaknemo, in sicer jih očistimo s sodovo vodo.

Po teh-le hrojih si utegneš splesti toplo bluzo

in s ščetko za steklenice. Nekatere matere dajo cucelj po uporabi v kozarec vode. To pa ni prav! Cucelj je treba dobro izprati in ga vsaj po enkrat na dan polit z vrelo vodo. Tudi na luknjico v cuclju je treba paziti, ki ne sme biti ne prevelika in ne premajhna.

Umetno prehranjeni otroci morajo čim prej začeti uživati kuhana živila, na vsak način še pred koncem prvega četrta leta. Predvsem naj otrok dobiva sadje in zelenjavo. Jako važni so sveži sadni sokovi, in sicer naj dobi otrok spočetka vsak dan po ero žličko soka — nato več.

KUHA

Solata iz paprike.

Paprike iztrebiš in jih držiš nad plame-nom in vrtiš, dokler se kožica ne da sleči. Nato jih razrežeš na rezine. Potem skuhaš prav toliko krompirja, ga olupiš, ohladiš in razrežeš na rezine. Nato nastrgaš malo čebule, stlačiš strok česna, sesekljaš peteršilj in drob-njak. V vse to primešaš olje, sol, ščepec slad-korja, razžvrkljano kisló mleko, jesi in malo vode. Vso to izbornó solato je treba močno premešati in jo za nekaj časa dati na hladno.

Golaž iz svinjskega mesa s krompirjem

Sesekljaj čebulo, ki naj zarumeni na masti, in dodaj žličko sladke paprike in malo vode. Razreži na kocke pol kilograma svinjskega me-sa in duši do mehkega in zmeraj prilivaj ma-lo vode in soli. Potem razreži na kocke ¼ kg surovega krompirja, dodaj ga k mesu in vse skupaj naj se na najhujšem ognju duši do meh-kega. Ker postane golaž po krompirju gost, zato ni treba nič moke. Ta jed je jako tečna in izdatna. Namesto krompirja utegneš dodati na drobno razlomljene, a neslane makarone, ki naj se pa le pol ure kuhajo.

Buče namesto kumar

Imaš 5 kg buč, 125 g hrena, nekaj kumine, 100 g gorčičnih zrn, 125 g šalotk, ¼ l vinskega jesiha, pol litra navadnega jesiha in 250 g sladkorja. Bučo razrežeš na tako dolžino kot so kumarice, jih za 12 ur nasoliš in ocediš. Nato zavreš 1 l vode in pol litra jesiha ter skuhaš v tej tekočini bučine kose. Ko spet ocediš, polagaš v lonec bučine kose in vse dodatke. Potem zavreš vinski jesi s slad-korjem in ¼ l vode in ko se shladi, poliješ buče. Nato položiš mošnjček z gorčičnimi zrn-ci na buče in zavežeš.

Buča kot prikuha

Opraviš 80 g na kocke razrezane slanine zgostiš z moko, primešaš dve žlici vinskega jesiha, dodaš strok česna in osladiš in osoliš. V tem dušiš do mehkega 1 kg na drobno raz-rezane buče in priliješ malo vode. Paz, da se jed ne prismodi! Ko je skuhano, potreseš s peteršiljem.

Stari Grki so samo dvakrat na dan jedli: opoldne in zvečer. Opoldne so se krepčali s sa-djem in vinom, za večerjo so pa uživali razna druga jedila.

Slavni zdravnik Virčov je takčt pri-vi k neki gospe, ki se je zmeraj domisljala, da ima kako bolezen. Komaj je bil zdravnik stopil v njeno sobo, ko ga je že napadla z vprašanjem:

»Gospod doktor, povejte mi, prosim, kako se začneja legar?«

»Navadno s črko J,« je zdravnik brž odgovoril.

Darujte za Jegličev akademski dom!

MLADI SLOVENE

Spomin na mater

Vsako leto, ko pomlad k nam se je vrnila, z mamico po goru sva radostno hodila.

Žuborel studenček je bister izpod skale, kot bi ga v daljavo kam vetrnice gnale.

Biserna vodica je naju okrepčala, mamica pa zlate je nauke mi dajala...

O, že dolgo hladen grob mamino moje krije, a spomin na tiste dni v srcu živo klije.

Jožel.

Jutranja rosica

Ko otroci sladko spé, priletijo angelci, vso noč trosijo dragulje po zeleni travici.

Kakor v pravljici deželi jutraj vse se lesketá, ko nam zlato sonce pošlje prve žarke iz neba.

Jožel Mihelič, Dobrava pri Kropi.

Šest let...

Šest let moj oče v grobu spi. Ko mislim nanj — še zdaj žalujem in kakor nekdaj se mi zdí, da mi glas njegov še čujem.

Takrat, moj oče, ko si umrl, ugasnil mi je beli dan, z oči sem solzo si otrl, kri tekla je iz srčnih ran.

Ne več, predragi oče moj — šest let nevzdravno spiš v gomili — kako, kako je zdaj z menoj; nikomur se tvoj sin ne smili...

»Nikar ne jokaj, sinko moj!« mi rajnik oče šepeta. »Saj kmalu prideš za menoj in tam boš, kjer sem jaz — domá...«

Še danes zvon mehko iz lin udarja mi v srce in dušo: Spominjaj se očeta, sin — šest let že spi pod črno rušo!

Radmirski.

Beračevo prekletstvo

(Narodna pripovedka.)

V davnih, davnih časih je stal na Pohorju lep grad, obdan z zelenimi setvami in pisanimi travniki. Lastniki tega gradu so bili zelo bogati. V svoji zakladnici so imeli cele kupe srebra in zlata.

Zadnji lastnik tega gradu se je nekoč ponesrečil na lovu. Zapustil je ošabno, brezsrčno vdovo in majhnega sina. Sinko se od matere ni naučil ničesar dobrega in lepega, zato je postal tudi sam ošaben in hudoben.

Nekega dne je priromal do gradu star popotnik. Ves utrujen od dolge poti je legel v senco košate grajske lipe. Sinko prevzetne grajščakinje je prav ta čas drobil vrabec kruha. Ko je opazil uboga starčka, je jezno zakričal nad njim: »Kaj polegaš tukaj in plašiš vrabce? Pojdi dalje!«

Popotnik ga je pohlevno prosil: »Dovoli, da se malo odpočijem. Star sem že in truden. In tudi lačen sem. Daj, dovoli, dobri deček, da pobrem nekaj drobnin!«

Deček ga je grdo zavrnil: »Možič in poberi se!«

Ker se je popotnik še vedno obotavljal, je deček ves razkačen planil k njemu, mu zlomil palico in ga hotel preteptati. Pa je nesreča hotela, da je padel v mlako in si umazal gosposko obleko. Na ves glas je začel klicati mater:

»Mati, mati, poglej, tale starček me je pahnul v mlako!«

Stekel je v grad k materi, ki je ta čas sedela pri bogato obloženi mizi in se gostila. Ko je zagledala sinkovo umazano obleko, je vzela v roko velik kos maslenega kruha in začela z njim čistiti obleko. Zraven pa je krla starca in Boga.

Popotnik je v tem hipu stopil k oknu, mlo pogledal brezsrčno grajščakinjo in zaprosil:

»Truden sem in lačen, gospa, dajte mi vsaj košček kruha!«

Grajščakinja se je grdo zarežala, mu vrgla z blatom onesnažene skorje kruha in zakričala: »Na, onesnažen, da boš sit! Zdal se mi pa hitro poberi izpred oči, drugače te napodim s psi!«

Ubogi popotnik se je molče sklonil, pobral kruh, ga poljubil in blagoslovil. Potem se je obrnil in odšel. Mimogrede pa si je hotel pri vodnjaku utešiti še željo. Ko je sinko brezsrčno grajščakinjo to videl, je skočil za njim in začel metati kamenje vanj in v vodo.

Starčka je minulo potrpljenje. Preveč je bilo hudobije. Dvignil je pest, grozeče požugal proti gradu in zakričal:

»Naj bo ta grad proklet na veke!«

Komaj je te besede izrekel, se je začel za temnilo in črni oblaki so se privlačili od juga. Voda v potokih in vodnjakih je začela naraščati. Preplavila je polja in travnike. Strele so švigale vseprek in ubile grajske pastirje in čredo na pašniku. Med strahovitim tuljenjem in gromom se je odprla zemlja in požrla grad s hudobno grajščakinjo in njenim brezsrčnim sinkom vred.

Na kraju, kjer je nekoč stal mogočen grad, leži zdaj črna jezera. Njegovi valovi so mrtvi, brezgibni; noben vihar jih ne gane in nobena riba ne živi v njih.

Lučka na očetovem grobu

1.

Izba je bila topla zakurjena, zunaj pa je pihala mrzla jesenska burja in vrtela redke snežinke. S pokopališča smo prišli domov zelo premrženi. Ko smo se pri peči malo ogreli, je vzel oče iz kota rožni venec in začel moliti žalostni del. Takoj za njim je molila mati veselega, brat pa častitljivega. Molili smo pobožno in zbrano kakor morda vse leto ne. V vseh je bilo neko čudno razpoloženje. Misli so nam bile temne kot črne rute žensk pri popoldanski pobožnosti v cerkvi. Pobožno smo molili za verne duše, posebej za rajne sorodnike.

Ko smo končali molitve, je postavila mati na sredo mize skledo vročega kostanja. Ob drugih večerih ga je enakomerno razdelila med vse družinske člane, da se ne bi stegli zanj. Ta večer, ko človeka vse spominja na smrt, se pač ne smemo prepirati! Dolgo smo lupili kostanj brez besede, šele čez nekaj časa je oče resno spregovoril:

»Bog ve, ali bomo prihodnje leto še vsi zbrani takole okoli mize? Bog ve, ali ne bo treba kateremu izmed nas prihodnje leto prižgati lučko na grob?«

Se bolj smo se zamislili in še bolj temne so bile naše misli. Strah je stiskal naša srca in nismo se ga mogli otresti. Veter je pod oknom turbošno zatulil. Zazeblo nas je v dno duše. Mati je videla preplašene obraze in tolažeče rekla:

»Nikar jih ne straši, nikar jim ne delaj težkega srca! Upajmo, da nam bo Bog zdravje dal.«

Oče pa je vztrajal pri svojem:

»Otroci nekaj slutijo, zato so tako spremenjeni!«

Mati je hitro zasukala pogovor na drugo stvar, srca pa nam ni mogla olajšati. Komaj smo čakali, da smo zlezli vsak s svojo posteljo in pozabili črne misli.

2.

Ni minulo pol leta od tega dne, ko je oče ležal že deset dni v postelji. Zdravnik je hodil vsak dan v hišo in žalostno zmajeval z glavo. Oče se je branil zdravnika, češ, da mu ne morejo vsi zdravniki tega sveta pomagati. Mati pa bi imela najraje, da bi bil zdravnik noč in dan pri nas. Otroci smo hodili po izbi in bili v napotje, kamor smo stopili. Pri hiši ni nobeden kaj prida delal, vsi smo čakali, kdaj bo prišlo odrešenje. Nihče ni mislil — razen zdravnika — da bo smrt odrešiteljica.

Ura se je bližala dvanajsti popoldne, ko nam je zdravnik rekel, da naj se zberemo okrog očetove postelje. Očetov obraz se je v nekaj minutah, kar ga nismo videli, čudno spremenil. Dihal je težko, obraz mu je bil nenavadno bel, oči spremenjene. Pokleknili smo in molili za materjo, vedeli pa nismo kaj se prav za prav godi.

Nenadoma je mati vstala, šla z opotekajočimi se koraki po hiši in se nazadnje sesedla na klop. Jokati ni mogla, prevelika je bila njena bolečina. Na očetovi postelji pa je bilo vse tiho. Takrat pa je zajokalo osem sreč iz oči so kar vrele solze. Vsi smo klicali očetovo ime. Solza in besede pa ga niso mogle več prebuditi. Zavest, da je oče res mrtev, je postajala zmeraj večja; stiskala nam je prsi, da smo komaj, komaj dihal. Že večkrat prej nas je objela tiha žalost, pa smo se zmeraj zatekli k očetu ali k materi. H komu naj gremo zdaj — v največji stiski in bolečini? Mati je bila še bolj ranjena od hudega udara, bila je otrok med otroci, sama potrebna nekoga, da bi ji vtil močne tolažbe.

»Oče, oče!«

Bežali smo na polje, pritekli spet domov, hodili okrog hiše, tolažbe pa ni bilo nikjer. V hiši so že pripravljali mrtvaški oder.

3.

Minulo je leto, minuli sta dve, minulo je več let. Vsako leto smo se zbrali otroci ob prazniku Vseh svetnikov na očetovem grobu. Prižgali smo vsak svojo lučko, sredi med lučkami pa je gorela največja lučka, ki jo je prižgala mati.

teden dni napornega dela, in še ne bi bil trud kronan s posebnim uspehom. Vse kaže, da tókrat oče bili ugankarji za pesnikovanje nič kaj razpoloženi. Nemara bodo vdrugič imeli kaj več sreče, ko bodo spet zajahali Pegaza, krilatega konja boginje umetnosti!

Za nagrade so bili izžrebani:

1. Viktor Nolimaj, Zagorje ob Savi.
2. Alojzij Babnik, dijak v Ljubljani, Vodnikovova cesta 55.
3. Francek Gorjanc, učenec II. razr. v Kranju.

Iz torbe Kotičkovega strička

Viktor Košir, dijak v Kranju. — Pod »Kako pravimo...« prinašamo samo risbe, ki nam v željivi obliki prikazujejo nove domisleke. Podobne risbe, kot si jo poslal Ti, nam je pred meseci poslala še neka druga kotičkarka. Gotovo si jo takrat prežrl. Ponavljati takih prizorčkov ne moremo. Izpuhtaj in nariši kaj drugega!

Milan Maver, dijak III. razr. real. gimn. v Ljubljani. — Tudi Tvoj domislek v risbi in besedi: »Na liter vina je šel...« je že nekoč pred Teboj uporabil in ga poslal »Mlademu Slovincu«. Objavljen je bil — če se ne motim — lani. Pošlji kaj drugega!

Radmirski. — Ne vem sicer, koliko si star. Čudno pa se mi zdi, da že toliko misliš na smrt. Pridno mi pošiljaš svoje pesniške prvence, a le preveč je v njih malodušja in grobnih senc. Ali si kaj pomislil, s kakšnim občutkom bi mladi čitatelji »Slovenca« brali vmesno kitico Tvoje pesmi »Kako bom srečen«, ki se glasi:

In svétla bo meni lučka taka,

ki ni ji nikdar treba olja nič;

presrečna ura bo minuta vsaka,

ko v večnost bom odšel, ko bom — mrlič...

Res je včasih žalostno to življenje tudi za mlade ljudi, a tako žalostno,endarle še ni, da bi morali noč in dan misliti na — mrlič! Kdor ima tenak čut za pesniški jezik, bo o smrti čisto drugače pel. Ali poznaš narodno pesem »Vse mine«?

Ob samotnem grobu

Kakor trudne sanje v zapuščenó dušo — žalostno snežinke padajo na rušo.

Na cerkvenem stolpu kraka črn vran, kraka ob samotnem grobu nekdo tiho plaka:

»Mati, vzemi k sebi me v to hladno jamo! Daleč šel je oče, me zapustil samo...«

Japonska pravljica

Tam daleč na vzhodu, v deželi sonca in rož, na Japonskem, je živela prelepa deklica, ki ji je bilo ime Krizantema. Zmeraj se je smejala, zmeraj je bila dobre volje. Vse je imela rada: rože, ptičke, sonce. Najraje pa je imela svojo mater.

Nekega dne pa je izginil smehljaj z njenih lic in v njenih očeh so se prikazale solze.

Kaj se je zgodilo? Mati je zbolela. Ves dan in še pozno v noč je deklica posedala ob njeni postelji in ji stregla. A vsa skrb je bila zaman. Mati je umrla.

Krizantema je bridko zajokala:

»Mamica, ne zapusti me samc!«

Mati pa je ni slisala. Ni odprla oči, ni dvignila rok, da bi pobožala ubogo hčerko po bledeh licih. Prišli so tuji ljudje in odvedli žalostno deklico iz izbe. Njeno dobro, ljubljeno mater pa so zagrebli v črno jamo.

Vso dolgo noč je Krizantema jokala. Jutraj pa je odšla na materin grob. Grob je bil pust in prazen. Niti ene rože ni bilo na njem.

Krizantema je odšla v gozdove, na travnike, na polje. Iskala je drobno rožico med grmičevjem, med travo, med požetim žitom. Vse zastonj! Bila je pozna jesen in cvetja ni bilo nikjer več. Sive meglice so se vlekle nad travniki in poljem. Suho listje je padalo na ovenelo travo. Veter je zavijal okoli hiš.

Krizantema se je razočarana vrnila na pokopališče. Pokleknila je na materin grob in bridko potohčala:

»Mama, mamica moja! Nimam rožice, da bi jo položila na tvoj grob. Ljubi Bog, o naj se jaz sama spremenim v rožo in okrasim zapuščen materin grob!«

Vrgla se je na kup sveže prekopane prsti in bridko zajokala.

In glej: kakor da bi se nebo samo razžalostilo, so začele padati z neba težke deževne kaplje. Z dekličinih mehkih las in njenih otožnih oči pa so padali na materin grob biseri, ki so se razbrsteli v prekrasne cvetove. Materin grob je bil posut s samimi — krizantemami.

Tako je velika ljubezen majhne deklice ustvarila krizanteme, prelepe jesenske rože.

Skrivnost snežnega moža

GORJANC F.

Nadaljne rešitve

Francek Gorjanc, učenec II. razreda ljudske šole v Kranju:

Pokuka zdaj iz bele glave domači kužek ves vesel. Kaj stiska v gobcu? — Črno vrano, ki pod snežakom jo je ujel...

Jože Kralj, Jesenica:

A pes — ne bodi len — pri drugi strani ven. Od groze Tonček ekače: pomeri pes mu blače...

Razen teh rešitev je Kotičkov striček prejel še velik kup drugih rešitev, objaviti pa jih ne more, ker je nekaterim ugankarjem kovanje verzov le še nekoliko predr oreh. Če bi hotel Kotičkov striček vso to kopico šepastih verzov zravnati, opiliti in za tisk pripraviti, bi potreboval za to najmanj

TEHNIKA

Električna žica izolirana s folijami

Električne žice, ki se uporabljajo za električne stroje, so po večini izolirane s snovmi, ki jih stroji okoli žice spletoje kot niti. Samo tam, kjer gre za šibke toke ali pa za majhne napetosti med posameznimi žicami, tehniki šibkih tokov z uspehom izolirajo žice na ta način, da jih prevlečejo z lakom.

Namesto starega načina izoliranja žice z navijanjem ozir. opletanjem izolacijskega materiala so v novejšem času razvili nov način, pri katerem se izolacijski material napravi v obliki tankega traku, celofanu podobne snovi. Izolirni trak teče v stroj vzporedno z žico in se na poti skozi vodila stroja po dolžini prepogne, namaže s primernim lepilom in po večkrat ovije okoli žice. Ta način izoliranja ima veliko prednosti pred stari načinom. Predvsem se zelo poveča hitrost izdelave, tako so dosegli hitrost izdelave po več tisoč metrov na uro. S tem, da se trak po dolžini nekajkrat ovije okoli žice, se nikjer ne stikajo robovi izolacije in se zmanjša možnost napak na izolaciji žice, pa tudi obraba izolacije je manjša, izboljša se odpornost proti temperaturi in poceni izdelava. Nova izolacija je pokazala tako dobre lastnosti, da so začeli celo s poskusi, da bi z novo izolacijo nadomestili s svinčnem oklopljene kable. Prvi poskusi s takim kablom brez svinca so se prav dobro obnesli, saj je žica, ki je imela komaj 94 mm debelo prevleko izolacije, pokazala potem, ko je bila šest mesecev v vodi, štiri do šest tisoč megolimov upora izolacije na kilometer dolžine.

Električni naboj na pogonskih jermenih

Na pogonskih jermenih iz usnja, ki se ponavadi rabijo za pogon jermenic, nastaja zaradi trenja med usnjem in jermenico torne elektrika. Ta pojav sam zase v večini primerov ne pomeni nič posebnega, v nekaterih slučajih pa lahko pripelje do neprijetnih nesreč, do eksplozij in požarov. Čeprav se do sedaj znanosti še ni posrečilo do kraja pojasniti do vseh podrobnosti, ki bi utegnile v takih nesrečnih slučajih sprožiti eksplozijo, odnosno požar, izgleda po dosedanjih izkušnjah, da je treba v prostorih, kjer taka nevarnost obstoja, recimo da so uskladiščeni gorljivi predmeti, na vsak način preprečiti, da bi preiskovalne iskre, ki bi nastale zaradi razvijanja torne elektrike. Poskusi so pokazali, da je naboj, ki nastane na jermenih, odvisen predvsem od vlažnosti prostora in od hitrosti jermena. S tem pa so dana tudi že nekatera sredstva, s katerimi se da preprečiti škodljivo zbiranje torne elektrike. Najbolj enostavno odpravimo to, če impregniramo jermen togo, da postane higroskopičen (zbira vlago v sebi). Higroskopično prevleko moramo v tem primeru tudi trajno vzdrževati. Drugi način preprečevanja zbiranja elektrike, ki je tudi v uporabi, je ta, da je jermen obložen v higroskopično vlaknasto prevleko. Trenje med jermenom in jermenico pa dosežemo na ta način, da na eni strani na jermen z zakovicami pritrdimo vrsto pasov iz kromovega usnja, ki skrbijo za trenje in ščitijo prevleko, da se ne obrabi. V praksi se je tudi ta način dobro obnesel.

Španska gorska brzovozna lokomotiva

Glavno mesto Španije leži 590 m nad morso gladino. Železniške zveze, ki vodijo od obal do glavnega mesta, vodijo na nekaterih mestih čez gorske verige, kjer prekoračijo še enkrat višjo nadmorsko višino. Razumljivo je, da stavi železniško omrežje v takih težavnih prilikah čisto posebne zahteve, ki jih je treba upoštevati zlasti pri izboru lokomotiv. V zadnjem času so španske železnice dobile novo, brzovozno lokomotivo, ki obratuje na progi Madrid-Saragosa-Alicante. Nova lokomotiva ima pogon na štirih kolesih na vsaki strani. S priklopnim vlakom teže 550 ton razvija v ravni hitrost 110 km na uro in na 5‰ (1:200) strmini vozi lahko še vedno s hitrostjo 80 km na uro. Lokomotiva razvija pri tem učinek 5000 ks. Para v kotlu ima 20 at nadpitiska. Temperatura pregrete pare doseže 410° C. Sprednji del sloni na vrtljivem podstavku. Lokomotiva tehta prazna 106 ton, tender 32 ton. Polno naložena lokomotiva tehta 116 ton, tender 76 ton, skupaj 192 ton. Teža, ki pritiska na gonilna kolesa, znaša 76 ton. Tender ima prostora za 10 ton premoga in 34 m³ vode. Na zunanji strani ima lokomotiva stene iz pločevine, ki ji dajejo aerodinamično obliko. Lokomotivo so izdelale domače delavnice Marquina Terrestre y Maritima v Barceloni.

Najdaljši vojni polet

Eska drila italijanskih vojni letal, ki je bombardirala petroleyske naprave na Bahreinskem otočju v Perzijskem zalivu, je naredila najdaljši polet v sedanji vojni. Preletela je 4500 km brez prestanka. Ta razdalja je nekaj pomeni celo za letala, ki nima še te neprijetnosti, da se mora izogibati sovražnemu zalezovanju. Ta polet je daljši od vseh dosedanjih italijanskih poletov (maršal Balbo v Ameriki, polet Italijanov na Gibraltar itd.). Številno doseženih kilometrov pa še ne razodene vseh težav tega podvzeta. Letala, o katerih govorimo, so bojna letala, ki so bila obremenjena s težkim tovorom bomb. Preletela so več morij in pustini, nad katerimi se še morda nikdar ni pokazala senca letala. Italijansko časopisje visoko povzdiguje ta uspeh italijanskih zračnih sil. Po pisanju »Stampe« je to dokaz, da je Italija gospodarka v zraku nad bližnjim Vzhodom.

Bahreinski otoki, sedem po številu, leže 750 km globoko v Perzijskem zalivu ter so 30–40 km oddaljeni od arabske obale. Največji otok Bahrein, po katerem je dobilo vse otočje ime, je 35 km dolg in 15 km širok. Drugi največji otok je Sutra. Otočje je bilo svoj čas pod oblastjo carigradskega sultana. Ko se je turška vevlavlst podrla, je prišlo pod angleški protektorat. Otočje obdajajo široke koralne sipine. Mnogi so iskali tod dragocene bisere, kaj drugega pa ni bilo opaziti na otokih. Mestece Manama na glavnem otoku je imelo vsa značilna svojstva arabskih mest: minarete, nizke hišice, ozke ulice, zastrte žene, ki hodijo kakor sence okrog. Sredi otoka je ugasil ogenj, nekaj rastlinstva, to je vse. Toda v teh pustih krajih sredi morja na Bližnjem Vzhodu je še nekaj drugega: petrolej...

Maja leta 1930. je začel Bahrein Petroleum

Angleški tanki nekje v Egiptu.

Otok Ciper in njegov pomen za Anglijo

V milanskem časopisu »Relazioni Internazionali« je izšel te dni članek o Cipru, vključno Azije. Čeprav je ta članek napisan preden je prišlo do spopada med Italijo in Grčijo, je razpravljanje tega italijanskega lista zanimivo prav zato, ker se je položaj na Sredozemlju zelo zaostrial.

Angleži imajo otok Ciper, ki je največji otok v vzhodnem delu Sredozemskega morja in ga je že angleški zunanji minister Disraeli označil kot ključ Male Azije, od leta 1878., to je od Berlinskega kongresa. Disraeli, ki je bil takrat v vodstvu angleške zunanje politike, je bil prepričan, da pomeni angleški Ciper ne samo utrditve angleškega gospodstva v Sredozemskem morju, temveč pogoj za ustvaritev velikega angleškega protektorata, ki bi se raztezal od Male Azije do Perzijskega zaliva. Angležem se je nudila zelo ugodna prilika za zasedbo Cipra. Rusko-turška vojna, ki se je končala s turškim porazom, je prisilila Turke, ki so si hoteli pridobiti angleško pomoč na berlinskem kongresu, da so sklenili z Anglijo pogodbo, na podlagi katere so dobili Angleži pravico zasesti otok Ciper. S to pogodbo pa se sultan ni odrekal svoji suverenosti nad Ciprom in zasedba naj bi imela samo začasni značaj.

Bilo pa je očitno, tako nadaljujejo »Relazioni Internazionali«, da je Anglija smatrala zasedbo otoka Cipra za dokončno in je komaj čakala prilike, da bi ga lahko dokončno priključila svojemu imperiju. Taka prilika se je ponudila v začetku svetovne vojne. Ker se je Turčija pridružila centralnim silam in je napovedala vojno zaveznikom 1. 1914., je Anglija z dekretom proglasila otok za angleškega in ga postavila pod upravo visokega

komisarja. Na mirovni konferenci po svetovni vojni je bilo to sprejeto kot gotovo dejstvo in Ciper je postal nov člen v verigi, ki jo je zgradila Anglija v Sredozemlju od Gibraltarja do Sueza. Leta 1925. je bil Ciper proglašen za angleško kronsko kolonijo.

Doslej je imel Ciper za Angleže bolj negativno nalogo: preprečiti vsaki drugi veleni, da bi se ga polastila in od tam ogrožala angleško pomorsko pot v Indijo. Iz praktičnih razlogov niso otok utrdili tako, kakor so utrdili na primer Malto. Prva štiri leta, ko je imela Anglija ta otok v svoji lasti, je imela izvrstne pomorske baze v Egiptu. Obale tega otoka tudi niso kaj naravna zaklonišča za pomorska oporišča. Edino važnejše pristanišče Famagusta je bilo sposobno za pristajanje ladij srednje tonaže. Če bi jo hoteli spremeniti v vojno pristanišče, bi morali žrtvovati preveč denarja in ta namen. Zato Cipra niso utrdili, ampak so se omejili le na to, da s svojo prisotnostjo onemogočijo in izključijo vsakega tretjega na Cipru.

Potem pa se je položaj spremenil. Z abesinsko vojno se je povečala napetost v Sredozemlju. Italija je začela utrjevati otok Leros v Dodekanezu. Zato so tudi Angleži poslali na Ciper komisijo, naredili načrte in takoj začeli z utrjevanjem otoka. To je bilo leta 1936. Vse do danes je bil Ciper za vojno v Sredozemlju drugotnega pomena. Ker pa se vojna vedno bolj približuje vzhodnemu Sredozemlju, v katerem ima Ciper odlično lego, bo postal tudi ta otok zelo važen. Predstavljal bo lahko veliko oviro za gibanje brodogov v tem prostoru. Pa tudi Dardanele, Haifa in Suez bodo lahko imeli v Cipru uspešno podporo.

Usoda pariškega časopisja

Sredi poletja leta 1939 je bilo pri pariškem časopisju še vse po starem. Ko je v avgustu postal mednarodni položaj vse resnejši, vendar še ne brezupen, je Daladierjeva vlada uvedla cenzuro. To samo po sebi ni bilo nič nenavadnega. Vendar vojna še ni izbruhnila in časopisje bi lahko dalo marsikateri pameten nasvet zlasti v pogledu pospeševanja oboroževanja, ki ga je vlada zanemarjala. Po izbruhu vojne je bila cenzura še strožja. Časopisje bi v marsičem rado svarilo vlado in poobilo javno mnenje, toda vrata in ušesa so mu bila zaprta. Ko so Nemci zasedli Francijo, se je vse pariško časopisje z izjemo Matina preselilo v provinco. Nekateri listi so sploh prenehali izhajati. Nekateri listi so izhajali od časa do časa, kot le Temps, dokler se ni ustavil v Clermont-Ferrandu, ko se je francoska vlada naselila v Vichyju. Clermont je postal začasno središče pariškega časopisja. Tam sedaj izhajajo tile listi, ki so bili prej v Parizu: Temps, Journal des débats, Figaro, Petit Journal, Petit Parisien, Jour. Illustration, Paris-Soir, Candide. Pred nekaj tedni je začel izhajati v Clermontu tudi tednik Aux Ecoules, ki je po nemškem prihodu v Francijo nehal izhajati. Tam izhaja tudi Revue des Deux Mondes, Journal in l'Action Française sta se zatekla v Limoges, l'Auto v Lyon, tednik Gringoire pa v Marseille.

V zadnjem času se je nekaj listov preselilo v Lyon, ki je veliko središče južnovzhodne Francije. Figaro, Temps in Paris-Soir so se preselili tja, sledil jim bo pa še Jour. V Clermont-Ferrandu je nastalo tudi nekaj novih listov. Bivši socialistični minister Spinasse je začel izdajati protisocialistični list l'Effort, bivši minister in »exsocialist« Frossard pa izdaja Mot d'ordre. Katoliški dnevnik La Croix izhaja začasno v Limoges.

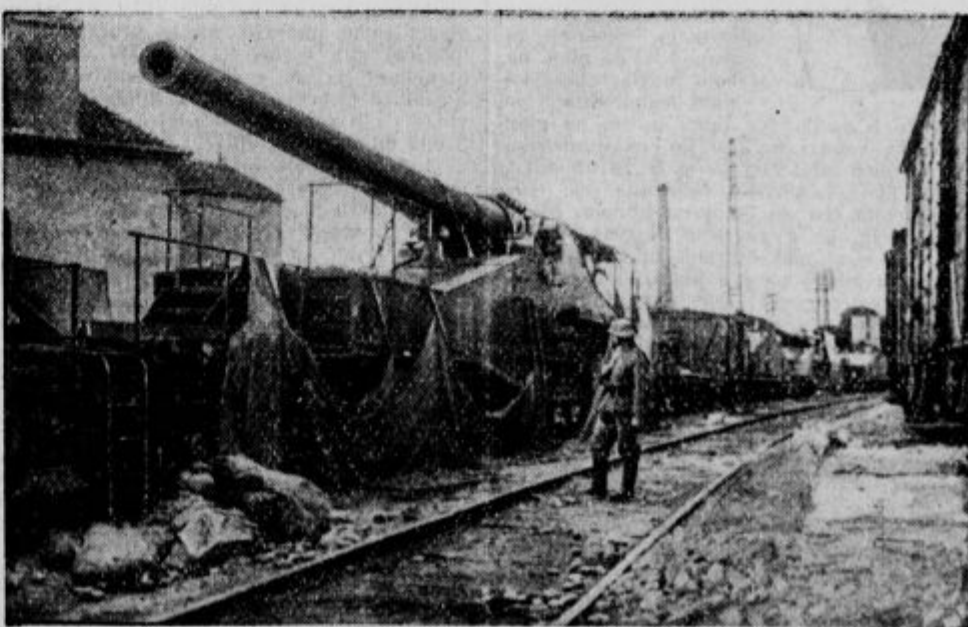
Pariško časopisje je dobilo prijateljsko pomoč pri podeželskih listih. Če mu ti ne bi pomagali s svojimi tiskarnami, bi nikakor ne moglo izhajati.

Versko časopisje v Nemčiji

Italijanski list »L'Avvenire d'Italia« prinaša iz Monakovega tole poročilo o verskem tisku v Nemčiji: s prvim oktobrom je zopet začel izhajati v Eichstättu tednik »Klerusblatt«, ki že dalj časa ni smel izhajati. Po ukinitvi verskega lista »Kirchenzeitung« v Solnogradu bo »Klerusblatt« edini časopis, ki se bo bavil s svojstveno cerkvenimi vprašanji nemške duhovščine. Na Dunaju je v svojem 61. letu s prvem septembrom prenehal izhajati list »Korrespondenz des Priestergebetvereines«, ki je bil glasilo duhovniške molitvene družbe. Družba sama bo še nadaljevala svoje delo.

Kuga v severni Mandžuriji

Moskovska »Pravda« prinaša poročilo japonske agencije Domei, da je izbruhnila v severni Mandžuriji kuga. Japonska vlada je ukrenila vse potrebno, da se kuga ne bo razširila na Japonsko. Po uradnih podatkih so odkrili doslej 850 primerov kuge.

Francoski top, montiran na železniški voz, ki je padel v nemške roke kot vojni plen.

Nevarnost mešanih zakonov

»Holy Name Journal«, velik katoliški časopis, razširjen povsod po Zedinjenih državah Amerike, je objavil daljši članek o mešanih zakonih med katoličani in protestanti. V članku je bila objavljena tudi zanimiva statistika, ki kaže bolj kot vse drugo, kako pobudni so za versko življenje katoličanov mešani zakoni. Če sklenejo starši mešani zakon, potem goji samo 34% otrok versko življenje do dvajsetega leta (bodiš katoliško, bodi protestantsko). Če so starši protestanti, ohrani 68% otrok protestantsko vero. Kadar sta oba starša katoličana, ostane 92% otrok zvestih katoliški veri.

Vloga Kanade v sedanji vojni

Američani so mnenja, da bo imela Kanada v tej vojni še važno vlogo, ker je najbogatejša država na svetu v pogledu materialnih sredstev, potrebnih za vojno. Kanadske tovarne delajo s polno paro. Kanada preskrbuje Anglijo s topovi. Kanada je tudi zaloga letalstva in letalskega osebja angleške vojske. Letno bo dala Kanada Angliji 20.000 pilotov in 30.000 članov ostalega letalskega osebja. Tam izdelujejo lovška letala tipa Hurricane, ki jih Angleži uporabljajo v sedanji vojni. V kratkem bodo izdelali 300 letal na mesec. Kanada pošilja nadalje v Anglijo velike količine bakra, največ aluminija, topove in motorna vozila. Zedinjene države podpirajo Kanado s stroji, premogom, jeblom. Pošiljajo ji tudi inženirje za pomoč v letalskih tovarnah.

Poštni promet med zasedeno in nezasedeno Francijo

Med zasedeno in nezasedeno Francijo ni dovoljeno pošiljati zasebna pisma. Le posebne rodbinske karte so dopuščene. Ker se nekateri teh naredb niso držali in so navzlic temu pisali, so jim bila pisma od nemških oblasti vrnjena z označbo »nedopuščen«, znamke pa je dotičnik, ki je dobil pismo na ta način vrnjeno, lahko zamenjal za druge neuničene znamke. Ker pa pošiljanje takih pism ni hotelo prenehati, so francoske oblasti posvarile prebivalstvo, da bodo taka pisma tudi v bodoče vrnjena, znamke pa ne bodo več zamenjane.

Jesenski čas je čas lova.

Pet tisoč dedičev se je zamarjalo za milijonsko dediščino

Leta 1925 je umrla v Gandu (Belgija) gospodična Orlay, ki je zapustila štiri milijone frankov. V oporoki je določila, da naj dobi po njeni smrti ves denar njen deček. Če bi on kot edini dedič umrl, naj se razdeli vse med sorodnike drugega kolena. Za to dediščino se je petnajst let potegovalo nič manj kot pet tisoč sorodnikov, ki so vsi trdili, da jim pripada omenjena dediščina. Sodišče je pred kratkim razsodilo, da se ne more ozirati na pokojnično željo, naj njeno imetje razdeli med vse sorodnike drugega kolena, temveč je odločilo, da pripada cela dediščina neposrednim nečakom potomcem. Tako je bil končan zanimiv proces, ki je trajal petnajst let in je bilo udeleženih v njem pet tisoč ljudi.

Za dobro voljo

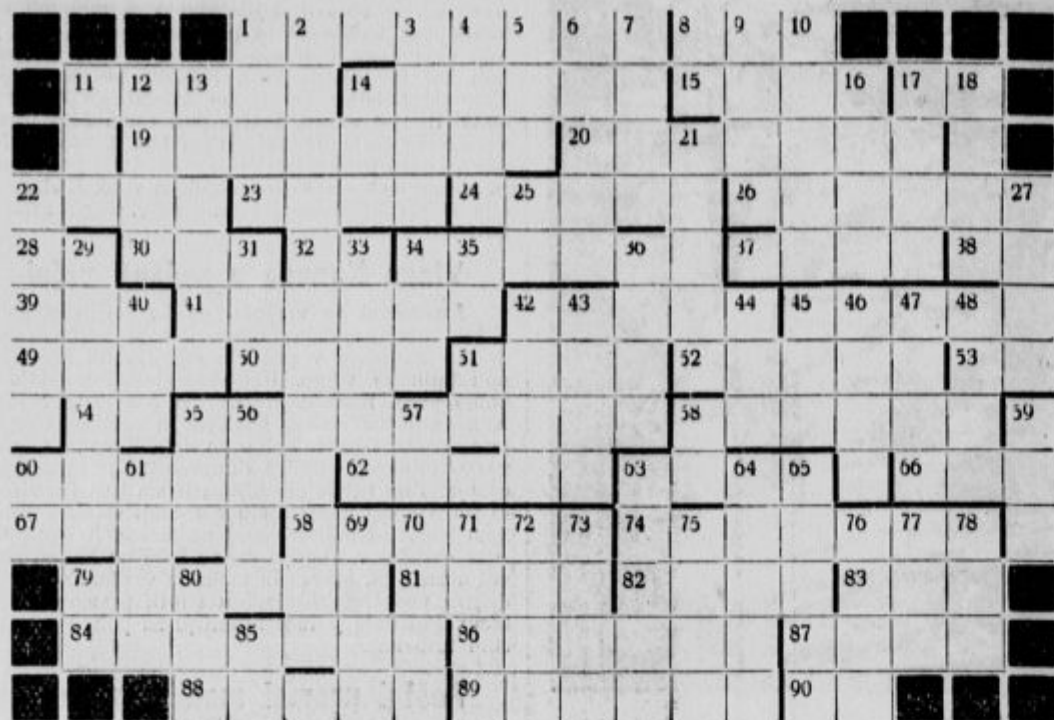
Med otroci.

Petrček se igra z avtomobilom. Sosedov Joža ga nekaj časa opazuje, potem pa ga vpraša: »Ali je to vse, kar spada k tvojemu avtomobilu?« »Seveda,« mu odgovori Petrček. »Ha, ha,« se smeji Joža, »kakšen avtomobil pa imaš, ko niti karte za bencin nimaš!«

Izpit iz živalstva.

»Če postaviš pred osla vedro vode, vedro vina in vedro mleka, iz katerega vedra bo pil?« »Pil bo iz vedra z vodo.« »Odlično! Zakaj pa?« »Ker je osel.«

Križanka

Besede pomenijo:

Vodoravno: 1. Žensko ime; ime mnogih slovenskih gora s cerkvami. 8. Kratica jugoslovanske politične stranke. 11. Silno močan človek; predmet velikih dimenzij. 14. Mizarsko orodje. 15. Točka v Sredozemlju, ki je strateško silno važna; tudi film enakega imena. 17. Glasbeno delo, celota (kratka). 19. Svečena stare rimske boginje. 20. Svetovno znan slovenski pevec-tenorist. 22. Slovenski šolnik in slovnica iz preteklega stoletja. 23. Verdi-jeva opera. 24. Operni napjev, spev. 26. Gibati se po zraku. 28. Nepriznani del vsake vrste se stvari. 30. Reka, ki izvira v Abesinskem višavju. 32. Kratica bodoče samostanske enote v naši državi. 34. Pripravna stvar za kadilce. 37. Družinski član. 38. Ploskovna enota. 39. Druga beseda za zdravilo. 41. Neprilika, zapreka. 42. Bela, krhka snov, ki se rabi pri izdelovanju kipov, posod itd. 43. Tatinska ptica. 49. Del človeškega obraza. 50. Drugo ime za kokoš. 51. Skrajšano moško krstno ime. 52. Otok v Sredozemlju, ki je pod angleško nadoblastjo. 53. Trinajsta in petnajsta črka v abecedi. 54. Kratica, ki pomeni tega tedna. 55. Slovenski dramatik (pisal: Voda, Zlato tele). 58. Vsak dan. 60. Brezpomembni, kratak tepež; kožna odrtna. 62. Mesec v letu. 63. Sestavina dušika, kisika in nekaj drugih plinov. 66. Molit (cerkveni izraz). 67. Cilj, dogovorjeno dejanje. 68. Svojični zaimek. 74. Mesto v Albaniji. 79. Stvar, ki ne prinese vedno sreče. 81. Del človeškega telesa. 82. Rooseveltova gospodarsko obnovitvena organizacija. 83. Gora v Mali Aziji. 84. Tuja beseda pa spletko, zaroto. 86. Gozdni grm z užitim sadežem; slovenski ljudski dramatik. 87. Dober, mil. 88. Igra na karte. 89. Vrsta znanstvenika. 90. Kratica domače časopisne agencije.

Navpično: 1. Poljedelsko orodje. 2. Svetovno znano italijansko peneče vino. 3. Hodnik, veža (tujka). 4. Mesto na Primorskem. 5. Kratko žensko ime. 6. Kraj pri št. Petru na Krasu. 7. Vrhodni krivoverec, čigar sekta je bila obsojena na cerkv. zboru v Niceji. 8. Dva enaka soglasnika (sičnika); tudi nemška črna uniformirana vojaška garda. 9. Tujka za dvojino. 10. Stran neba. 11. Otok v Hrvatskem Primorju. 12. Ozvezdje. 13. Dober ali slab kmetov pridelek. 14. Posledica rastlinske oploditve. 16. Vrsta cigarete. 17. Kuhinjska začimba. 18. Najnižji del telesa. 21. Alphonse Daudet-jev roman — »Slovenčev podlistek«. 22. Grško mesto v bližini naše meje, smer italijanskega prodiranja v sedanji vojni. 23. V morje štrleča kopnina. 27. Višavje v južni Aziji. 29. Družinska članica. 31. Vrsta barynega mazila (slepici rdeči nohtil). 33. Boj. 34. Majhna stavba. 35. Sa. 36. Miselni utrinek, trščica. 40. Katoliško tiskovno društvo (kratka). 42. Nadomestek za juho, juhin dodatek. 43. Letopis. 44. Kovina. 45. Pride. 46. Uboga, siromašna. 47. Reka, ki teče skozi Firence. 48. Strupen plin. 51. Kratica akademškega naslova. 53. Sleherno, popolno. 56. Del hiše. 57. Leposlovna

oblika. 58. Kratica akademškega naslova. 59. Rdeča poljska cvetlica. 60. Pisemska kratka. 61. Beseda iz molitve. 63. Najvišja točka ozorja. 64. Moško krstno ime. 65. Štirioglat, črn in polizan sveti kamen v Meki. 69. Oseba iz Šekspirjevega Othella. 70. Sličen, isti. 71. Visoka vzpetina. 72. Zemljiska mera. 73. Nastavljena past, mamilo. 75. Svetovno znan letoviški otok pri Benetkah. 76. Moč, energija. 77. Kratko tuje žensko ime. 78. Gol. 79. Kratka vprašalica. 80. Kratica — pošta, telegraf, telefon. 85. Egiptovsko božanstvo.

Rešitev nedeljske križanke:

Vodoravno: 12. Ura — 14. Rož — 16. Ali — 19. Kos — 20. Pag — 22. Oto — 23. b. Dir — 25. Ca (circa) — 26. Vol — 27. Ako — 27. Ako — 28. Sapho — 29. Pol — 30. Olo — 32. L. r. (lastnoročno) — 34. Mar — 37. B. s. a. Rio — 36. Mir — 37. lme — 38. Ven — 39. Jona — 40. Tat — 41. Avt — 42. Dih — 43. Eva — 44. Leca — 45. Ave — 46. A. a. a. — 47. Kan — 52. L. (lastnoročno) — 54. Mar — 57. B. s. a. — 60. D. M. K. (Dijaška Marijina kongregacija) — 62. Oves — 64. Ves — 65. Tam — 68. Ris — 69. Srd — 71. Ruta — 73. Pir — 74. Trg — 75. Kih — 76. Eta — 77. Pil — 78. Ara — 79. Raz — 80. A. c. (anno corrente) — 81. lma — 82. Lan — 83. Atomi — 84. Cin — 85. Ams — 86. Ti — 87. Tak — 88. Ana — 89. Raj — 90. lla — 81. Nak — 92. Aga — 93. Kaj.

Navpično: 1. Lucija — 2. Ravana — 3. Molitev — 4. Raketa — 5. Pisava — 6. Kopitar — 7. Opomin — 8. Ogorek — 9. Otomani — 10. Udovec — 11. Granat — 13. Rado — 14. Rokav — 15. Zara — 17. Lota — 18. Karta — 19. Shod — 21. Apih — 22. Oliva — 23. Okel — 24. Irec — 28. Mrvica — 49. Krtica — 50. Vasica — 51. Oktava — 42. Lopata — 43. Utma — 54. Megla — 35. Askari — 36. Smeti — 37. Brama — 38. Sipina — 39. Brana — 60. Drama — 61. Murska — 63. Erika — 64. Vrana — 66. Ahaja — 67. Stolp — 69. Slika — 70. Draga — 72. Azija.

Zlogovnica

Sestavi iz zlogov: bi, da, i, ka, ka, ka, ko, lek, li, liv, na, na, o, o, po, pon, ro, ro, ri, si, ta, tar.

Besede sledečega pomena:

Vrsta davka — gozdni sad — prehlad — zadnja volja — hud dež — lepo vedenje — štajersko vino — jugoslov. filmska igralka.

Prve črke dobljenih besed povedo češko gorovje, zadnje črke puščavski sprevod.

Trbovlje

O Rusiji se začne danes predavanje g. Avseneka ob 9. — devetih — ne pa kakor je bilo v pelek pomotoma natisnjeno, da ob desetih — takoj po dohodu avtobusa.

Nova knjigarna v Trbovljah. Ker Zadruga knjigarna ne more kot zadruga več obstajati po novem Zadrugnem zakonu, je prevzela vso njeno zalogo in posle Cirilova tiskarna v Mariboru, ki jo bo vodila naprej kot podružnico in še razširila poslovanje. Prav tako se bo še tam naprej vodila podružnica uprave Slovenca.

VERITAS GENERALNO ZASTOPSTVO IN SKLADIŠČE

Anton Bremec
Celje

lščajo se zastopniki

PROSTOVOLJNA JAVNA DRAŽBA

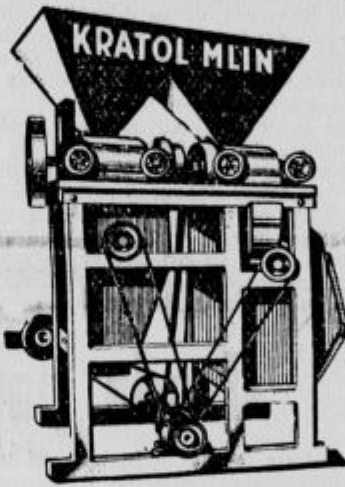
hiše št. 102 v Metliki se vrši dne 9. 11. 1940 ob 11 uri v pisarni javnega notarja v Metliki. Dražbeni pogoji so na vpogled v pisarni.

Graščinsko posestvo

v Savinjski dolini ob državni cesti, obstoječe iz 14 ha njiv, 23 ha travnikov, 42 ha gozda, lepega sadonosnika in prvostnega hmeljskega nasada, **naprodaj**. — Vprašati na upravi »Slovenca« pod števil. 15891

Pozor mlinarji, trgovci!

Opozorjamo cenj. interese, da si ogledate naš novi izpopolnjeni valjni mlin v pogonu od dne 7. do 12. t. m. v naši delavnici

J. Kramer

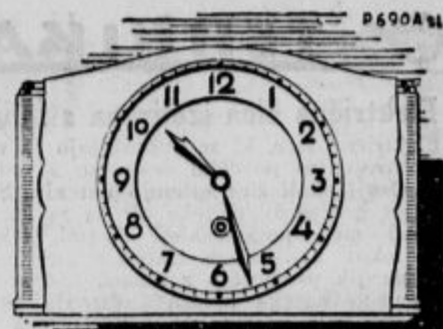
kov. strugarstvo, strojna delavnica

Ljubljana, Šelenburgova ulica 4.

Rešitev nedeljske zlogovnice:

Tisočak — Email — Harpuna — Arad — Rodovi — Jezikav — Enako.

Prve črke dajo: Tcharje. zadnje: Kladivo.

Mnoge gospodinje niti ne slutijo

kako udobna, koristna in lepa je v kuhinji lična Junghansova kuhinjska ura. Okusne oblike, dolga trpežnost in nizke cene — to so prednosti svetovno znanih

Junghans

UR

Z ZNAMKO ZVEZDE

DOBIJO SE V VSEH ŠTOKOVNIH TRGOVINAH Z URAMI

Razois

za dobavo 50 vagonov
prima kislega zelja

Ponudbe z navedbo količine in najnižje cene na upravo lista pod »Kislo zelje«. 10.795

Kurja očesa

Najboljše sredstvo proti kurjim očesom je mast CLAVEN. Dobite v lekarnah, drogerijah ali naravnost iz tvornice in glavnega skladišča **M. Hrnjak**, lekarnar, Sisak

Varujte se potvorb!

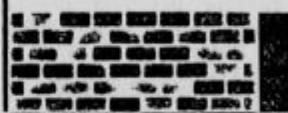

Zahtevajte v vseh lokalih »Slovenca«

V bližini Zagreba, zelo dobro vpeljeno, moderno urejeno, kapaciteta do pet milijonov opeke in strešnikov prodamo po zelo ugodnih pogojih

OPEKARNO

Za informacije se izvolite obrniti pisмено potom uprave lista pod »Opekarnas, števil. 16578

Kurenčkova Neška ma tud beseda

Ide rekel, če b nusi la čez rama lesica, na glau pa svitek? Tu vendar na gre za ena uradenška suproga. Puseben zdej ne, ke maja že ublublen, de jim boja plače še puvišal. Namenila sem sem, de s bom kepila čist en muderen klubuk, če na bo glih predrag, ke z gnarjem zdej na smena frečkat, ke sa cene maksimirane za krumpir, če ga češ jest, ga moreš pa tku plačat, kulker prečpuvauc zanja pugerava. Ene par klubuku m je blu prou ušec. Pa tud dober sa m stal, ke sem jih pumerla, ampak dragi sa bli pa taku, de sem mogla kar križ naredit čezne. Letas m na bo kazal družga, koker de bom kar ta starga mal prefarbala, pa bo spet tak, koker de b blu nou.

»Ja, Gusti, kuku pa je tu, de s krtička za zube pucat kupu? sem ga uguvarila, ke sem vidla, de nos krtička v rok. »Za kua ja boš pa mou, ke nimaš nič zoh?«

»Sej prouzaprou zdej že sam na vem, za kua m bo krtička, m je Gusti udguvuru, pa mal nasmehu se n je. »Veš, Neška, sej sem s tou kupet kašne eupate za zima, ke mam te že čist spufane, pa sa m ble predrage. Pumiseli! Pred enem dvejestem letem sem s kupu tud ile u te štacun eupate. Še mal leuš sa ble, koker sa te, ke m jih je dons ponuju. Pa veš kulk sem dau tekat

zajne? Nč več koker šterdeset dinarčku. Dons je pa pugeru zajne kar studvestet dinarju. Kar debel sem ga pugledu, ke m je tu puvodu. Sej vender nistem prsmojen, de b dajau tulk za ene eupate. Tku sem ga pa nahrulu, de je mou zadost zaenkat. Ke sem mu pol še puvodu, kulk sem dau pred dvejestem letm za take eupate, se m je začeu pa upravičevati in m ta reč tkula razložu:«

»Puglejte, gespud! Tud te eupate, ke sem vam jih pukazu, ležeja že dvejest let u našmu magazinu. Tekat sa res kušale sam šterdeset dinarju. Zdej pa prrajite sam deset prucuntu k temu kapitale, ke sma ga u te eupate pred dvejestem letem uteknili, pa bote videli, de mi prou nč nisma cupat pudražili, ke te prucenti znoseja u tem čas glih osmedest dinarju. Šterdeset in osmedeset pa znese skup glih studvestet dinarju. No, al zdej sprevidite, kuku sulidna je naša trgovina? Če b vam jih dal zdej za studecet dinarju, b mel mi clu deset dinarju zgube. Tu bo pa mende tud vam znau, de ud zgube nuben člouk na more žiut. ti narup na še en trgovce, ke more še dauke puvrh plačvat.«

»Viš, Neška, s tem pujasnilam m je kar sapa zaperu. Prou nč mu nistem mogu udguvort. Ke pa slučajen nistem mou tulk gnarja pr seb, sem se mu pa lepu zahvalu za pujasnil. De pa nistem šou glih prazen iz štacune, sem s kupu pa tala krtička.«

»Čist dober s se udrezu, Gusti, sem ga puhvalila. Udu tebe na more člouk več pugerat. Jest b mu pa že še kej družga puvudala. Noja, pa pestiva tu. Ti holt zdej nimaš cupat, jest pa klubuka nimam. Družga nama na bo kazal, koker de bova tulk časa še pučakala, de boja trgovci brez obrest soj blagu predaigla. Kam s pa zdej nameneni? Za dam jiti zdej, je še mal prekmal. Sevede, navaren je pa tud bit kar duma. Sej t je mende znau, de duma lde mrjeja. Za umrt sva pa vender uba še premalada. Veš kaj? Stopva še mal kela u tista uradenška »Krtička«, ke je glih tam spodi pud daukarija na duriš. Tam prauja, de maja prou dober vinček, pa pucen je tud bi, koker pu drugeh krtičkah. Jest

stopem večkat ke na kašen ferklčket ket uradenška suproga. Pa kašna prjateleca uzamem s saba, de namest mene ceha plača. Nč se na boj! Dons bom pa jest dala za ene pu literčka, če greš z mana. Sej se že doug nista vidla. Marskej se mava za puguvert. Jest sem že kumi čakala, de b pršla skp. No, al greš?«

»Kua prauš, de je u tist hiš, koker ja daukarija, tud še kašna krtička, al štarija, koker se prau pu slovensk? Ki pa tu skp paše? se je začeu Gust

»Zakua b pa tu skp na pasal? Daukarija je u perum šluk. Štarija je pa spodi na duriš. Tu te koker nalaš Kene, če b eden šou rad gor pu štengh dauke plačat, pa teku tku vesok pu štengh kubaca, stop pa rajš kar čez duriše, pa s prvo za tist gnar, ke b ga u daukari uddau, rajš ene par glašku. Še kašna voreng afna dubi za tist gnar. Če ga u daukari udda, pa nima prou nč ud tega No, al ni bi pameten, če gre kar čez duriše? Kar z mana pejd. Sej bom jest dala za pijaja.«

Ke je Gusti slišu, de bom dala jest za pijaja, se ni prou nč zmrdvou, koker je negava navada. Kar hiter je tista krtička u varžet uteknou, pa sva šla ke preke šenklaui. Ta mrčina je šou tku hiter kreulou, de sem ga kumi duhajala. Mende se je bavu, de b se na premislila. Ampak jest sem taka, de če enkat dam beseda, je koker prbit. No, ke sva enkat pršla tam čez duriše daučne uprave u tista krtička, sva pa vidla, de sa že use mize skori zasene. Kumi sva dubila še dva prustorčka pr en miz, ke sa sedel že trje gepudi, pa ud »Zale sa se menil. Dva sta zabaulala čez Zale, eden se je pa zajne putegvou. Men se je kar čuden zdel, de se pu štarijah take reči menja, ke živem ljem ja Zale nč mar na greja. Pu štarijah se navaden menja lde ud kašenga športa al pa ud kašnih nasreč, tatou in pa ud dragine. Z Zalau maja ja že časupisi zadost za upravi. »Kua pa ti, Gusti, al ti na boš zavle Zal nč jezika stegnu? Veš, de sa lde ferbčen s kom boš ti putegnu. Al s jih šou ti že pugledat?«

»Veš, Neška, mal predeleč sa jih naštimal. Če b jih naštimal tlela v Zvelež alj pa gor pud Tibuli, b s jih že zdauni ugledu. Not gor k Svetmu Križe je pa zame le mal predeleč. Kene, če grem k nogam, b prou gvihen en negava strgu.

Leder je pa zdej predrag, de b s mogu jest kej taga špogat, m je Gusti udguvuru na moj uprašajne.

»Sej t ni treba k nogam hodet. Al na veš, de tramvaj voz čist ke du Zal? Sej se lohka s tramvajem peleš, pa na buš čoulu strgu, sem ga jest upuzurila.

»Neška, Neška! Tu ja jest sam dober vem. Ampak tu moreš pumiseli, de tramvaj kušta ke pa nazaj pet dinarčku. Tu je pa zame že lep gnar. Za pet dinarčku dubim pa že ena škateleu Drava eigareit, ke jih mam za eeu teden zadost. Jest stopem rajš kar gor na Grad, pa s Zale z Grada ugledujm. Z Grada se pa strašen lepu vidja. Jest se jiti kar nagledat na morem. tku sa m ušec. Jest na vem, zakua »Jugosluvenarsk narude« s takim apetitam čezne zabaula? Dokler je pr žeujejn, nej bo rajš tih, ke Zale sa prouzaprou sam mrličem namenene. Ke sva se zadnč pr Totenbirte z mežnarjem ud Svetga Križa dubila, m Zali kar ni mogu prehvat. Reku m je, de že kumi čakala, de b pršou tud on u ena taka kajbea, ke na svet tku ni več za žiut, ke je taka dragina. Puvodu m je tud, de se du zdej še ni nubeden pruzvou čez te kajbee, če sa ga noter puložel. Kar dober se počutja u nh, pa nej boja že kristjani al pa pravuslaven. Zakua se pol glih »Jugosluvenarsk narude« zmeri ujedat? Nej vender pučaka, de bo sam puskusu, kuku se kej noter pučiva. Pol nej pa guvari.«

»Ti maš čist prou, Gusti. Jest sem tud tojga mnejna. Ta peru nore člouk puskust, pol nej pa kritizira. Jest na bom nekoč čez kašna pijaja zabaulala, dokler ja sama na bom pukusla. Sej tiste piramide ma tud »Jugosluvenarsk narude« u želodec. Kar naprej in naprej jih skuz zobe uleče, če prou sa še ta narbi prpraune za spumenike. Puglejte, kua sa naredel iblansk rukumaubari s tista sluvenska mama tam pred muzeumam. Kar nus sa ji udbil, pa je bla fertik. Zdej more pa u en kišt pučival, ke ja je sram brez nusa se ldem kazat Cojze na na more nubeden nusa udbit. Glih tku še stoji na Cojzu cest, koker sa ga pustaul. No, al nisa tak spumeniki bi praktičen.«

»Čist dober s puvudala, Neška. Zdej dej pa že za pu litra, pol bova pa šla. Jest mam dons še tulk eneuh potu, de na vem, kdaj bom use upravu.«

K. N.

Posedstva**»REALITETA«**

zavod za nakup in prodajo nepremičnin je sam v Ljubljani, Prešernova ulica 54, I. nadst. Telefon 44-20.

Posestvo

20—25 oravov zemlje kupim. Le resne ponudbe in točne podatke poslati na naslov: Justin Janež, — Hlavčje njiwe 10, pošta Gorenja vas nad škofjo Loko. (p)

Prodajna hiša

visokeprilčno, 4 sobe, kuhinja, 2 kleti, vrt z njivo, pet minut od postaje, v bližini industrijskega kraja. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 16765.

Dvovnadstropna hiša

moderna, na novo grajena, v središču Banja Luke, s tremi udobnimi stanovanji, z balkoni, ugodno napredaj radi odhoda. Informacije daje pisarna Marinka Udiljak, Banja Luka.

Petstanovanjsko hišo

z vrtom, prodam. Mohorčič, Kralja Petra c. 174, Studenci-Maribor.

Dva orala zemlje

njiwa in travnik, prodam. Naslov v podr. »Slov.« v Celju.

Hiša s sadonosnikom

in njivo, za državno cesto, četrt ure od postaje v Slov. Konjicah, ugodno napredaj za 58.000 din. Posreduje Polegek, Slov. Konjice.

Prostov. javna dražba

hmeljskih parcel bo v Zalcu dne 16. novembra 1940. Proda se tudi večje posestvo. Pojasnila daje Gorjanc, Zalec.

Kupim hišo

novjšo, za okoli 500.000 din. Popis in kraj poslati v upravo »Slovenca« pod »Mesar z dežele« 16850.

Usnjarno

s posestvom ali brez takoj ugodno prodam. Počloj je pripravnost tudi za kako drugo industrijo. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 16743. (p)

Hišo v centru

ali več manjših blizu centra, v vrednosti 3 milijone, kupim. — Ponudbe poslati v upravo »Slov.« pod »Prodaj sem veleposrestvo« št. 16851.

Hišo

ki bi donosala 6%, za do 300.000 din, Siska, Bežigrad, Kodeljevo - kupim in plačam v gotovini. — Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Industrijski ravnatelj« št. 16852.

Lepa stavbna parcela

ob banovinski cesti Brežice-Sromlje, ugodno napredaj. Polzeve se pri gostilni Zagor, Dečna sela pri Brežicah. — Istotam napredaj rezan hrastov les v različnih dimenzijah. (p)

Kupim v Ljubljani

enonadstropno, visokoprilčno hišo, s trobojnim in dvema dvobojnim stanovanjima ter z vsemi pritliklinami. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Bliznja periferija« št. 16556. (p)

Hišo št. 98 v Brežicah

v kateri se je izvrševala pečarska in lončarska obrt, pripravna pa tudi za vsako drugo obrt, prodamo najvišjemu ponudniku. Polovico kupnine je treba položiti takoj v gotovini, ostanek lahko ostane kot hipoteka, od se lahko plača tudi s stare vlogo našega zavoda. Hranilnica mestne občine Brežice.

Prodajna hiša

popolnoma novo, 8 stanovanj s kopalicami, dober donos, ugodno za naložitev kapitala, za 1.950.000 din. — Hišo, starejšo, 9 stanovanj, v dobrem stanju, za 720.000 din. — Nadalje imam v prodaji: hiše, vile, parcele, gozdove in posestva. Realiteta pisarna F. Pristavec, sodno zaprišeni izvedenci, Ljubljana, Gosposvetska c. 3. Tel. 23-81

Trstje**za strope**

iz najboljšega materiala, vezano s pobakreno žico, izdeluje in dobavlja

Jos. R. Puh - Ljubljana

ZALOGA JUGOLIT PLOŠČ

Gradaška ulica 22 Telefon 25-13

Parcela

napredaj. Polzeve se na Krakovski 25, Trnovo. (p)

Parcelo

ob Celovški cesti - prodam. Pisite v upr. »Slov.« pod »Kupim hišo« 16853.

Hišo

do 180.000 din gotovine kupim kjerkoli, blizu tramvaja. Ponudbe v upr. »Slov.« pod »Dvostanovanjska« št. 16854.

Parcelo

od 50.000 do 80.000 din, proti št. Vidu ali Ježici, kupim takoj. — Se danes ponudite v upravo »Slov.« pod »Pododval« 16855.

Večji kompleks stavbišča

v severnem delu Ljubljane, prodam. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »10.000 m²« št. 16759. (p)

Hiša

3 stanovanja po 2 sobi s kuhinjo, velik vrt, napredaj v Mostah. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 16754. (p)

Posestvo z žago

in mlinom, prodam. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Gozdni kraj« 16719.

Majhna vila na Bledu

ugodno napredaj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 16727. (p)

Vilo v Ljubljani

do zneska okoli 600.000 din, kupim. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Brez posredovalca« št. 16872.

Srednje posestvo

kupim v bližini Novega mesta. Ponudbe v upr. »Slov.« pod »Plačljivo takoj« št. 16874.

Blizu št. Vida prodam

ca. 2200 m² gozda po 2 din m². F. Jemec, Trzaska 8, Ljubljana.

Parcelo

blizu Stadiona, prodam. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Parcela« 16880.

Več stavbnih parcel

v Kranju, po ugodni ceni napredaj. — Informacije daje: Šusterski, Ljubljana, Frankopanska 21.

Kupim hišo s posestvom

v dobrem stanju, za par glav živine in par prašičev. Natančen opis hiše in posestva, kraja in z navedbo cene na upravo »Slovenca« pod »Hiša v dobrem stanju« št. 16669.

Vnajem**ISČEJO:****Mizarsko delavnico**

večja ali primerne prostore, katere preuredim, isčem za takoj. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Mizarska« št. 16800. (m)

Kovačnico

v prometnem kraju vzajem v najem. Ivan Eržen, Cerkije pri Kranju št. 93.

ODDAJO:**Pekarno**

v večjem kraju oddam. Naslov v podružnici »Slovenca« v Celju. (n)

Dobro vpeljeno trgovino

s specijalnim blagom - oddam takoj ali pozneje. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 16856.

Lokal

kjer je trgovina »Bata« v šiški, Celovška cesta 63 oddam. Polzeve se v trgovini Rebolj, v isti hiši.

Trgovski lokal

najmodernejše opremljen (elektrika, plin, vodovod, telefon in lastni WC), prikladen tudi za pisarno ali zastopstvo, se takoj odda na Tyrševi cesti št. 47 b.

Kupimo**Vsakovrstno zlato**

briljante in srebro kupuje po najvišjih cenah

A. Božič, Ljubljana

Francišanska ulica 3

Raznovrstne odpadke

kakor krojaške, šiviljske, stare volnene jopice, jutro in vse vrste vreč, kupujem. Plačujem po najvišjih cenah. Grebenc A., Tyrševa cesta 36. (k)

Kupim

več suhega lepega bukovca in orehovega zaganega lesa od 30 do 70 cm debeline. Vengust, mizarstvo, Smlednik. (k)

Vsakovrstno**zlato kupuje**

po najvišjih cenah CERNE, juvelir, Ljubljana Wolfova ulica št. 9

Odpadke sveč

in star parafin kupi »Unitas«, Šiška, v vsaki množini, po najvišjih cenah. (k)

Kupim:

stružnico, poljsko kovačnico, primež, traverze 6 do 7 m dolge, peč, prenosljiv stedišnik. Najbolje plačamo staro gume, železo, kovine, steklenice in drugo. »Metalia«, Gosposvetska 16, tel. 32-88.

Srebro, drage kamne**in vsakovrstne****zlato kupuje**

po najvišjih cenah Jos. Eberle, Ljubljana Tyrševa 2 (Galača hotela »Slon«)

Prodajmo**Najugodnejši nakup**

moskib obisk audi Presker, Sv. Petra 14, Ljubljana.

Aparate za obsevanje

od dr. Müllerja s 3 zarnicami po 690 din prodaja: Ludvik Ileršič - Ljubljana, Cesta 29, okt. št. 13. Telefon 37-54. (l)

Kavne mlinčke

električne »Mahlkönig« in »Irus«, takoj proda se po stari valuti nemške marke Ludvik Ileršič, Cesta 29, oktobra 13, tel. 37-54.

Kozolec s 5 kni

napredaj. Polzeve se Kunaver, Ježica 25. Istotam je napredaj večja množina stavbnih klanf. (l)

2 sadni škopolnici

prevozno in malo ročno, prodam. Ljubljana, Trzaska cesta 119 a. (l)

Mizarji!

Okovje za pohištvo in vse vrste orodje izberete pri »Jeklo« - Stari trg

Kislo zelje, repo

po znižani ceni, prvovrstno dobavlja v sodih Homan, Ljubljana, Sv. Petra cesta 81, telefon 35-39. (l)

Dva nova tricikla

prvovrstne izdelave, poceni napredaj. Generator delavnica, Tyrševa c. 13 (levo dvorišče).

Šivalne stroje

Anker za šivilje, krojače in čevljarje, tudi za entlanje, z dvema iglama, Central Bobbin in druge, malo rabljene - poceni prodaja »Triglav«, Resljeva cesta 16.

Čebulo

zelje in krompir dobavlja Josip Lah, Oslusevec pri Ptuj.

Furnir

vsakovrsten, dobite najceneje neposredno v tovarni furnirja: Samsa Boris, Litija.

Peči na žagovino

iz močne pločevine, deset ur gorljive 400 din, šest ur 300 din, vam dobavlja dokler je zaloga Karl Cizel, kleparstvo, Vransko. (l)

Močan voz

na štiri peresa, oljnate osi, malo rabljen - prodam. Pripraven za trgovce in mesarje. Polzeve se: Gostilna Stara pošta v Domžalah.

Moško kolo

z dinamo, prodam za 470 din, dalje prodam telšmitno ješo in železno stojalo za kolesa za delavnice za 500 din. — Ambrož, Tyrševa 71.

Javna dražba

najdenih predmetov bo dne 6. novembra ob 9 na železn. postaji, Ljubljana

10—15 m³ drobtin

po 6.25 din franko Banja Luka nudi parna pekara Curčija, Banja Luka. (l)

Krojaški šivalni stroj

ki šiva naprej in nazaj, poceni prodam. Florjanska ulica 40, mlekarina.

Lepa zimsko jabolka

večjo množino, napredaj. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 16561. (l)

Cvetje

italijansko in jajca dobiti vedno pri Baloh, Kolodvorska 18. Tel. 31-66.

Dokolenice (gamaše)

priporoča Ivan Kravos, Maribor Aleksandrova cesta 13.

Orehe

cele, in cvetlični med - dobite v Medarni, Ljubljana, Židovska ulica 6.

»Singer« stroj

črno moško zimsko suknjo in rjavo, čevlje štev. 42, lovsko obleko, skoraj nov radio - prodam. — Resljeva cesta 4 a, Lavenčič.

Zimsko suknjo

in druge obleke, dobro ohranjene, prodam. Resljeva cesta 3, prtiličje.

Pisalni stroj »Ideal«

z valjem 60 cm, odlično ohranjen, nudi ugodno: »Torpedo«, Miklošičeva cesta 18.

Ročni voz

na dveh kolesih, rabljen, prodam. Andlovic, Gregorčičeva ulica 5. (l)

Krompir

beli 1.10, rožnik 1.30 din kilogram dobavi Rigler, Pragersko. (l)

Izrabite priliko!

Partija šivalnih strojev, prvovrstnih znamk z garancijo je po izredno nizkih cenah napredaj pri: »Promet«, nasproti križanske cerkve - Odpro tudi ob nedeljah dop. (l)

Ali**ste že naročili na****Slovenca****?****Vsak****naročnik****zavarovan****Auto-motor****Nov »Aero«**

pod nabavno ceno prodam. »Garaža LOJZE«, Tyrševa cesta 35. (t)

Poltovorni avto

zaprt, nosilnost 600 kg, jeklena karoserija, novi plišči, voz ohranjen kot nov, porabi samo 8 litrov bencina — takoj ugodno prodam. Kovacič, Cigale, tova 11.

Generatorje

najboljšega sistema, izdeluje za vse vrste avtomobilov in stabilnih motorjev Prva jugoslovanska generator delavnica v Ljubljani, Tyrševa 13.

Ugodna prilika

avto »Ford«, 8 cil. model 1937, zelo malo rabljen, napredaj. Na ogled ves dan v hotelu Balkan — Ljubljana, Sv. Petra cesta 25. (t)

Motor 200 ccm

dobro ohranjen, boljše znamke, kupim ali zamenjam za moderno spalnico. Mizarstvo Praprotnik, Ljubno, Gorenjsko.

Rabljen tovorni avto

3—3½ tone, pogon na bencin, prednost ima na nafto. Ponudbe poslati na naslov: Martin Pavličič, Trnje 13, Brežice.

Dvovinski avto

skoraj nov, poraba bencina 16 litrov, prodam. — Polzeve se: Slavko Cerar, mehanik, Domžale.

Razno

Gumbnice, gumbice, pilse, monograme, entel, ašur fino in bitro izvrši

Matek & Mikeš

Ljubljana, Francišanska ulica nasproti hotela Union

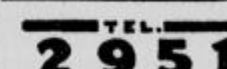
Vezenje perila, krasna predtiskana žen. roč. dela

OKAMA MAZILO

Iz zdravilnih zelišč - Cadovit uspeh pri ranah, opeklinah, ožuljenjih - volku - turih in vnetih itd. za nego dojenčkov pri kožnem vnetju, izpuščaji in hraelah na temenu, za razpoke na pravih bradavicah. Dobi se v lekarnah in drogerijah.

Brezplačno zavojček

Dostalovega toaletnega bisera na poskušnjo. Uspeh po prvi uporabi. Koža obraza in telesa ostane čista, zdrava in mlada. Mozolci ogreli, nečistost obraza izginejo. Pošljite za stroške 3 din v znamkah. »Kemikalija«, Novi Sad 144. V apotekah, drogerijah originalni karton stiri deset dinarjev.

DRVA PREMOG

IV. SCHUMI

DOLENJSKA

CEITA

Danes zjutraj nam je umrla moja ljuba mama in naša draga hčerka, sestra, gospa

Sabina Suša roj. Seliškar

Pogreb drage pokojnice bo v ponedeljek, dne 4. novembra 1940, ob 4. uri popoldne v Zal, kapelice sv. Petra k Sv. Križu.

Prosimo tihega sožalja.

V Ljubljani, dne 2. novembra 1940.

Jadka Suša, hčerka, Jadviga Seliškar, mati, Minka, Zoran, Tone, Stane, sestra in bratje.

JUGOŠKODA a. d.

ZAGREB, BOŠKOVIČEVA 32/1.

Telefon 63-06

ima serijske izdelke kot so elektromotorji, Dieslovi in plinski motorji, črpalni in razsvetljevni agregati, kolesa za ozkotirne železnice, matični ključji, nakovala, precizno orodje, posnemalniki itd.

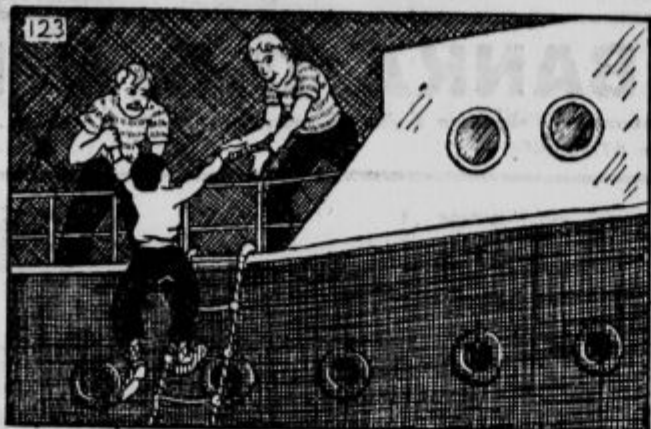
v stalni zalogi.

SOBE**ISČEJO:****Prazno sobo isčem**

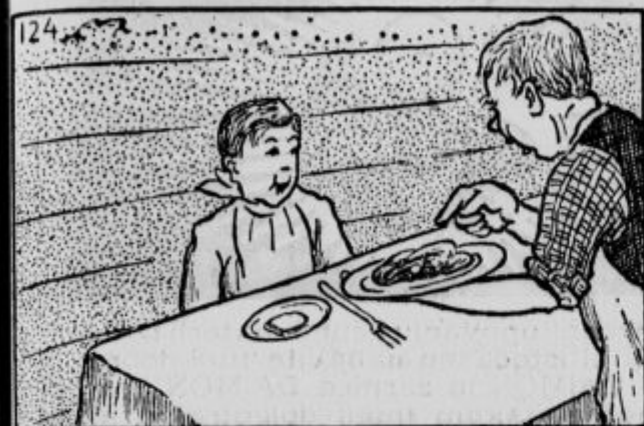
na Viču ali v Rožni dolini. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Plačam točno« št. 16758. (s)

Otroški kotiček

Mihčeve čudovite dogodivščine

(123) Z velikim trdom se morarjem posreči rešiti Miha. Bil je tudi že skrajni čas. Kajti, komaj je bil Mihec na ladji, se je čoln prevrnil in izginil v valovih.

(124) Ko si je nekoliko posušil obleko, je dobil izvrstno okrepčilo. »Na,« je rekel kuhar, »da si nekoliko opomoreš od prestanega strahu, dobiš pečenko. Jutri pa ne boš dobil nič boljšega, kot vsi ostali.«

Več milijonov

prvovrstnih, garantirano čistih sadik visokoraslega, pritlikavega in špalirnega sadnega drevja, trtnih cepičev, okrasnega grmičja, rož, rastlin za živo mejo, okrasnega drevja, žlahtnih topolov itd. je na razpolago našim cenjenim kupcem

„HORTUS“ sadna in trtna veleresevnica **Subotica**

Pošt. pret. 26 — Tel. int. 66 — Zahtevajte naš novi, ilustrirani brezplačni cenik!

Obveščam

vse, ki se zanimajo za modo, da sem otvoril

Novo modno krojačnico

na Gosposvetki c. 12
Lombar Alojzij
mlajši

ALI STE ŽE PLAČALI NAROČNINO?

Prikrojevalec

Sprejemam dobro izurjenega prikrojevalca z večletno prakso za veliko krojaško delavnico. — V pošte pridejo samo osebe s prama referencami. Na ponudbe brez istih se ne bom oziral. — Služba stalna. Ponudbe: Celje. pošt. predal 44.

Zahvala

Smatram za svojo najsvetejšo dolžnost, da vsaj z nekaj besedami izrečem tem potom javno zahvalo, ki jo dolgujem gospe Pavli de Comelli za njeno čudovito sredstvo zoper izpadanje las. To mi je namreč pripomoglo, da sem nadobil spet lepe, goste lase, kot sem jih imel prej v otroških letih. Izgubil pa sem jih takole: Oče je nekega dne opazil na moji glavi najhno golo mesto v premeru kaknega pol cm² in me vprašal, kaj mi je. Jaz na to malo goloto nisem polagal nikake važnosti, ker sem mislil: lasje mi bodo že porasli. Pa se je lisa večala in postala velika kot 50 dinarski kovanec. Poleg nje pa so se sčasoma pojavile še druge take lise v presledkih, večje in manjše. Tedaj sem začel stvar jemati resno in sem vprašal zdravnika. Toda njegova prizadevanja, ohraniti mi lase, so ostala brezuspešna. Končno sem se zgledal pri gospe Pavli de Comelli, ki me je na čudežen način ozdravila te boleznin in ji zato dolgujem najlepšo zahvalo. Tudi vsem drugim, ki jih muči ista bolezen, priporočam, da naj uporabijo to čudovito sredstvo zoper izpadanje las, namreč mazilo »AURORA«. Interesenti se lahko javijo pisмено ali ustno na naslov: Pavla de Comelli, Cesta 29. oktobra 19, v Ljubljani.

Ihvaložni Iršič Ivan, dijak pravi

Umrli nam je po dolgi mučni bolezni nadvse ljubljani soprog, oče, stari oče, brat, stric in tast, gospod

Franc Kunaver

kovaški mojster in posestnik v Savljah.

Pogreb dragega pokojnika bo v ponedeljek, 4. novembra, ob 3 pop. iz hiše žalosti Savlje št. 35 na pokopališče k sv. Juriju v Stožice.

Savljce, Ježica, Ljubljana, Domžale, Chicago, 2. nov. 1940.

Zalujoči:

Kunaver — Vavpotič — Tiegl — Malavašič in ostalo sorodstvo.

Kupimo:

turbino 60—100 ks, dinamno 1.5 KW, dvojni kolustasti valjar. Ponudbe na: Mladen Curčija, Banja Luka.

Elektromotor

jakosti 5 do 6 ks, dobro ohranjen, kupim. Ponudbe poslati upravi »Slov.« pod »Motor 220 voltov« št. 16733.

Kupim

generator trofaznega toka 380-220 V, 40—50 ks s kompletno stikalno ploščo ter dinamno istosmernega toka 220 V, 40—50 ks s kompletno stikalno ploščo. Instalacijska radnja, Oslje, Trg kralja Petra 7.

Varilne aparate

ter kompletan pribor, posebno gorilice (brenerje) po nizki ceni dobavlja Ludvik Ileršič, Ljubljana, Cesta 29. oktobra 13, telefon 37-54.

Ključavničarji, Elektro-monterji — pozor!

Specialne elektromotorje s prestavami na razne brzine do 30.000 obratov na minuto s pregibajočo se osjo (Biegsame Welle) za vsakovrstno orodje in dobavo istega po originalnih tovarniških cenah dobavlja kratkoročno — Ludvik Ileršič, Ljubljana Cesta 29. oktobra št. 13, telefon 37-54.

Glasba

Harmonije in pianine dobavlja po najnižjih cenah Tramte, Medvode.

IZDELOVANJE HARMONIK

JOS. FLEISS LJUBLJANA
TYRŠEVA C. 35
ZAHTEVAJTE CENIK

Kratek glasovir

znamke Lauberger-Glos, krasen glas, skoraj nov, železna konstrukcija — prodam radi selitve. Maribor, Aškerčeva št. 16, Dobrajc.

Lupilne stroje

specialne (Schälmaschinen), za ječmen, proso, grah, lečo, vse z enim strojem ter domače mline na ročni in motorni pogon za moko, dobavlja kratkoročno Ludvik Ileršič, Ljubljana, Cesta 29. oktobra 13. Tel. 37-54.

Mala tračna žaga

(Schwefelsäge) za rezanje desk do 60 mm debeline in do 1 m širine, malo rabljena, nemški izdelek, poceni naprodaj. — Ludvik Ileršič, Ljubljana, Cesta 29. oktobra 13. Telefon 37-54.

STROJI

STROJNO PODJETJE
ING. BORSTNAR
LJUBLJANA, SV. JERNEJA ŠT. 18

IZDELUJE
VODNE TURBINE
ZAGE, MLINE, TRANSMISIJE, DVIGALA ITD.

Kleparske stroje vse vrste dobavlja iz Nemčije — v kratkem: Ludvik Ileršič, Ljubljana Cesta 29. oktobra št. 13.

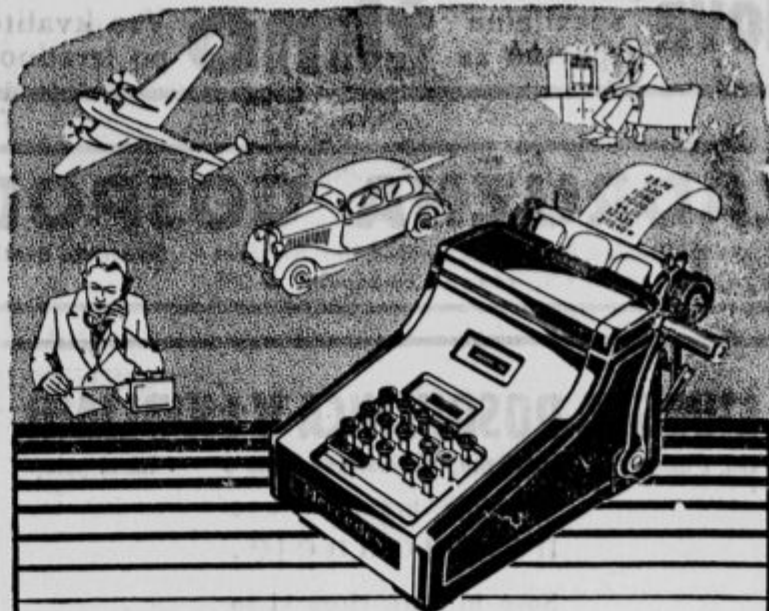
CONTINENTAL

na ugodne mesečne obroke!

Ivan Legat

Ljubljana, Prešernova 44
Maribor, Vetrinjska 30

Zakaj računate še vedno v glavi?

Moderni človek si stori olajšanje kjerkoli si more. Imamo telefon, avtomobil, zrakoplov — a zakaj se toliko še mučijo z računanjem v glavi? Nihče ne more delj časa seštevati in odštevati ne da bi napravil pomote. Posledica tega je izguba časa in denarja. Za vse one, ki morajo v poslovanju ali doma računati, je MERCEDES ADIR stroj prava rešitev! On seštevava in odštevava hitro in točno ter piše vsa števila istočasno in jasno in čisto. Stroj teži samo 6½ kg in se lahko postavi na vsako mizo.

Izvolite nam poslati dolnji odrezek.

J. Glad-Mercedes

Zagreb, Nikoličeva 14 / Pošt. predal 49

Želim spoznati brez stroškov in ne da bi bil primoran za nakup Mercedes računskega stroja. — Pošljite mi ponudbo — Predvedite mi enkrat stroj — Pošljite mi prospekt.

(Neželjeno črtati!)

Ime: _____

Naslov: _____

Zastopnik za Slovenijo: Jože Oražem, ml.
Ljubljana-Moste, Petričeva 12.

Zahtevajte povsod naš list!

Ali že veste?

da Vam **Herička Pavel, Kneza Koclja 6** pečarstvo in keramično podjetje v MARIBORU — telefon šte. 28-01, nudi najboljšo in največjo izbiro pečarskih in keramičnih izdelkov po zmerno nizkih cenah in se Vam toplo priporoča.

POHIŠTVO

v najboljši kakovosti za vsak okus po nizkih cenah samo pri trdkih
VENTURINI MIZARSTVO Barje
LJUBLJANA
Zahtevajte ponudbe in proračune.

V globoki, boleštni žalosti javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretresljivo vest, da je Vsemogočni poklical k Sebi našega vroče ljubljenega, srčno dobrega soproga, očeta, tasta in starega očeta, gospoda

Franca Babiča

hišnega posestnika in okrajnega tajnika v pokoju

Umrli je previden s tolažili sv. vere, v starosti 72 let, po dolgi, mučni bolezni, ki jo je prenašal z angelsko potrpežljivostjo.

Spremljali bomo našega nepozabnega pokojnika dne 4. novembra 1940 ob 16. uri od kapelice na mestnem pokopališču k večnemu počitku.

Sveta maša zadušnica se bo brala v torek, 5. novembra, ob 8 zjutraj v frančiškanski cerkvi.

Maribor, dne 2. novembra 1940.

Zalujoči ostali

Prosimo tihega sožalja!

Brez posebnega obvestila

Nova specijalna trgovina za **žimo** Vse kvalitete po izredno **nizkih cenah.**

Prepričajte se brez obveznosti za nakup. — Obrtniki izreden popust. — Zahtevajte
Se priporoča MILAN JAGER, **TYRŠEVA CESTA št. 37.**

ZADRUŽNA GOSPODARSKA BANKA D.D. V LJUBLJANI

Podružnice: Beograd, Bled, Kranj, Maribor, Novi Sad, Split
Vloge obrestuje po 4%, vezane na odpoved po 5%

Dovoljuje kratkoročne kredite v tekočem računu — Eskontira trgovske menice
Nove vloge znašajo Din 67.000.000—

Vrši vse bančne posle najkulantneje
DELNIŠKA GLAVNICA DIN 20.000.000—

LJUDSKA POSOJILNICA V LJUBLJANI

zad. z neom. jam. Ljubljana, Miklošičeva cesta 6 v lastni palači

obrestuje hranilne vloge
najugodnejše.

Nove in stare vloge ki so

v celoti vsak čas izplačljive
obrestuje po 4%, proti odpovedi pa po 5%

„SLOVENE“, podružnica: Miklošičeva cesta št. 5

Ljudska posojilnica

v Celju

registrirana zadruga
z neomejeno zavezo

obrestuje hranilne vloge brez odpovedi po 4%
na trimesečno odpoved pa po 5%

★

Izplačuje točno vse vloge — stare in nove!
Dovoljuje posojila in trgovske kredite

ZAHVALA. Ob bridki izgubi drage mame, stare mame, tašče, tete, gospe

Marije Zaje roj. Dolinšek
bivše mesarice

se najlepše zahvaljujemo vsem, ki so počastili spomin naše nepozabne pokojnice z molitvijo in cvetjem; nadalje č. duhovščini sv. Družine v Mostah, g. zdravniku dr. Ahčinu, peveckemu društvu »Ljubljana-Most«, ter vsem onim, ki so na zadnji poti spremili našo ljubljeno mamo k večnemu počitku.

Maša zadušnica se bo brala v farni cerkvi sv. Družine v Mostah v torek, dne 5. novembra 1940 ob 7 zjutraj.

Zalujoče rodbine: Pavčič, Zaje, Dolinšek in ostalo sorodstvo.

+

Umrl nam je naš zlati atek, gospod

Šerona Vinko

učitelj v pokou

Pogreb dragega pokojnika bo v nedeljo, dne 3. novembra ob pol 4 popoldne iz hiše žalosti na Novi cesti št. 9.
V Ptuj, dne 1. novembra 1940.

Ela, soproga; Vinko in Nelica, otroka ter ostalo sorodstvo

Cenjenemu občinstvu naznanjava, da bova odslej vodila dobro znano gostilno

»PRI PAJKU«

v svoji hiši sama

Točila bova pristna štajerska in dolensko vina in postregla z izvrstno domačo hrano.

Za obisk se toplo priporoča
Ančka in Tone Podboršek

Konrad Golobranc

mestni stavbenik

v Celju, Mariborska 30

prevzema in izvršuje vsakovrstne privatne, javne in industrijske zgradbe solidno in poceni. Sodnijsko zapriseženi cenilec.

Daje tehnične nasvete in pojasnila.

Prva dolenska posojilnica v Metliki, r. z. z n. j.

prodaja iz proste roke svojo

hišo v Metliki

Ganglov trg št. 16, na zviševalni dražbi. Vzklicna cena 80.000 din. Nadponudbe se sprejemajo pisмено ali ustmeno do 1. dec. do 12 pri upravi Prve dolenske posojilnice v Metliki, ki daje vsa pojasnila.

Kako se bo končala sedanja vojna ???

Originalna

NOSTRADAMUSOVA
prerokovanja dobiti takoj,
ako pošljete din 8— v
znak na naslov: Taj-
novitost života — Zagreb,
poštanski pretinac 140

DAIMON

Pazite pri nakupovanju žepnih baterij DAIMON, da si istočasno nabavite tudi dobre baterije DAIMON in žarnice DAIMON, ker boste potem takem imeli dolgotrajno in jasno svetlobo.

Trgovci in mehaniki, zahtevajte brezplačen cenik!
Dobava samo preprodajalcem

RUDOLF PRPIČ, Zagreb, Vrhovčeva 13. Tel. 02-44

„Slovenčev koledar“

lahko naročite

še do 11. novembra 1940

ZAHVALA. Vsem, ki ste spremili našega ljubljene, dobrega očeta, deda, praded, brata, strica in tašča

Ivana Korčeta

na njegovi zadnji poti, sočustvovali z nami ter vsem darovalcem cvetja, se tem potom največkrat zahvaljujemo. Posebna zahvala Cerkljanskemu gasilskemu društvu in godbi za ukazano čast.
Sv. maša zadušnica se bo darovala v cerkvi sv. Jakoba v četrtek, dne 7. novembra 1940 ob 7 zjutraj.
Ljubljana, dne 3. novembra 1940.

Leopoldina Bergant in ostalo sorodstvo.

Alphonse Daudet:

Jakec

Prevedel Fišer Franc

»Ni mogoče... Tukaj že ne bo...« si je dejal d'Argenton, misleč, da bo našel neko obupano hišo, kamor bo vstopil kot rešitelj.

Nenadoma je nekdo zavpil:

»No, Zenaida, katero zapojemo?«

In več glasov je glasno ponovilo: »Da, da, Zenaida, katero hočemo?« Zenaida! to je vendar ime Roudicove hčerke!

»No, lepa reč! Taka nesreča jih je zadela in zdaj rajajo! Medtem ko se je naš poet še obotavljal, je visok ženski glas začel peti neko pesem. Nato ji je odgovoril ves zbor, med katerim je bilo tudi nekaj moških glasov.

Nenadoma se je vrsta belih avb začela vrteči mimo okna, — krila so šumela in slišalo se je zasoplo dihanje.

»Le daj Brigadir!... No, Jakec!« so vpili. Presneto so bili divji!

Poet je neprijetno razočaran odprl vrata in prva oseba, ki jo je zagledal sredi prahu nebrzdanega plesa, je bil Jakec. Tat in bodoči kolonist je skakal v družbi sedmih al osmih deklet, med katerimi je bila neka rdečelica, vesela bunka, ki je med rajanjem na vse pretege vlekla za roke lepega carinskega brigadirja. Nekaj dobrodušnega možak sivih las je stal naslonjen na zid, po vseh kotih so mu švigale oči in silno srečen, omamljen je hotel spraviti v dobro voljo visoko, blede mlado žensko, ki se je žalostno smehljala.

Kaj menite, da se je zgodilo?

Tole:

Direktor je torej pisal Jakčevi materi. Naslednjega dne pa je vstopila v njegovo sobo gospa Roudic. Bila je zelo razburjena. Ne da

bi se zmenila za hladem sprejem, ki ga je doživela (svoje sramote je bila navajena, saj so jo pošteni ljudi že zdavnaj molče zaničevali), je odklonila stol, ki ji ga je ponudil in vzravnan, z odločeno, ki je bila pri njej nekaj nenavadnega, dejala:

»Gospod direktor, prišla sem vam povedat, da vajenec ni kriv. On ni ukradel dole moje pastorko.«

Direktor je poskočil na svojem fotelju.

»Gospa, saj imamo vendar dokaz!«

»Kakšne dokaze? Najtežji dokaz je menda ta, ker je bil moj mož odsoten in je Jakec sam ostal v hiši. No, vidite! In jaz vam dokazem, da prav ta dokaz ne drži. Poleg Jakca je še nekdo drugi bil tisto noč pri nas.«

»Nekdo drugi? — Nantais?«

Prikimala je: »Da, Nantais...«

»Joj, kako je bila blede!«

»Torej je Nantais vzel denar?«

Ali je na njenem smrtno blede licu bilo kaj oklevanja? Mogoče, toda odgovor je bil miren in odločen.

»Ne, Nantais ni vzel denarja... Jaz sem ga... da sem ga njemu dala.«

»Nesrečnica!«

»Da, velika nesrečnica! Dejal je, da rabi samo za dva dni. Ves čas sem ga čakala; mož je obupaval, Zenaida je jokala in jaz sem se strašno bala, da bi nedolžnega kaznovali...«

Kako sem se mučila!... Nobenega glasu ni bilo: Tedaj sem mu napisala tole: »Če jutri do enajstih ničesar ne dobim, naznanim oba...«

In zdaj sem tu!«

»Ste tu, ste tu!... In kaj naj storim?«

»Sedaj, veste, kdo sta prava kriveca in hočem, da ju aretirate!«

»In kaj bo z vašim možem?... Take dvojne nesreče ne preživim.«

»Ali menite, da jo bom jaz?« je dejala z grenkim ponosom. Umreti je vendar najlažje!

Vse drugo bi bilo še mnogo bolj žalostno, verjemeti!

Z dvjim zanosom je govorila o smrti. Gledala jo je in krčevito klicala, gledala vdano in vneto klicala, kot se nikdar ni svojega ljubčka.

»Vaša smrt greha ne bo mogla popraviti,« je direktor resno odvrnil. »Če bi s tem ubogemu otroku bila povrnjena njegova dota, potem bi bila vaša želja po smrti razumljiva... V resnici bi vaš samomor zadeve ne rešil. Položaj bi ostal isti, kvečjemu poslabšal bi se in se še bolj zapletel.«

»Kaj naj torej storim?« je potrta vzkliknila. Postala je razdvojen in že je bila tu tista stara Klarisa, visoka, v silnem boju prešibko, trepetajoče telo.

»Trebja je pred vsem rešiti čim več od tistega denarja. Najbrž je še kaj ostalo.«

Klarisa je odkimala. Dobro je poznala svojega strašnega kvartopirca. Vedela je, na kakšen način je prišel do denarja, da bi jo bil skoraj podrli, ko je dirjal k skrinjici in da je nedvomno toliko časa igral, da je izgubil zadnji sold.

Direktor je pozvonil. Vstopil je paznik, bivši orožnik in in poseben sovražnik Belizarja.

»Pojdite v Saint-Nazaire,« mu je ukazal predstojnik »in recite Nantais-u, da ga takoj rabi. Radi varnosti ga počakajte.«

»Nantais je v Indreit-ju,« je gospod direktor. »Videl sem ga, ko je prišel od Roudicovih. Prepričan sem, da ne utegne biti daleč.«

»Torej dobro... Brž ga poiščite in pripe-ljite... Samo ne povejte mu, da ste videli gospo Roudic v mojem kabinetu... Ni treba, da bi kaj slutil...«

»Razumem!« je mežikal z očesi bistrourni paznik, ki je že marsikaj slišal o tej zadevi.

Obrnil se je in odšel.

Ostala dva sta umolknila. Klarisa je bila naslonjena v kotu kabineta in tiho, nervozno nekaj premišljevala. V tovarni je vse delalo in brumelo. Para je sikala in njeni tožeči, proseči in grozeči zvoki so se lepo skladali z nevihto, ki je divjala v njeni duši. Vrata so se tiho odprla.

»Klicali ste me, gospod direktor,« je Nantais dejal z veselim glasom. Zagledal je Klariso, ki je bila vsa blede in strog direktorjev obraz...

Vse je razumel...

Ona je torej le držala besedo.

V eni minuti se je njegov surov in drzen nastop spremenil; znašel se je v zadregi kot človek, ki je naslonjen na zid v slepi ulici, kamor je zašel in ki bi ubijal, da bi se rešil; omgaal je v silnem notranjem boju in končno obstal prepaden pred uradno mizo.

»Oprostite!« je zamrmral.

Direktor je zamahnil z roko in vstal:

»Prihranite si solze in oproščanje. Poznamo te stvari. Preidemo kar k stvari... Ta žena je radi vas okradla moža in hčerko. Obljubili ste, da boste vrnili denar v dveh dneh.«

Nantais je prepadeno in hvaležno pogledal svojo ljubico, ki ga je z lažjo rešila; toda Klarisa ga ni pogledala. Prav nič je ni mikalo, da bi ga pogledala. Predobro ga je spoznala v tisti noči zločina.

»Kje je denar?« je direktor nadaljeval.

»Tukaj!... Prinesel sem ga.«

V resnici ga je prinesel; ker pa ni našel Klarise doma, je hitro odšel in skoraj bi se bil vrnil k igralni mizi in znova poizkusil svojo srečo. Bil je res kvartopirec.

Direktor je vzel bankovce, položene na mizo:

»Ali je vse?«

»Manjka osemsto frankov...« je ta oklevajoče odgovoril.